

การศึกษาวิเคราะห์การล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท
AN ANALYTICAL STUDY OF SEXUAL MISCONDUCT
IN THERAVĀDA BUDDHISM

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

การศึกษาวิเคราะห์การล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

นายเจษฎาวัลย์ ปลงใจ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาพระพุทธศาสนา
บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๕๔

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

**AN ANALYTICAL STUDY OF SEXUAL MISCONDUCT
IN THERAVĀDA BUDDHISM**

Mr. Jetsadawan Plongjai

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of
The Requirement for The Degree of
Master of Arts
(Buddhist studies)

Graduate School

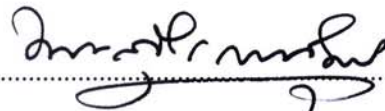
Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Bangkok, Thailand

C.E. 2011

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา

(พระสุธีธรรมมานูวัตร, ผศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบบัณฑิตวิทยาลัย

ประธานกรรมการ

(พระมหาสมบุญ ภูทุติกโร, ดร.)

กรรมการ

(พระเวียง กิตติคุณ โณ, ดร.)

กรรมการ

(พระราเชนทร์ วิจารณ์, ดร.)

กรรมการ

(ดร.สมจิต ขอนวงศ์)

กรรมการ

(ดร.ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์)

คณะกรรมการควบคุมบัณฑิตวิทยาลัย

พระเวียง กิตติคุณ โณ, ดร.

ประธานกรรมการ

ดร.ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์

กรรมการ

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาวิเคราะห์การล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท
ผู้วิจัย : นายเจษฎาวุธ ปลงใจ
ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระเวียง กิตติวัฒน์ โฉม, ดร., พธ.บ., MA., Ph.D.

: ดร.ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์, อบ., ศน.ม., คค.

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

บทคัดย่อ

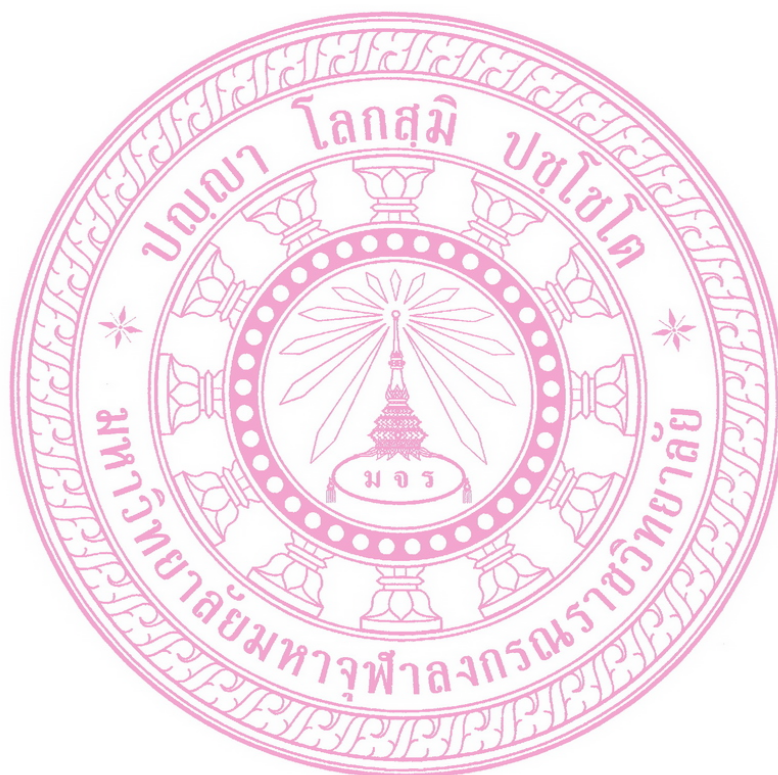
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์เจตนารมณ์ความเป็นมาและภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม ลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสาม ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอานิสงส์ของศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ผลการวิจัยพบว่า เจตนารมณ์ของการบัญญัติศีลข้อสาม เพื่อเป็นบรรทัดฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ป้องกันการแตกราวของสามภิกษุและครอบครัว ในการบัญญัติศีลข้อสามมีภูมิหลังมาจากการประพฤติน่าสมควรของคฤหัสถ์ทั้งชายและหญิงเป็นสาเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาทกันและให้โทษต่อบุคคลนั้น

ลักษณะของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม เป็นการล่วงประเวณี ระหว่างชายหญิงที่ไม่ใช่คู่ครองของตน โดยการสัมผัสทางกาย และผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามทำให้ศีลขาด ศีลทะเลาะศีลต่าง ศีลพร้อย ให้โทษต่อผู้ที่ล่วงละเมิดคือ ให้โทษต่อตนเองทำให้ตนเองได้รับความเดือดร้อนตกนรก ให้โทษต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวแตกแยกไม่มีความสุข ให้โทษต่อสังคมไม่เป็นที่ยอมรับของคนในสังคม

อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสามที่มีต่อตนเองคือทำให้ไม่เสียทรัพย์ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น มีอานิสงส์ต่อครอบครัวคือทำให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างสามภิกษุ ทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีอานิสงส์ต่อสังคมคือทำให้สังคมน่าอยู่ ลดปัญหาการล่วงประเวณี การข่มขืน เป็นต้น

ดังนั้น การล่วงละเมิดศีลข้อสามทำให้เกิดผลเสียต่อสามิภรรยาโดยตรง และส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของครอบครัวและสังคมอย่างมาก ผู้ที่ล่วงละเมิดศีลได้รับผลคือ ทำให้เสียทรัพย์ เสื่อมเสียชื่อเสียง ไม่ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น เพราะฉะนั้น บุคคลควรงดเว้นจากการประพฤติกล่วงละเมิดศีลข้อสามเพื่อลดปัญหา การหย่าร้างของสามิภรรยา และครอบครัวแตกแยกได้

Thesis Title : An analytical Study of Sexual Misconduct In Theravāda Buddhism

Researcher : Mr. Jetsadawan Plongjai

Degree : Master of Arts (Buddhist studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phraweang Kittiwanno Dr. (B.A., M.A., Ph.D.)

: Dr.Parichat Boonyavivat (B.A., M.A., Ph.D.)

Date of Graduation : 19 March 2012

ABSTRACT

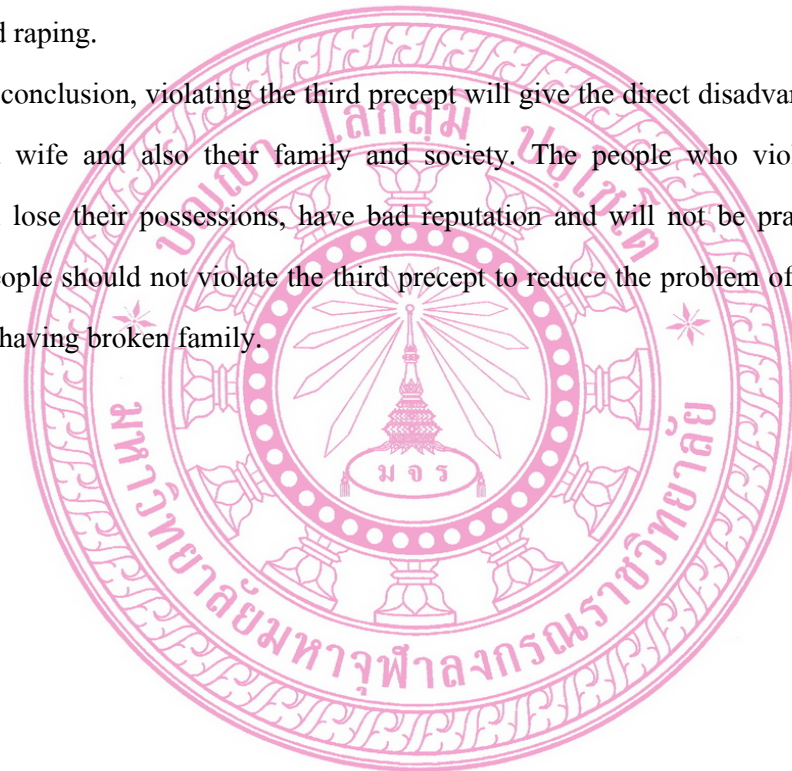
The objective of this thesis is to study and analyze about the history and the intention of the third precept, to study the results of violating the third precept and to study the advantages of the third precept in Theravāda Buddhism

The result of the study has shown that the intention of the third precept is to be the standard for social living in Humanity, which is hoped to prevent the disunity in one's family. In ruling the third precept was base from the undesirable behavior from both men and women which causes the fight and can damage the person.

The feature of violating the third precept is that violating all relating to the lust between men and women who are not their husband or wife. The result of violating the third precept is that the precept will be absent from the person, will be broken and sinful. The penalty of the person who violates the precept is that the person will go to hell, his/her family will be broken and unhappy and he/she would not be accepted in the society.

The advantages of the third precept in Practicing the third precept is that the person will not lose their possessions and will be praised by others people. The advantage of the third precept to their family is that the family will have a happy marriage between husband and wife, the family living happily. The advantage of the third precept to the society is that it will make the society more peaceful and have less harassing and raping.

In conclusion, violating the third precept will give the direct disadvantage to husband and wife and also their family and society. The people who violate the precepts will lose their possessions, have bad reputation and will not be praised by others. So people should not violate the third precept to reduce the problem of getting divorce, and having broken family.

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระเวียง กิตติวัฒน์ โณ,ดร. และ ดร.ปาริชาติ บุญญาวิวัฒน์ คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาเสียสละเวลา ให้คำปรึกษาและตรวจสอบ แก่ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เพื่อให้เนื้อหาของงานวิจัยนี้ชัดเจนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเอาใจใส่ของท่านทั้งสอง ที่ได้เมตตาอนุเคราะห์ ช่วยเหลือให้คำแนะนำ และช่วยตรวจสอบแก้ไขงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณพระปิยะ ปิยธมฺโม,และพระมหาคำณิน วิฑูริโย ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำ ช่วยเหลือตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

ผู้วิจัยได้ระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อเครือ คุณแม่ผิง ปลงใจ บิดามารดาผู้ให้กำเนิดซึ่งเปรียบเป็นพระที่ให้ความรู้ตั้งแต่เล็กและมีพระคุณอย่างใหญ่หลวงหาที่เปรียบมิได้

ขอขอบพระคุณ พระอาจารย์ คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ของศูนย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และแนะนำในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่

ขอขอบคุณญาติมิตร และเพื่อนๆ นิสิตในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ทุกคน ที่มีน้ำใจไมตรีที่มีให้แก่กันด้วยดีเสมอมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา

คุณงามความดี และประโยชน์ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมอุทิศเป็นเครื่องสักการะบูชาคุณพระศรีรัตนตรัย คุณบิดามารดา ปู่ ย่า ตา ยาย ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณของข้าพเจ้าทุกๆ ท่าน

นายเจษฎาวัดย์ ปลงใจ

๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ช
บทที่ ๑ บทนำ	
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๓
๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๓
๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๕
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๕
บทที่ ๒ ความหมาย เจตนารมณ์ และภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม	
๒.๑ เจตนารมณ์ ความหมาย กามสุมิจณาจาร ของการบัญญัติศีลข้อสาม	๑๐
๒.๑.๑ ความหมาย กามสุมิจณาจาร	๑๐
๒.๑.๒ เจตนารมณ์ ของการบัญญัติกามสุมิจณาจาร	๑๑
๒.๒ ภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม	๑๒
๒.๓ สิกขาบทที่ ๓ ในเบญจศีล	๑๔
๒.๔ สิกขาบทที่ ๓ ในกัลยาณธรรม	๑๖
๒.๕ การปฏิบัติตามศีลข้อสาม	๒๐

บทที่ ๓ ลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๓.๑ ความหมายการล่วงละเมิดศีลข้อสาม	๒๕
๓.๒ ลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสาม	๒๗
๓.๓ ประเภทการล่วงละเมิดศีลข้อสาม	๓๓

บทที่ ๔ ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอานิสงส์ของศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๔.๑ ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม	๔๑
๔.๑.๑ ศีลขาด	๔๖
๔.๑.๒ ศีลทะลุ	๔๗
๔.๑.๓ ศีลต่าง	๔๘
๔.๑.๔ ศีลพร้อย	๔๘
๔.๒ โทษของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม	๔๙
๔.๒.๑ มีโทษต่อตนเอง	๕๔
๔.๒.๒ มีโทษต่อครอบครัว	๕๔
๔.๒.๓ มีโทษต่อสังคม	๕๕
๔.๓ อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสาม	๕๕
๔.๓.๑ อานิสงส์ของการรักษาเบญจศีล	๖๒
๔.๓.๑.๑ ศีลทำให้ไปสู่สุคติ	๖๓
๔.๓.๑.๒ ศีลทำให้มีโลกทรัพย์	๖๔
๔.๓.๑.๓ ศีลทำให้ไปสู่นิพพาน	๖๔
๔.๓.๒ อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสาม	๖๔
๔.๓.๒.๑ อานิสงส์ต่อตนเอง	๖๕
๔.๓.๒.๒ อานิสงส์ต่อครอบครัว	๖๖
๔.๓.๒.๓ อานิสงส์ต่อสังคม	๖๖

บทที่ ๕ สรุปผลการศึกษาวิจัย และข้อเสนอแนะ

๕.๑ บทสรุป	๗๐
๕.๒ ข้อเสนอแนะ	๗๒

บรรณานุกรม ๗๓

ประวัติผู้วิจัย ๗๖

คำชี้แจงการใช้อักษรย่อและหมายเลขย่อคัมภีร์

๑. การใช้อักษรย่อ

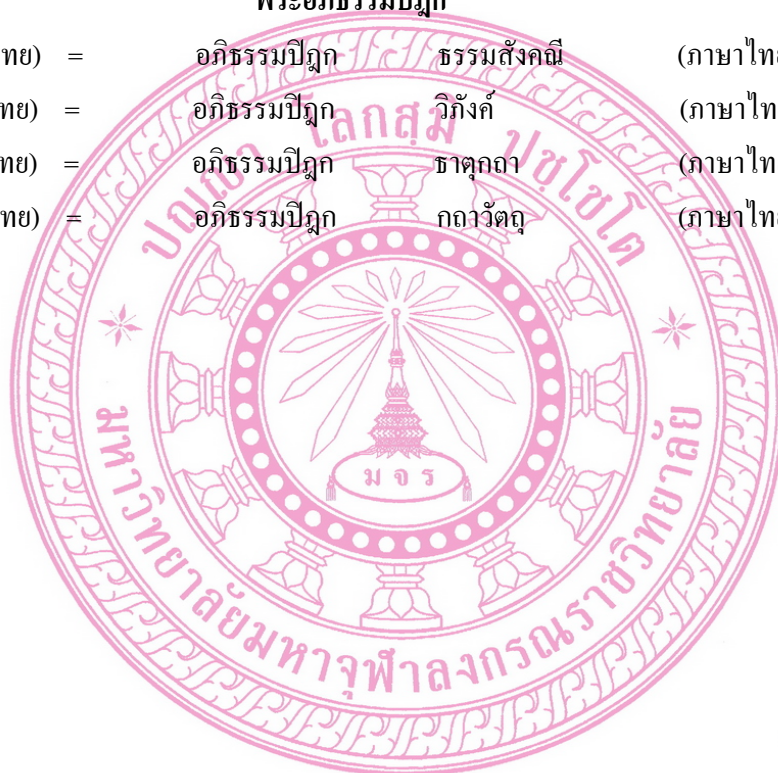
อักษรย่อในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๕ ในการอ้างอิง โดยจะระบุเล่ม/ชื่อ/หน้า หลังคำย่อชื่อคัมภีร์เช่น วิ.จ.(ไทย) ๓/๑๓๒/๔๒๐ หมายถึง พระวินัยปิฎก จุฬวรรค พระไตรปิฎกภาษาไทย เล่มที่ ๓ ข้อที่ ๑๓๒ หน้าที่ ๔๒๐ เป็นหลักโดยใช้ระบบย่อคำดังต่อไปนี้

วิ.มหา.(ไทย)	=	วินัยปิฎก	มหาวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.ภิกขุณี.(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ภิกขุณีวิภังค์	(ภาษาไทย)
วิ.จ.(ไทย)	=	วินัยปิฎก	จุฬวรรค	(ภาษาไทย)
วิ.ป.(ไทย)	=	วินัยปิฎก	ปริวารวรรค	(ภาษาไทย)
พระสุตตันตปิฎก				
ที.สี.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย สิลขันธ์วรรค	(ภาษาไทย)
ที.ม.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย ปาฐกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มัชฌิมปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ม.มู.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย มูลปัณณาสก์	(ภาษาไทย)
ส.ม.(บาลี)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย มหาวรรคปาลี	(ภาษาบาลี)
ส.ม.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.นวก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย นวกนินบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทุก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย ทุกนินบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย จตุกกนินบาต	(ภาษาไทย)
อง.อฏฐก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย อฏฐกนินบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทสก.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตตรนิกาย ทสกนินบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.อุ.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย อุทาน	(ภาษาไทย)
ขุ.เปต.(ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย เปตวัตถุ	(ภาษาไทย)

บ.เธร. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	เถรคาถา	(ภาษาไทย)
บ.ชา. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ชาดก	(ภาษาไทย)
บ.จ. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	จูฬนิตย	(ภาษาไทย)
บ.อป. (ไทย)	=	สุดตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรมปิฎก

อภิ.สง.	(ไทย) =	อภิธรรมปิฎก	ธรรมสังคณี	(ภาษาไทย)
อภิ.วิ.	(ไทย) =	อภิธรรมปิฎก	วิภังค์	(ภาษาไทย)
อภิ.ธา.	(ไทย) =	อภิธรรมปิฎก	ธาตุกถา	(ภาษาไทย)
อภิ.ก.	(ไทย) =	อภิธรรมปิฎก	กถาวัตถุ	(ภาษาไทย)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ผู้ที่เกิดมาในโลกนี้ ย่อมจะมีรูปร่างพรรณสัณฐานแตกต่างกัน ที่เลือกตามใจหวังไม่ได้ แล้วแต่เหตุจะเป็นผู้ใดก็ตาม ให้เป็นผู้ที่มีรูปร่างสวยงามบ้าง เลวทรามบ้าง ต่างกันไป ผู้ใดที่มีรูปร่างสวยงามก็จะเป็นที่นิยมชื่นชอบของผู้ที่ได้พบเห็น เป็นประดุจดอกไม้ที่เป็นรูปพรรณสัณฐานสวยงาม ผู้ใดที่มีรูปร่างเลวทรามก็จะไม่เป็นที่ชื่นชมของผู้ที่ได้พบเห็น เป็นประดุจดอกไม้ที่เป็นรูปพรรณสัณฐานไม่สวยงาม รูปงามมีประโยชน์เพียงให้เขาชมว่าสวย ก็จะไม่เป็นคุณอะไรเลย ถ้ามีทั้งสีกลิ่นและกลิ่นหอม ย่อมเป็นที่พอใจรักใคร่ของคนในชุมชน อุปมาเช่น “บุคคลผู้มีรูปร่างสวยงามมีน้ำใจดี ย่อมเป็นที่นิยมและนับถือของคนในชุมชนนั้น บางคนถึงจะมีรูปร่างสวยงามแต่ปราศจากคุณธรรมในใจ จะสู้คนที่ประกอบด้วยคุณธรรม แต่มีรูปร่างเลวทราม นั้นไม่ได้”^๑ “แต่สิ่งที่แบ่งแยกบุคคลว่าดีหรือเลว มีกรรมมารยาท เป็นบุคคลที่อ่อนน้อมถ่อมตนมีสัมมาคารวะต่อผู้หลักผู้ใหญ่ มีจิตใจหายาบกระด้าง หรือมีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สิ่งเหล่านั้นคือศีล ซึ่งเป็นศีล ของบุคคลทั่วไปหรือที่เรียกว่าศีล ๕ นั้นเอง”^๒

นักปราชญ์มีพระพุทธเจ้าเป็นต้น ซึ่งเป็นผู้สั่งสอนให้มนุษย์ตั้งอยู่ในคุณงามความดี มีคุณธรรม จึงได้กำหนดวางแบบแผนแห่งความประพฤติไว้เป็นหลักฐาน การตั้งใจประพฤติตามพระบัญญัตินั้น ได้ชื่อว่าศีลๆ นั้นเป็นบรรทัดฐาน สำหรับให้คนประพฤติในความดีนั้นให้คงที่ เปรียบเหมือนผู้ที่เขียนหนังสือต้องอาศัยเส้นบรรทัดเป็นหลักในการเขียนหนังสือ ฉะนั้นการประพฤติความดีตามหลักศีลห้า นั้น ต้องมีใจมั่นคงไม่เอนเอียง แม้โหมหะจะครอบงำ เมื่อบำเพ็ญศีลให้เป็นปกติมารยาทแล้ว จะปฏิบัติคุณธรรมอย่างอื่นไม่แปรผัน ซึ่งเป็นประโยชน์แห่งการบัญญัติศีลขึ้น การเบียดเบียนกันในโลก ซึ่งเป็นไปโดยกายทวาร ย่นย่อเป็นสามประการ คือ เบียดเบียนชีวิต

^๑กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, *เบญจศีลและเบญจธรรม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๑.

^๒ร. ธรรมรักษ์, *ทำบุญเป็นรอยตลอดชาติ*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บารมีธรรม, ๒๕๕๑), หน้า ๓๔.

ร่างกายประการหนึ่ง เบียดเบียนทรัพย์สินประการหนึ่ง เบียดเบียนประเวณี คือทำเชื้อสายของผู้อื่น ให้ผิดลำดับสืบสนประการหนึ่ง^๑

โดยเฉพาะประการสุดท้ายเป็นการกระทำผิดทางเพศ ที่เป็นการสนองต่อความต้องการทางกามารมณ์ของตน และมีความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ ในการกระทำตามความคิดทางเพศต่อผู้อื่น ก็เป็นการกระทำผิดศีลธรรมในศีลห้าข้อที่สามคือ กามเมสุมิจจารด้วยเหมือนกัน

การล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในขณะนี้นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้น ในสังคมไทยและเป็นปัญหาที่สังคมในปัจจุบันกำลังวิกฤติและวิตกอยู่ในขณะนี้ซึ่งเป็นเรื่องของบุคคลทั่วไป แม้ในทางพระพุทธศาสนาเถรวาท ก็มีอยู่มากเช่นกัน^๒ การล่วงละเมิดทางเพศ หรือการกระทำผิดทางเพศที่เกิดขึ้นและมีข้อความที่ระบุไว้ในพระไตรปิฎกที่เกี่ยวกับภิกษุณีอีกหลายเรื่อง เช่นกัน ดังเนื้อความในพระไตรปิฎก เล่มที่๓ พระวินัยปิฎก ภิกษุณีวิภังค์ ความว่า ภิกษุณีสองรูป เดินทางจากเมืองสาเกตไปพระนครสาวัตถี ในระหว่างทางต้องข้ามแม่น้ำ...ภิกษุณีสองรูปจึงเข้าไปหาพวกคนพายเรือแล้ววิงวอนว่า ขอท่านได้โปรดสงเคราะห์ให้พวกข้าพเจ้าข้ามฟากสักหน่อย พวกคนเรือกล่าวว่า แม่เจ้าทั้งหลายพวกข้าพเจ้า ไม่สามารถให้ข้ามแม่น้ำคราวเดียวสองรูปได้ คนเรือคนหนึ่งยังภิกษุณีคนหนึ่งให้ข้ามฟาก พอเขาข้ามถึงฝั่งแล้วได้ข่มขืนใจภิกษุณีรูปที่ข้ามฟากมา ส่วนคนเรือที่ยังไม่ข้ามฟากมาก็ข่มขืนใจภิกษุณีที่ยังไม่ข้ามฟากมา^๓ จะเห็นได้ว่าในพระพุทธศาสนาเถรวาท แม้กรณีของภิกษุณีที่กล่าวมา ยังมีเรื่องของการล่วงละเมิดทางเพศ ที่ทำให้คนเข้าใจกันว่า ในสังคมโดยรวมของฆราวาส ในครั้งพุทธกาลยังคงมีเรื่องของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม กันอยู่มากเช่นกัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัย จึงสนใจ ที่จะศึกษาวิเคราะห์ การล่วงละเมิดศีลข้อสาม ในพระพุทธศาสนาเถรวาทขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาเจตนารมณ์ความเป็นมาและภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม

๑.๒.๒ เพื่อศึกษาลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

^๑กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, *เบญจศีลและเบญจธรรม*, หน้า ๒.

^๒วัฒนา มูลเมืองแสน, “แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับศีลห้าข้อกามเมสุมิจจารเพื่อการแก้ปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคมปัจจุบัน”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ก.

^๓วิ.ภิกษุณี.(ไทย) ๓/๖๘๘/๓๖.

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสาม
ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร(Documentary Research) โดยมุ่งเน้นไปในเรื่อง
ของการศึกษาเจตนารมณ์ความเป็นมาและภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม ศึกษาลักษณะการล่วง
ละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท ศึกษาผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอานิสงส์
ของการรักษาศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อนำมาวิเคราะห์ หาข้อสรุป พร้อมชี้แนะโดย
นำมาประยุกต์ใช้กับสังคมปัจจุบันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

- ๑.๓.๑ ศึกษาในคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
รวมทั้งคัมภีร์ประกอบอื่นๆ และงานเขียนด้านวิชาการที่ผู้รู้ในพระพุทธศาสนาได้เขียนไว้
- ๑.๓.๒ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับภูมิหลังความเป็นมา และเจตนารมณ์ของการบัญญัติศีล
ข้อสามและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๑.๓.๓ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ และงานวิจัยเกี่ยวข้อง
- ๑.๒.๔ ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพุทธศาสนาเถรวาท
และงานวิจัยเกี่ยวข้อง

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

- ๑.๔.๑ ต้องการทราบว่าเจตนารมณ์ของการบัญญัติศีลและ ภูมิหลังของการบัญญัติ
ศีล ในพุทธกาลเป็นอย่างไร
- ๑.๔.๒ ต้องการทราบว่าลักษณะของการล่วงละเมิดศีลข้อสามเป็นอย่างไร
- ๑.๔.๓ ต้องการทราบว่าอานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสามและโทษของการล่วงละเมิด
ศีลข้อสามเป็นอย่างไร

๑.๕ คำจำกัดความของศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

- ๑.๕.๑ ล่วงละเมิด หมายถึง การล่วงละเมิดผู้อื่น การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ในสิกขาบท
ศีลห้าข้อที่สาม
- ๑.๕.๒ ศีลข้อสาม หมายถึง กามสุมิจฉาจาร หนึ่งในศีลห้า คือความประพฤติผิดในกาม
ทั้งหลาย การผิดประเวณี สำหรับฝ่ายชายหมายถึง การห้ามมิประเวณี กับหญิงสามจำพวก ได้แก่
๑. เมียของชายอื่น ๒. หญิงที่อยู่ในความปกครองของญาติ ๓. หญิงที่จารีตห้าม คือหญิงที่เป็นนางชู้

สำหรับหญิงหมายถึงการห้ามมีประเวณีกับชาย สามจำพวก ได้แก่ ๑.ชายที่ไม่ใช่สามีของตน ๒.ชายที่จารีตห้าม ได้แก่ พระภิกษุสงฆ์ ๓.ชายที่อยู่ในความปกครองของญาติ^๖

๑.๕.๑ พุทธศาสนาเถรวาท หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามวาทะของพระเถระ

๑.๖ ทบทวนเอกสารและรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๑.๖.๑ วัฒนา มูลเมืองแสน : แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับศีลห้าข้อ กามสุมิจนจาร เพื่อการแก้ปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคมปัจจุบัน ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นในสังคมไทย และทั่วโลกหากเอามาเชื่อมโยงความคิดว่า ทุกศาสนาสอนให้มีความซื่อตรงต่อสามีภรรยาของตน เมื่อเอาสังคมไทยเป็นตัวตั้ง ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ข้อกามสุมิจนจาร เป็นแนวทางที่สามารถแก้ปัญหาได้บ้าง เพราะศีลข้อที่ ๓ ในความหมายที่ลึกซึ้ง คือความต้องการ เข้าถึงความโปกต้อย่างแท้จริง ซึ่งหมายถึง การดำรงชีวิต อย่างประเสริฐเลิศล้ำ นอกจากนี้ ยังเป็นคนที่มึจิตใจที่มีความเมตตากรุณา เป็นคุณธรรมที่ชั้นต้น ที่จะทำให้ไม่ประกอบอกุศลกรรมเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศ^๗

๑.๖.๒ พระมหาปัญญา ชยปญฺโญ (ดาบพลหาร) : กามสุมิจนจารกับปัญหาจริยธรรม ในสังคมปัจจุบัน ได้กล่าวไว้ว่า การแก้ไขป้องกันการผิดศีล ข้อกามสุมิจนจารมีอยู่ ๒ ประการ คือ ๑) แก้ใจกิเลสภายในโดยสร้างจิตสำนึกปฏิบัติตามหลักธรรมในพุทธปรัชญา เพื่อขัดเกลากิเลส ตัณหา อันเป็นต้นตอของพฤติกรรมทางเพศ ให้ลดลงอยู่ในขีดจำกัดตามหลักจริยธรรม ๒) แก้ใจกิเลสภายนอก สิ่งแวดล้อมที่ยั่วยุต่างๆและค่านิยมทางเพศสัมพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลมาจากตะวันตก และเสริมสร้าง คุณธรรมของชีวิตทางด้าน จริยธรรม การเมือง การปกครอง และพัฒนาเศรษฐกิจให้มีความเป็นอยู่ที่ดีสร้างอุดมการณ์ร่วมกันขจัดปัญหาจริยธรรมทางเพศสัมพันธ์ให้หมดไป^๘

๑.๖.๓ วศิน อินทสระ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน เรื่อง บัณเฑาะพิกุลและพวงดอกไม้มาร ว่าจิตนี้เป็นธรรมชาติที่ฟ้องใส มีรัศมีเหมือนแสงจันทร์เจ้า แต่อาศัยกิเลส ที่จรมาเป็นครั้งคราว จิตนี้จึงเศร้าหมอง เหมือนก้อนเมฆบดบังดวงจันทร์ให้ อับแสง

^๖จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ แสงดาว จำกัด, ๒๕๕๑), หน้า ๑๘.

^๗วัฒนา มูลเมืองแสน, “แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับศีลห้าข้อกามสุมิจนจารเพื่อการแก้ปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคมปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), บทคัดย่อ หน้า ก.

^๘พระมหาปัญญา ชยปญฺโญ (ดาบพลหาร), “กามสุมิจนจารกับปัญหาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๑๖), บทคัดย่อ หน้า ก.

ไฟที่ปราศจากควันและไร้แสง แต่มีความรุนแรงเผาใจให้ร้อนรุ่ม คือไฟระคนี่เอง ไม่อาจดับด้วยน้ำศักดิ์สิทธิ์ใดๆ ในโลกนี้ ภรรยารูปงามคือศัตรู ความรู้เป็นประคองยาพิษ เพราะมิได้ใช้ความรู้นั้นให้เหมาะสม อาหารก็เปรียบเหมือนยาพิษ เพราะไม่ย่อย พระราชวังเป็นประคองยาพิษสำหรับคนเชื้อใจ ภรรยาสาวก็เปรียบเหมือนยาพิษ สำหรับสามีขรา^๕

๑.๖.๔ พระมหาวสันตการณพิรุณ ปญญาวโร(วงศ์กา): การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเมถุนธรรมในพระวินัยปิฎก ได้กล่าวไว้ว่า การประพฤติพรหมจรรย์เป็นกระบวนการปฏิบัติที่สูงที่สุดของชีวิต มี ๒ ระดับคือ ๑. ระดับฆราวาส ในระดับนี้ยังเสพกามอยู่ยังถือว่าประพฤติพรหมจรรย์อยู่มุ่งเน้นการประพฤตินอกกาม อันเป็นต้นเหตุกามาสมุจฉาจาราเวรมณี อันเป็นพรหมจรรย์อย่างหยาบ เพราะเป็นการป้องกันอกุศลกรรมอย่างอื่นที่จะตามมา ๒. ระดับนักบวช เพศของนักบวชเป็นเพศที่เหมาะสมที่จะประพฤติพรหมจรรย์ เพราะเจตนาที่เข้ามาบวช เพื่อต้องการจะงดเว้นอย่างเด็ดขาดหรือถือเมถุนวิริตติและนำการประพฤติพรหมจรรย์มาควบคุมขัดเกลาคใจเพื่อที่จะละ ทำลายกามราคะที่นอนเนื่องในสันดานแล้วพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้น^{๑๐}

๑.๖.๕ พระสมุทฺธ ถาวรธมฺโม(ทาทอง): การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมเรื่องการทำแท้ง: ทรศนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง ได้กล่าวไว้ว่า การทำแท้งจะมีวิธีการแบบใดก็ตามก็เป็นบาปอยู่เองเพราะชีวิตได้ปฏิสนธิแล้วถือว่าชีวิตที่มีประโยชน์และมีค่ามาก การทำลายชีวิตเป็นการทำลายความรู้สึกของมนุษย์ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้มีใจประเสริฐ มีเมตตากรุณา แล้วบิดามารดา เป็นผู้ฆ่าลูกในไส้ของตน เป็นผู้บาปหนักหนักเหลือไม่ได้ ทางพุทธศาสนามีหลักมั่นคง ทางโลกมีกฎระเบียบของสังคม ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงกฎหมายการทำแท้งก็ดี เพื่อให้สังคมมีความสงบร่มเย็น แต่ถ้ามีการแก้กฎหมายให้สตรีทำแท้งได้อย่างเสรีมากขึ้นซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกฝ่ายควรพิจารณาหากไม่สามารถหามาตรการมาฟื้นฟูสังคมปัจจุบันได้ จะทำให้สังคมเป็นกลียุคเร็วขึ้นถึงเวลาแล้วที่จะให้คนไทยรักนวลสงวนตัว หันมาสนใจหลักปฏิบัติของชาวพุทธ คือการสำรวมในกาม^{๑๑} และการประพฤติพรหมจรรย์มีละนั้นสังคมไทยก็คงจะสงบมิได้^{๑๒}

^๕วศิน อินทสระ, พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒๓, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรีเอทมิเดียสตูดิโอ จำกัด, ๒๕๕๓), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๑๐}พระมหาวสันตการณพิรุณ ปญญาวโร(วงศ์กา), “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเมถุนธรรมในพระวินัยปิฎก”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๔๕), บทคัดย่อ หน้า ก.

^{๑๑}ดูรายละเอียดใน ขุ.จ. (ไทย) ๓๐/๖๖.

^{๑๒}พระสมุทฺธ ถาวรธมฺโม(ทาทอง), “การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมเรื่องการทำแท้ง : ทรศนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), บทคัดย่อ หน้า ก.

๑.๖.๖ ริว จิตสัมผัส ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ทำไมชีวิตต้องติดกรรม ๒ ตอนก่อนกรรมทำแท้ง” ว่า การทำแท้งนั้นเป็นบาปติดตัวทุกข์ทรมาณทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องล้วนแต่จมอยู่กับ “นรกในใจ” ทั้งนี้ ต่อให้ผ่านไปนานเท่าไรก็ตาม สิ่งที่เขาทำผิดไปนั้นมันจะมาหลอกหลอน เขาไปชั่วชีวิต ฉะนั้นเป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ที่คนเหล่านั้นเขาไม่เคยรับรู้ความจริง เดินทางผิดเกิดการพลิกผันทำให้ชีวิตแย่ง สุดท้ายถึงกับทำร้ายตนเอง และบุคลิกครอบข้าง คนในครอบครัว ทั้งๆที่พยายามหาทางออก หาทางแก้ไขชีวิตของตนเอง แต่ก็ทำไม่ได้และต้องแบกรับความทุกข์ นั้น ไปตลอดชีวิต เพียงคุณเปิดใจยอมรับและคุยกับคนในครอบครัว สุดท้ายคนในบ้านจะยอมรับได้^{๑๑}

๑.๖.๗ สนิท ไชยวงศ์ศต ได้กล่าวไว้ในบทความ “ศีลห้าพาโลกสู่สันติในวารสารพุทธจักร” เรื่องศีล ๕ ข้อที่ ๓ กามสุมิฉฉาจารา เวรมณีสกขาปทสมาธิยามิ ว่า ความหมายของ กามสุมิฉฉาจาร เจตนาคือความจงใจล่วงเกิน หญิงที่เป็นกามสุมิฉฉาจาร ๑๒ จำพวก หญิงที่ไม่เป็นกามสุมิฉฉาจาร ๘ จำพวก ภรรยา ๗ แบบ การหวงแหน และ หึงหวง โทษของกามสุมิฉฉาจาร ผลของอานิสงส์ของเจตนาจเว้นจากกามสุมิฉฉาจารถ้าทำได้ก็ถือว่าทำให้โลกและสังคมสงบสุข^{๑๒}

๑.๖.๘ จุฑา จิระวิระ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ย้อนรอยกรรม” ตัวอย่างกรรมที่มาจาก การล่วงละเมิดทางเพศ ยกเรื่องของพระอัสสิทาเสเถรี ซึ่งบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก มาอธิบายเป็นอุทาหรณ์ว่า สมัยหนึ่งท่านเคยเป็นผู้ชาย แต่เจ้าชู้ แอบเป็นชู้กับภรรยาคนอื่น พอตายก็ตกนรกหมดกรรม ก็ไปเกิด เป็นสัตว์หลายชนิดเช่น เกิดเป็นลิงก็ถูกจำฝูงกัดอวัยวะสืบพันธุ์ขาด หมดจากลิงเกิดเป็นแพะตาบอดได้รับอุบัติเหตุที่อวัยวะเพศเป็นแผลเน่า หมดจากแพะไปเกิดเป็นวัว ทำงานหนักเจ้าของจับตอนอวัยวะเพศ หมดจากวัวมาเกิดเป็นคนต้องเป็นทาส และเป็นกะเทยแท้ ๒ เพศในคนเดียวกันอายุ ๓๐ ปีก็ตาย จากนั้นเกิดเป็นหญิงยากจน พ่อเมื่อนำไปใช้หนีซัดดอกเบี้ยย นี้เป็นเพราะผลกรรมที่เกิดจากการล่วงละเมิดทางเพศนั่นเอง^{๑๓}

๑.๖.๙ บารมี ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “สุดยอดโอวาทกตธรรมคำสอนของพระอาจารย์ชื่อดัง” คำกล่าวให้โอวาทของหลวงปู่แหวน ว่า กามค้นหาหรือความอยากในกามคุณนั้น เปรียบเสมือนแม่น้ำที่มีหลายสายและทยอยกันไหลลงสู่ท้องทะเลอันกว้างใหญ่มหาศาล ที่สามารถรับน้ำได้อย่างไม่มีวันเต็ม มนุษย์เราก็คงเช่นเดียวกันย่อมรู้ที่อยู่แก่ใจดีว่า ความอยากในกามของเรานั้น มันมีทุกคน และมันมีความต้องการอยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะทำอย่างไรให้ความอยากในกามนั้นมัน

^{๑๑}ริว จิตสัมผัส, ทำไมชีวิตต้องติดกรรม ๒ ตอนก่อนกรรมทำแท้ง, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ พ ลสขมอินเตอร์เน็ต, ๒๕๕๓), หน้า ๘๓-๘๔.

^{๑๒}สนิท ไชยวงศ์ศต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๘, (สิงหาคม ๒๕๕๓), หน้า ๑๑-๑๕.

^{๑๓}จุฑา จิระวิระ, ย้อนรอยกรรม, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ผู้ศักดิ์, ๒๕๕๓), หน้า ๕๗-๖๐.

มีความพอดี ไม่หมกมุ่นมากมาย เกินไป ท่านว่าให้เราพยายามทำจิตใจให้ผ่องใสอยู่เสมอ ตั้งตนให้อยู่ในศีลในธรรม รู้จักการให้ทาน การเสียสละนั่งสงบอยู่ในสมาธิบ้าง เพื่อให้สติและปัญญาได้คิดและทำงานไปพร้อมๆกัน ทุกๆอย่างให้ทำอย่างพอดีไม่มากหรือน้อยเกินไป นำความอยากความใคร่ในกาม ความพึงพอใจทั้งหลายนั้นออกจากความคิดให้หมด ให้คิดเสียว่าวันนี้เราจะพักจิต จะทำกายทำใจของเรา ให้รู้และเข้าใจแจ่มแจ้งว่า กายและใจของเรานี้รู้ความเป็นมาของความใคร่ ในกาม^{๖๖} แล้ว และเราจะต้องวางมันให้หมดต้องระงับอารมณ์ ลืมอดีตและไม่สนใจอนาคตทั้งหลายทั้งปวงด้วยใจของเรา^{๖๗}

๑.๖.๑๐ ปल्ली โขติยฐูขยงกุลได้กล่าวไว้ในหนังสือ คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์ ว่าการบัญญัติพระวินัยในสมัยปฐมโพธิกาล ยังไม่ทรงบัญญัติพระวินัย เพราะพระสงฆ์ส่วนมากสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ จึงไม่บัญญัติสิกขาบทล่วงหน้า เมื่อพระพุทธศาสนาสืบอายุ มาณานแพร่หลายกว้างขวาง คนหลายชาติตระกูลมีฐานะการศึกษา อธิษาศัยใจคอ ธรรมเนียมประเพณีและสิ่งแวดล้อมต่างกัน เข้ามาบวชจำนวนมาก จึงไม่ประพฤติพรหมจรรย์ พระพุทธองค์จึงทรงบัญญัติสิกขาบทไว้ไม่ให้มีผู้ทำอย่างนั้นอีก ผู้ละเมิดมีโทษเป็นอาบัติ โทษหนักเบาตามสิกขาบท โดยไม่รวมสิกขาบทสำหรับภิกษุณี ๓๑๑ สิกขาบท ซึ่งทรงบัญญัติไว้เป็นส่วนต่างหาก^{๖๘}

๑.๖.๑๑ ดังตฤณ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ เสียตาย...คนตาย ไม่ได้อ่าน ว่าถ้าใครถือศีลได้สะอาด บริสุทธ์ อย่างสม่ำเสมอจะมีความสะอาดผุดผ่องออกมาทางผิวหนัง สีจะตกแดงให้เนื้อหนังบางส่วนหนาขึ้นหรือบางลง เห็นแล้วคุณสมส่วนขึ้น และจิตที่สงบไม่เดือดร้อนกระวนกระวายจะทำให้ทุกส่วนบนใบหน้าผ่อนคลายจึงดูดี ถ้าใครถือศีลสะอาด บริสุทธ์ตลอดชีวิต ชาติใหม่จะมีรูปร่างหน้าตาหมดจด มองจากมุมไหนก็ดูดีไปหมดแบบที่เรียกกันว่างามไว้ที่ตินั่นเอง หากละเมิดศีลเป็นอาจิณ หน้าตาจะดูคล้ำหมองในที่สุดความเสื่อม โทรมก็ตามมา และกรรมที่เกิดจากการละเมิดศีลเป็นอาจิณ จะมีผลให้ชาติถัดมามีความไม่สมส่วน แม้ใบหน้าสวยหล่อด้วยการทำทานอย่างมีศรัทธา จุดอื่นในร่างกายไม่สมส่วนอยู่ดี^{๖๙}

^{๖๖}ดูรายละเอียดใน พ.จ. (ไทย) ๓๐/๖๖.

^{๖๗}บารมี, สุตยออดโอวาทคิธรรมคำสอนของพระอาจารย์ชื่อดัง, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไพลิน บุ๊คเน็ด จำกัด, ๒๕๔๕), หน้า ๘๐-๘๑.

^{๖๘}ปल्ली โขติยฐูขยงกุล, คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๑๕-๒๑.

^{๖๙}ดังตฤณ, เสียตาย...คนตายไม่ได้อ่าน, พิมพ์ครั้งที่ ๓๗, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดีเอ็มจี, ๒๕๕๓) หน้า ๘๐-๘๑.

๑.๖.๑๑ พุทธทาสภิกขุ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ ตามรอยพระอรหันต์ว่า โทษของการ เลวทรามของกาม พระพุทธองค์ทรงตรัสไว้ ตั้งแต่ต้นอย่างร้ายแรงขึ้นไปตามลำดับคือ การอดยาก ตราคร่ำกายและใจประกอบการงาน การโทมนัสคร่ำครวเพราะการงานนั้น ไม่ได้ผลสมหวัง การ เป็นห่วงหมกมุ่นอาลัยรักษากามที่ได้มาแล้ว เหล่านี้ล้วนเกิดมาแต่กามเป็นต้นเหตุทั้งนั้น นี่จึงทรง เรียกว่าความเลวทรามของกาม^{๒๐}

ประเด็นสรุปเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของท่านผู้รู้ทั้งหลาย และเอกสารหนังสือ ได้นำมาสรุปเป็น ประเด็นสนับสนุนการศึกษา ภูมิหลังความเป็นมาและความสำคัญการรักษาศีล ลักษณะการล่วง ละเมิดศีลข้อสาม ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพุทธศาสนาเถรวาท ว่าความผิดศีลข้อสาม กามสุมิจฉาจาร เป็นเรื่องที่ทวีความรุนแรงมากในสังคมไทยและสังคมโลกในขณะนี้อัน เนื่องมาจากค่านิยมทางเพศสัมพันธ์มาจากตะวันตก เป็นอย่างมากจนทำให้มีการทำแท้งตามข่าว หนังสือพิมพ์ จนเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนักเรียน วิตกกังวลเกี่ยวกับพฤติกรรมของการไม่รักนวล สงวนตัว ได้ร้องเรียนละครทีวีเรื่องหนึ่งว่า ตัวละครในเรื่องประพาดิตัวไม่เหมาะสมจะนำมาซึ่งการ ผิดศีลข้อสาม การประพาดิพรหมจรรย์ของมนุษย์เรามีอยู่ สองระดับคือ ระดับบราวาส และระดับ นักบวช ซึ่งเป็นการขัดเกลาคิดใจ ให้ทำลายราคะที่อยู่ในสันดานให้หมดไป การมุ่งเน้นตาม คุณธรรมนั้น ก็เพื่อหลุดพ้นจาก กิเลสต้นหา อุปาทานโดยสิ้นเชิง โปรงหมดไปเพียงใช้ปัญญา ยับยั้ง “กิเลส”^{๒๑} “ต้นหาอรมณ”^{๒๒} ความอยากของคนมีอยู่ตลอดเวลาจะทำอย่างไรให้ความอยาก อยู่ได้ด้วยความปลอดภัยรู้จักการให้ทานทำใจให้ผ่องใส เสียสละ สงบอยู่ในสมาธิบ้าง ปลอ่ยวางบ้าง ก็จะได้ อีกอย่างหนึ่งคือ โทษของการผิดศีล ผิดวินัย ของภคฤหัสถ์นั้นผิดได้ง่าย การแก้มีอยู่สองทาง คือ แก้กิเลสภายในเป็นการสร้างจิตสำนึกให้ปฏิบัติตามหลักพุทธปรัชญา และแก้กิเลสภายนอกซึ่งมี สื่อสิ่งขั้วและค่านิยมทางเพศ ที่สนับสนุนให้เกิดการกระทำผิดมีมาก

และถ้าใครถือศีลได้ บริสุทธิ์จะมีอานิสงส์ ก็จะมีความสะดวกผ่องออกมทาง ผิวหนัง ศีลจะตกแต่งให้เนื้อหนังบางส่วนหนาขึ้นหรือบางลง เห็นแล้วดูสมส่วนขึ้น และจิตที่สงบ ไม่เดือดร้อนกระวนกระวายจะทำให้ทุกส่วนบนใบหน้าอ่อนคลายจึงดูดี ถ้าใครถือศีลสะอาด บริสุทธิ์ตลอดชีวิต ชาติใหม่จะมีรูปร่างหน้าตาหมดจด มองจากมุมไหนก็ดูดีไปหมดแบบที่เรียกกัน

^{๒๐}พุทธทาสภิกขุ. ตามรอยพระอรหันต์, พิมพ์ครั้งที่ ๘. (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ ๒๕๔๘.), หน้า ๑๑๘-๑๑๙.

^{๒๑}ดูรายละเอียดใน ที.ที. (ไทย) ๔/๓๒/๑๓.

^{๒๒}ดูรายละเอียดใน ที.ม.(ไทย) ๑๐/๓๕๓/๓๒๓.

ว่างามไว้ที่ติดนั่นเอง หากละเมียดศิลปะเป็นอาจิน หน้าตาจะดูคล้ำหมองในที่สุดความเสื่อมโทรมก็ ตามมา และกรรมที่เกิดจากการละเมียดจะทำให้ ตนเองครอบครัว และสังคมเดือดร้อนและมีผลให้ตก นรกรอีกด้วย

๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยในเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

๑.๗.๑ การวิจัยด้านเอกสารทำการรวบรวมจาก

- ๑)ปฐมภูมิ พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับประชาชน
- ๒)ทุติยภูมิ จาก วรรณคดี ฎีกา อนุฎีกา หนังสือ เอกสาร วารสาร งานวิจัย และ บทความ

๑.๗.๒ นำข้อมูลที่รวบรวมได้จาก ข้อ ๑.๗.๑ มาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และตีความหรือ แปลความหมายและอธิบาย จัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ นำเสนอข้อมูล

๑.๗.๓ นำเสนอข้อมูลในรูปแบบของการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ๑.๘.๑ ทราบถึงเจตนารมณ์ความเป็นมาและภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม
- ๑.๘.๒ ทราบถึงลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท
- ๑.๘.๓ ทราบถึงผลเสียของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอันสงฆ์ของการรักษาศีลข้อ สามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

บทที่ ๒

ความหมาย เจตนารมณ์ และภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม

การบัญญัติศีลหรือวินัยนั้น ถือเป็นแนวทางเส้นตรงหรือบรรทัดฐานเพื่อตีกรอบให้คนประพฤติปฏิบัติในความดีให้คงเส้นคงวา เปรียบเหมือนผู้แรกเขียนหนังสือ ต้องอาศัยเส้นบรรทัดเป็นหลักในการเขียนไปตามนั้น หนังสือที่เขียนจึงจะมีบรรทัดที่ตรง ถ้าไม่ปฏิบัติตามนั้นแล้วตัวหนังสือก็จะคดโค้งไปมาไม่น่าดู เมื่อฝึกเขียนจนชำนาญแล้ว ก็เขียนไปได้โดยไม่ต้องมีบรรทัดฉันทใด เมื่อแรกคนเรา จะประพฤติความดีไม่ได้ถืออะไรเป็นหลัก ใจก็ไม่มั่นคงเอนเอียงลงหาทุจริต เพราะโมหะครอบงำ เมื่อบำเพ็ญศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์จนเป็นปกติได้แล้ว จึงจะประพฤติคุณธรรมอย่างอื่นได้ ก็มักจะยั่งยืนโดยไม่ทำให้ตนเองเดือดร้อน ผู้อื่นเดือดร้อน และสังคมเดือดร้อน ข้อนี้เป็นประโยชน์แห่งการบัญญัติศีลขึ้น

๒.๑ เจตนารมณ์ ความหมาย กามสุมิจฉาจาร ของการบัญญัติศีลข้อสาม

๒.๑.๑ ความหมาย กามสุมิจฉาจาร

กามสุมิจฉาจาร หมายถึง เจตนางตเว็นจากการประพฤติดิในกามทั้งหลาย^๑

กามสุมิจฉาจาร หมายถึง การผิดศีลจากการละเมิด คู่ครองของคนอื่น รวมถึงการละเมิดเด็กที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะซึ่งอยู่ในการดูแลของผู้ปกครอง^๒

กามสุมิจฉาจารา เวรมณี หมายถึง เว้นจากความประพฤติดิในกามทั้งหลาย ความมุ่งหมายในการบัญญัติสิกขาบทนี้ คือเพื่อให้มนุษย์สร้างความสามัคคีไม่แตกร้าวกันระหว่างสามีภรรยา^๓

กาม หมายถึง ความปรารถนา ความใคร่ สิ่งที่น่าปรารถนามี ๒ ประการ คือ

๑. กิเลสกาม คือกิเลสที่ทำให้ใคร่ เช่นความรัก ความโลภ ความโกรธ ความหลง
๒. วัตถุกาม คือวัตถุที่ทำให้รักใคร่ เช่นชอบดอกไม้ ชอบบ้าน ชอบรถยนต์^๔

^๑ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๓๔๗/๓๖๒.

^๒พระมหาสมบุรณ์ วุฒิกโร. พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาโสเภณี.[ออนไลน์]แหล่งที่มา : [http :
//www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.\[4 มี.ค.๒๕๕๕\].](http://www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.[4 มี.ค.๒๕๕๕].)

^๓ คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เสียงเชียง, เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี, หน้า ๑๕.

^๔ จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๑๗.

กามคุณ หมายถึง มีคุณแก่กาม มีค่าแก่กาม วัตถุประสงค์สำหรับกำหนดและพอใจ ที่มีกามเป็น
ความรู้สึกอยู่ภายในก็หาเหยื่อนอกคือ กามคุณจนเป็นนิสัยของสัตว์ในในระดับต่ำ^๕

ดังนั้น กามesu มิจฉาจาร จึงหมายถึง การประพฤติดิตสึล ในทางประเวณี หรือกิริยาที่รัก
ใคร่กัน กับภรรยาของผู้อื่น

๒.๑.๒ เจตนารมณ์ ของการบัญญัติกามesuมิจฉาจาร

การเบียดเบียนกันใน โลกนี้ซึ่งมีอยู่ สามประการด้วยกันคือ การเบียดเบียนชีวิตร่างกายกัน
การเบียดเบียนทรัพย์สมบัติกัน การเบียดเบียนประเวณีกัน แต่การประพฤดิเสียด้วยวาจา มิสุสาวาท
กล่าวคำเท็จเป็นต้น และการประมาทในการค้ำน้ำเมาซึ่งทำให้เกิดความคิดที่ไม่ดีด้วยเหตุนี้
นักปราชญ์ทั้งหลาย มีพระพุทธเจ้าเป็นประธานเล็งเห็นเหตุการณ์ดังนี้ จึงบัญญัติศีลมืองค์ ๕ ขึ้นคือ

- ๑) เว้นจากการฆ่าสัตว์มีชีวิต
- ๒) เว้นจากการถือเอาสิ่งของที่เจ้าของไม่ได้ให้ด้วยอาการเป็นโจร
- ๓) เว้นจากการประพฤติดิตสึลในกาม
- ๔) เว้นจากการกล่าวคำเท็จ
- ๕) เว้นจากการค้ำน้ำเมา คือสุราเมรัย^๖

องค์แห่งศีลแต่ละข้อนั้นเรียกว่า “สิกขาบท”^๗ โดยเฉพาะสิกขาบทที่ ๓ ที่เรียกว่า
กามesuมิจฉาจาร นี้ท่านบัญญัติขึ้น โดยมีเจตนารมณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์
ปลูกฝังความสามัคคี สร้างความเป็นปึกแผ่น เพื่อหวังให้ทุกคนงดเว้น จากการประพฤติดิตสึลในกาม
ทั้งหลาย คำว่า “กามทั้งหลาย”^๘ ได้แก่งิริยาที่รักใคร่กันทางประเวณีหมายถึง “การเสพเมถุน”^๙ คือ
การส้องเสพระหว่างชายหญิงกับภรรยาผู้อื่น เพื่อปลูกฝังความสามัคคีกัน สร้างความเป็นปึกแผ่น
ป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์ และทำให้วางใจกันและกัน ชายกับหญิงแม้ไม่ได้เป็นญาติกัน
ก็ยังมีความรักใคร่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ด้วยอำนาจความ “ปฏิพัทธ์”^{๑๐} ในทางกามกับคน

^๕ พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), พจนานุกรมธรรม ฉบับพุทธทาส, (กรุงเทพมหานคร :
สถาบันสันติธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๕.

^๖ กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, เบญจศีลและเบญจธรรม, (กรุงเทพมหานคร
: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘), หน้า ๓.

^๗ ที.ลี. (ไทย) ๔/๒๔๒/๑๔๓.

^๘ วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๒๓/๒๑๔.

^๙ วิ.มหา. (ไทย) ๑/๕๕/๓๖.

^{๑๐} พ.อุ. (ไทย) ๒๕/๕๘/๓๐๔.

ที่ต้องห้าม ดังจะกล่าวในบทต่อไป เพื่อหวังจะป้องกันความแตกร้างในสังคม ทำให้คนที่อยู่ในสังคมไว้วางใจกันและกันได้ เพราะความประพฤติผิดในทางประเวณีนั้น เป็นชนวนที่จะทำให้เกิดความแตกร้างในระหว่างสามีภรรยาได้ ทั้งสามีและภรรยาผู้นั้นยังจะผูกใจเป็นศัตรูต่อชายหญิงที่เป็นผู้นั้นอีก ในที่สุดสามีภรรยาผู้นั้น ก็จะไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความประพฤติผิดในกามนี้ จัดเป็น “บาป”^{๑๑} ห้ามทั้งชายและหญิง เพราะต่างก็เป็นวัตถุประสงค์ห้ามของกันและกัน เหล่านี้เป็นเจตนารมณ์ของการบัญญัติกามสุมิจจาร

๒.๒ ภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม

ก่อนการบัญญัติศีลข้อสามสำหรับฆราวาสนั้น เนื่องจากในครั้งพุทธกาลการล่วงละเมิดทางเพศ หรือการกระทำผิดทางเพศที่เกิดขึ้นนั้นมีข้อความที่ระบุไว้ในพระไตรปิฎก ที่เกี่ยวกับภิกษุณีอีกหลายเรื่อง เช่น ดังเนื้อความในพระไตรปิฎก เล่มที่๓ พระวินัยปิฎก ภิกษุณีวิภังค์ เรื่องภิกษุณี ๒ รูป ความว่า ภิกษุณีสองรูปเดินทางจากเมืองสาเกตไปพระนครสาวัตถี ในระหว่างทางต้องข้ามแม่น้ำ...ภิกษุณีสองรูปจึงเข้าไปหาพวกคนพายเรือแล้ววิงวอนว่า ขอท่านได้โปรดสงเคราะห์ให้พวกข้าพเจ้าข้ามฟากสักหน่อย พวกคนเรือกล่าวว่า แม่เจ้าทั้งหลายพวกข้าพเจ้า ไม่สามารถให้ข้ามแม่น้ำคราวเดียวสองรูปได้ คนเรือคนหนึ่งยังภิกษุณีคนหนึ่งให้ข้ามฟาก พอเขาข้ามถึงฝั่งแล้วได้ข่มขืนใจภิกษุณีรูปที่ข้ามฟากมา ส่วนคนเรือที่ยังไม่ข้ามฟากมาก็ข่มขืนใจภิกษุณีที่ยังไม่ข้ามฟากมา^{๑๒}

จะเห็นได้ว่าในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น แม้กรณีของภิกษุณีที่กล่าวมา ยังมีเรื่องของการล่วงละเมิดทางเพศ ทำให้เกิดความเดือดร้อนและสร้างปัญหาให้กับบุคคลอื่น ที่ทำให้คนเข้าใจกันว่า ในสังคมโดยรวมของฆราวาส ในครั้งพุทธกาลยังคงมีเรื่องของการล่วงละเมิดศีลข้อสามกันอยู่มาก จึงเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการบัญญัติศีลข้อสามขึ้นและก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเสื่อมสลายจากประเทศอินเดีย นั้น มีนิกายหนึ่งของศาสนาพุทธในอินเดียชื่อนิกายตันตระเชื่อกันว่า การเสพสังวาส โดยการคล้อยตามคติ พราหมณ์ จะทำให้มนุษย์อยู่ใกล้กับพระเจ้า เมื่อวิเคราะห์ตามหลักของวิทยาศาสตร์แล้วจะพบว่า เป็นเหตุทำให้ร่างกายคัดหลังสารแห่งความสุขออกมาทาง

^{๑๑}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๘/๔.

^{๑๒}วิ.ภิกษุณี. (ไทย) ๓/๖๘๘/๓๖.

ร่างกายและจิตใจ จึงเชื่อว่า มนุษย์ถึงจุดอึดตัวเต็มที่แห่งความสุขนั้นจะเป็นเหตุทำให้เข้าใจความ หลุดพ้นได้^{๑๓}

ส่วนวิถีทางแห่งเถรวาทนั้น ถือว่า “การเสพสังวาส”^{๑๔} นั้นเป็นหนทางที่ไม่ถูกต้อง ผิดระเบียบวินัยทางศีลธรรม ซึ่งไม่อาจเข้าสู่พระนิพพานได้ โดยเถรวาทยึดหลักว่า การไม่ทำบาปทั้ง ปวง การลดละกิเลส กามราคะทั้งหมด เป็นมรรควิถีในการเข้าสู่พระนิพพาน ถ้าเป็นพระภิกษุก็ ปฏิบัติตามศีลสิกขาบท ปาฏิโมกข์สังวร ส่วนฆราวาสก็ ปฏิบัติตามศีลห้า หรือเบญจศีลก็เพียงพอ สำหรับการดำรงชีวิตให้เป็นปกติได้แล้ว^{๑๕} ศีลข้อสาม มีอิทธิพลมากในสังคมอินเดียโบราณ จากคำ สอนที่ปรากฏในคัมภีร์จักวัตตีสูตรดั้งกล่าว เมื่อกาลผ่านไปก็กลายเป็นคุณธรรมขั้นพื้นฐานสำหรับ ชนทั่วไปในสังคมอินเดีย ประกอบด้วย การ ไม่มีเพศสัมพันธ์ สิกขาบทที่สาม ห้ามเด็ดขาด ต่อมา พระพุทธเจ้าประกาศพระพุทธศาสนาที่ทรงยอมรับเอาข้อห้าม ตามจักวัตตีสูตรมาสั่งสอนในพุทธศาสนา อย่างแพร่หลาย เรียกว่าศีล แต่ในทางปฏิบัติหมายถึง เจตนางดเว้นจากการกระทำความชั่วข้างต้น ไม่ เพียงเท่านั้น ครั้งเสด็จออกบรรพชาที่ทรงถือปฏิบัติตามคุณธรรมนักบวชดังกล่าว โดยทรงขนานชื่อว่า “อภินิหาริก”^{๑๖} แปลว่า เรื่องที่ไม่พึงกระทำ และทรงนำไปเป็นเกณฑ์บัญญัติศีล ข้อ สามเป็นหลักธรรมสำหรับอุ้มชูโลก จึงได้รับสมญาต่าง ๆ อาทิ สมญาว่า “มนุษย์ธรรม” คือ ธรรม ของมนุษย์

พุทธองค์ท่านไม่ได้ห้ามการมีคู่ครองไว้ แต่ให้มีความสำรวมในกาม คือการระวังควบคุม ตนเองไม่ให้ประพฤติก่อละเมิดในกาม สำหรับเขวชนชายหญิง ก็ให้ระวังควบคุมใจและกายไม่ให้ ออกนอกกลุ่มนอกทางเว้นเหตุชก้งในทางเสื่อมเสียต่างๆ สื่อ หนังสือและภาพยนตร์ลามก ซึ่งเป็นเหตุ ยั่ว ควรปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม และหาทางป้องกันดีกว่าหาทางแก้ปัญหา ความระมัดระวัง ไม่ประพฤติก่อเป็นคนมักมากในกามคุณ ส่องถึงความบริสุทธิ์ผ่องใสของชายหญิงให้ กระจ่างแจ่มแจ้งใส ชายหญิงผู้เว้นจากกาเมสุมิจนจารแล้ว ยังประพฤติดนินกามอยู่ ย่อมไม่มีสง่า ราชี ตกอยู่ในมลทินไม่พ้นจากการถูกติเตียนจากคำ ครหานินทาได้ การไม่ยินดีในคู่ครองของตน และไม่มีความรักภักดีต่อคู่ครองของตน มีผลทำให้ได้รับความเดือดร้อนต่อตนเองทำให้ต้องเสีย ทรัพย์สิ้นเงินทองเสียสุขภาพและเกิดโรคตามมา ได้รับความเดือดร้อนต่อครอบครัวทำให้ครอบครัว

^{๑๓}ธีร โสภณ, ความลับที่ยังไม่เคยบอกใคร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์วิฑูรย์ บียอนด์ บุคส์, ๒๕๕๓), หน้า ๔๐.

^{๑๔} ม.ม. (ไทย) ๑๓/๑๑/๑๒.

^{๑๕}ธีร โสภณ, ความลับที่ยังไม่เคยบอกใคร, พิมพ์ครั้งที่ ๒, หน้า ๔๐.

^{๑๖}วิ.มหา. (ไทย) ๔/๑๒๕/๑๔๗.

แตกแยกไม่มีความอบอุ่น ได้รับความเดือดร้อนต่อสังคมทำให้ ไม่ได้รับการยกย่องนับถือ และทิ้งลูกหลานให้เป็นภาระแก่สังคมโดยรวม จึงเป็นเหตุที่ทำให้ พุทธองค์ต้องบัญญัติศีลข้อสามไว้

๒.๓ ศิกขาบทที่ ๓ ในเบญจศีล

กามสุ มิจจาจารา เวมณี แปลว่า เจตนางดเว้นจากการประพฤติดีกในกามทั้งหลาย คำว่า กาม ในที่นี้ ได้แก่ กิริยาที่รักใคร่กันในประเทศ ข้อบัญญัติขึ้นด้วยหวังจะป้องกันความแตกร้างในสังคม ทำให้คนที่อยู่ในสังคมไว้วางใจกันและกันได้ เพราะความประพฤติดีกในทางประเวณีนั้น เป็นชนวนที่จะให้เกิดความแตกร้างในระหว่างสามีภรรยาได้ ทั้งสามีและภรรยาผู้นั้น ยังจะผูกใจเป็นศัตรูต่อชายหญิงที่เป็นคู่กันอีก ในที่สุดก็จะไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความประพฤติดีกในกามนี้จัดเป็นบาป ห้ามทั้งหญิงและชาย เพราะต่างก็เป็นวัตถุต้องห้ามของกันและกัน เมื่อเพ่งความประพฤดิไม่ให้ผิดเป็นใหญ่ หญิงที่เป็นวัตถุต้องห้ามของชาย และชายก็เป็นวัตถุต้องห้ามของหญิงดังนี้

หญิงที่ห้ามล่วงละเมิด ๓	ชายที่ห้ามล่วงละเมิด ๒
-ภรรยาของผู้อื่น -หญิงที่มีผู้อรักขาคู่แล้ว -หญิงที่มีจารีตหรือกฎหมายคุ้มครอง	-ชายอื่นนอกจากสามีตน -ชายที่จารีตห้าม
หญิงที่ชายไม่ผิด ๔	ชายที่หญิงไม่ผิด ๔
-หญิงที่ไม่มีสามี -หญิงที่ไม่อยู่ในอารักขาของใคร -หญิงที่ไม่มีจารีตห้าม -หญิงเป็นภรรยาของตน	-ชายที่ไม่มีภรรยา -ชายที่ไม่มีจารีตห้าม -ชายที่เป็นสามีของตน -ชายที่ทำการชู้ใจ (ตัวเองไม่ยินดี) ^{๑๖}

วัตถุต้องห้ามของชายมี ๓ จำพวกได้แก่

- ๑.ภรรยาท่าน
- ๒.หญิงที่อยู่ในพิทักษ์รักษาของท่าน
- ๓.หญิงที่จารีตห้าม

^{๑๖} จรูญ สมน้อย, เบญจศีลและเบญจธรรม และอุโบสถศีล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มณฑลทหารพิมพ์, ๒๕๔๐), หน้า ๒๖.

ภรรยาท่าน ได้แก่ หญิง ๔ จำพวก คือ

- ๑.หญิงแต่งงานกับชายแล้ว
- ๒.หญิงที่ไม่ได้แต่งงาน แต่อยู่กับชายโดยเปิดเผย
- ๓.หญิงผู้รับสิ่งของมีทรัพย์เป็นต้นของชายแล้ว ยอมอยู่กับเขา
- ๔.หญิงที่ชายเลี้ยงเป็นภรรยา

หญิงเหล่านี้ นับตั้งแต่วันที่ตั้งอยู่ในความเป็นภรรยาของท่านแล้ว ชายอื่นจะประพฤติเป็นชู้กับหญิงเหล่านี้ไม่ได้ เป็นกามสมุ มิฉฉาจร นับตั้งแต่การเคล้าคลึงพูดเกี้ยวพาราสี แสดงการปฏิพัทธ์และแม้แต่ การชายคาเป็นต้น และหญิงที่สามีตายหรือหย่าขาดจากสามีตามกฎหมายนั้น ไม่เป็นวัตถุต้องห้ามแห่งกามสมุ มิฉฉาจรเหล่านั้น

ส่วนหญิงที่อยู่ในความปกครองหรือพิทักษ์รักษาของท่าน อันได้แก่ หญิงที่มารดาบิดาญาติพี่น้องหรือผู้ที่ตั้งอยู่ในฐานะเช่นนั้นคอยพิทักษ์รักษาอยู่ ผู้พิทักษ์รักษานั้น ย่อมเป็นใหญ่เหนือหญิงนั้นและถ้าชายลอบไปสมสู่หรือลักพาตัวเอาไปก็ย่อมเป็นกามสมุ มิฉฉาจรด้วย

ส่วนหญิงที่จาริตห้าม ได้แก่หญิง ๓ จำพวกดังนี้

- ๑.หญิงที่อยู่ในพิทักษ์รักษาตนของตนหรือที่เป็นเทือกเถา คือ แม่ ย่า ยาย ย่าทวด และผู้เป็นเหล่ากอของตน คือ ลูก หลาน หลาน
- ๒.หญิงที่อยู่ภายใต้บังคับบัญญัติในทางพระศาสนา อันห้ามการมีสังวาสกับชาย เช่น ภิกษุณีในกาลก่อน หรือแม่ชีในเวลานี้นั้นเอง
- ๓.หญิงที่กฎหมายบ้านเมืองห้าม และลงโทษแก่ชายผู้สมสู่ด้วย เช่น แม่หม้ายงาน ท่าน อันมีข้อห้ามในกฎหมายหญิงที่จาริตห้ามเหล่านี้ จะมีฉันทะร่วมด้วยหรือไม่ ไม่เป็นประมาณชายร่วมสังวาสด้วยยอมเป็นกามสมุ มิฉฉาจรส่วนหญิงนอกจากนี้ ถ้าเธอไม่มีความพอใจและถูกชายข่มขืน ชายก็เป็นกามสมุ มิฉฉาจรด้วย

ชายที่ห้าม ก็เป็นวัตถุต้องห้ามสำหรับหญิงเหมือนกัน ท่านได้กล่าวไว้เป็น

๒ ประเภทคือ

- ๑.ชายอื่นนอกจากสามี เป็นวัตถุที่ห้ามของหญิงที่มีสามี
- ๒.ชายที่จาริตห้าม เป็นวัตถุที่ห้ามของหญิงทั้งปวง

หญิงที่มีสามีแล้ว คบชายเป็นชู้เป็นกามสมุ มิฉฉาจร เว้นแต่หญิงนั้นสามีตายหรือหย่าขาดจากสามีแล้ว ชื่อว่าเป็นอิสระในตนเองรับชายที่ไม่ต้องห้ามเป็นสามีได้ไม่เป็นกามสมุ มิฉฉาจร

ส่วนชายที่จาริตห้าม ได้แก่พระภิกษุ สามเณร ผู้ที่อยู่ภายใต้บังคับบัญญัติในพระพุทธศาสนามีสิกขาบทห้ามการร่วมประเวณี และผู้ที่กฎหมายบ้านเมืองห้ามไว้ไม่ให้ร่วมประเวณีด้วย นับตั้งแต่ นัก พรตผู้ถือ เมถุนวิริติในศาสนาอื่นก็เหมือนกัน หญิงประพฤติล่วงเข้าไป เป็นกามสมุ มิฉฉาจร

หญิงยินยอมร่วมสังวาสกับชายที่ต้องห้ามสำหรับตน ก็เป็นกามเมสุมิจจารเว็นแต่ตนไม่ยินยอม ถ้าถูกชายกระทำโดยพลการ จนไม่สามารถป้องกันหรือหลบหนีได้หญิงนั้นเป็นกามเมสุมิจจารด้วยเหมือนกัน^{๘๘}

เบญจศีลเป็นข้อที่ไม่พึงปฏิบัติ และคู่กับ“เบญจธรรม”^{๘๙} อันเป็นข้อพึงปฏิบัติ การรักษาเบญจศีลให้บริบูรณ์ควรกระทำพร้อมกับรักษาเบญจธรรมด้วย แต่การรักษาเบญจศีลนี้มีไขข้อบังคับของพุทธศาสนิก เป็นคำแนะนำให้พึงยึดถือด้วยความสมัครใจเท่านั้น^{๙๐}

ในวิสุทธิมรรคพระพุทธโฆสาจารย์ได้กล่าวถึงศีลว่า ศีล คือความงามอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นแห่งคุณธรรม และศีลเป็นเบื้องต้นแห่งคำสอนของพระพุทธเจ้าเพราะศีลเป็นเบื้องต้นแห่งกุศลธรรมทั้งปวง ดังพุทธดำรัสในสังยุตตนิกายว่า ศีลที่หมดจดดีแล้ว ชื่อว่าเป็นเบื้องต้นแห่งกุศลธรรมทั้งหลาย และใน โอวาทปาติโมกข์ ข้อต้นว่าการไม่ทำบาปทั้งปวง และที่ว่าศีลชื่อว่างามนั้นก็เพราะเป็นเหตุนำมาซึ่งความไม่เดือดร้อนเป็นต้น พระพุทธองค์ทรงประกาศว่า ศีลเป็นความงามในเบื้องต้น สมาธิเป็นความงามในท่ามกลางและปัญญาเป็นความงามในขั้นสุดท้าย ศีลข้อสาม นี้เป็นศีลขั้นต้นที่ถือว่าเป็นพื้นฐานแห่งศีลทั้งปวง เป็นศีลแห่งการประพฤติของมนุษย์

๒.๔ สิกขาบทที่ ๓ ในกัลยาณธรรม

กามสังวร : ความสำรวมในกามคือ การระวังควบคุมตนไม่ให้ประพฤติผิดให้ประพฤติในทางที่ชอบ เมื่อเป็นเยาวชนก็ให้ระวังควบคุมใจและกายไม่ให้ออกนอกกลุ่มอกทางเว้นเหตุชักจูงในทางเสื่อมเสียต่างๆ เช่น หนังสือและภาพยนตร์ลามกต่างๆ ซึ่งเป็นเหตุยั่วยุ ควรปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของไทย หากทางป้องกันดีกว่าหาทางแก้ปัญหาค ความระมัดระวังไม่ประพฤติเป็นคนมักมากในกาม ส่องถึงความ บริสุทธิผ่องใสของชายหญิงให้กระจ่างแจ่มแจ้งไสชายหญิงผู้เว้นจากกามเมสุมิจจารแล้วและยังยังประพฤติมักมากในกามอยู่ ย่อมไม่มีสง่าราศี ตกอยู่ในมลทิน ไม่พ้นจากการถูกติเตียนไปได้ คุณธรรมข้อนี้จำแนกตามเพศของบุคคลเป็น ๒ อย่างคือ

๑.สทราสัน โดย ความยินดีเฉพาะภรรยาของตน เป็นคุณธรรมระดับสำหรับผู้ชาย

๒.ปติวัตร ความจงรักภักดีต่อสามีของตน เป็นคุณธรรมระดับสำหรับผู้หญิง

^{๘๘}จตุร สมน้อย, เบญจศีลและเบญจธรรม และอุโบสถศีล, หน้า ๒๗.

^{๘๙}อง.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๕๑/๑๓๔.

^{๙๐}ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสาธก อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, พิมพ์ครั้งที่ ๒, แก้ไขเพิ่มเติม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๔๘), หน้า ๑๖๓.

สทาร์สัน โดษ กล่าวถึงชายที่มีภรรยาแล้ว ต้องยินดีอยู่แต่ในภรรยาของตนเอง ไม่ผูกสมักรักใคร่กับหญิงอื่น ช่วยกันหาเลี้ยงชีพไม่ละทิ้งกันเช่นนี้เรียกว่า ยินดีเฉพาะภรรยาตนเองอย่างอุกฤษฏ์ (เคร่งครัด) ผู้ที่ไม่สันโดษด้วยภรรยาตนเองเที่ยวคบหาหญิงแพศยา (โสเภณี) ถึงไม่เป็นกามเมสุมิจณาแต่ก็ยอมให้โทษแก่ตน ๓ สถานคือ

๑. ต้องเสียทรัพย์เป็นค่าบำเรอหญิงนั้น
๒. ย่อมเป็นบ่อเกิดของโรคต่างๆ
๓. ย่อมเป็นผู้ใกล้ชิดอันตราย ทำให้เกิดการหึงหวงก่อทะเลาะวิวาท ทำอันตรายแก่กันได้

ตั้งที่ท่านพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับหลักธรรมข้อนี้ว่า สำหรับสทาร์สัน โดษ ที่เป็นข้อปฏิบัติตรงข้ามกับกามเมสุมิจณาจารย์ มีข้อสังเกตที่ควรกล่าวไว้ สทาร์สัน โดษ แปลว่าความพอใจด้วยภรรยาของตน ว่าโดยสสารก็คือ ความยินดีเฉพาะคู่ครองของตน แม้ว่ามองกว้าง ๆ หลักการจะเปิดให้เกี่ยวกับจำนวนของคู่ครอง มิได้กำหนดไว้ตายตัวว่าคนเดียวหรือกี่คน สุดแต่ตกลงยินยอมกันโดยสอดคล้องกับประเพณีและบัญญัติของสังคม โดยถือว่าไม่ละเมิดต่อคู่ครองหรือของหวงห้ามที่เป็นสิทธิของผู้อื่น ไม่ละเมิดฝ่าฝืนความสมัครใจของคู่กรณีและไม่นอกใจคู่ครองของตน^{๒๐}

ปติวัตร กล่าวถึงหญิงที่มีสามีแล้ว ต้องเอาใจใส่ปฏิบัติสามีตามหน้าที่ที่ผู้เป็นภรรยาจะพึงทำได้ และผูกสมักรักใคร่กับสามีของตนเท่านั้น ไม่ควรผูกพันกับชายที่ไม่ใช่สามีของตน แม้สามีจะเสียชีวิตไปแล้ว ตนเองมีสิทธิที่จะมีสามีใหม่ได้แต่ยังมีความรักใคร่นับถือในสามีผู้ซึ่งเสียชีวิตแล้ว ไม่ผูกสมักรักใคร่ในชายอื่นด้วยปฏิพัทธ์ หญิงผู้นี้ชื่อว่า ปติวัตร จงรักภักดีต่อสามี^{๒๑}

กัลยาณธรรม^{๒๒} แปลว่า ธรรมอันงาม กล่าวโดยความก็คือ ข้อปฏิบัติพิเศษยิ่งขึ้นไปกว่าศีลได้ในสิกขาบทนั้นๆเอง แปลอีกอย่างหนึ่งว่า ธรรมอันงาม ๕ ประการคือ

- ๑) เมตตากรุณา คู่กับศีลสิกขาบทที่ ๑
- ๒) สัมมาอาชีวะ คู่กับศีลสิกขาบทที่ ๒
- ๓) ความสำรวมในกาม คู่กับศีลสิกขาบทที่ ๓

^{๒๐} พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต), พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ, หน้า ๗๗๓-๗๗๔.

^{๒๑} คณาจารย์แห่ง โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๓๘), หน้า ๓๖.

^{๒๒} ที.ม. (ไทย) ๑๐/๔๑๕/๓๕๒.

๔) ความมีสัจจะ คู่กับศีลสิกขาบทที่ ๔

๕) ความมีสติรอบคอบ คู่กับศีลสิกขาบทที่ ๕^{๒๔}

กัลยาณธรรมนี้ ไม่ต้องสมาทานอย่างศีล เพียงแต่ปฏิบัติ อบรมปลูกฝังให้มีขึ้นประจำจิตใจด้วยตนเองก็พอ พุดให้เข้าใจง่ายซึ่งได้แก่ข้อปฏิบัติพิเศษที่ยิ่งขึ้นไปกว่าศีลนั่นเอง^{๒๕}

ศีล คือ ความสำรวม กาย วาจา มิให้ล่วงกายทุจริต ๓ วาจาทุจริต ๔ เป็นเบื้องต้นแห่งกุศลกรรมในพุทธศาสนา

ศีล ย่อมสำเร็จได้ด้วยการสังวร, เจตสิก, เจตนาสมาทาน และการไม่ก้าวล่วงสิกขาบท

๑) สังวร^{๒๖} คือ การสำรวมระวัง มิให้บาปทุจริต เกิดขึ้นทางกาย และวาจา สำรวมได้ด้วย ปาฏิโมกข์สังวร, สติสังวร และญาณสังวร

๒) เจตสิก^{๒๗} ได้แก่ วิรติเจตสิก ๑ โลกเจตสิก อโทสเจตสิก และปัญญาเจตสิก เป็นต้น คือ การเว้นวาททุจริต

๓) เจตนา^{๒๘} สมาทาน คือ เว้นจากกายทุจริต และวาจาทุจริต ด้วยความตั้งใจไว้ก่อนว่า จะไม่กระทำการบาปตามศีลห้า ที่ตนตั้งใจงดเว้นไว้ก่อน เรียกว่า สมาทาน

๔) การไม่ก้าวล่วงสิกขาบท ที่ตนได้สมาทานไว้ ก็ได้ชื่อว่า ยังตั้งอยู่ในศีล^{๒๙}

ศีล คือ การปฏิบัติในข้อกำหนดที่พระพุทธองค์ท่านกำหนดให้เป็นขั้นที่สอง เพราะเป็นการปฏิบัติที่เป็นธรรมชาติโดยที่เราไม่ต้องฝืน แต่มนุษย์เราด้วยความใคร่รู้ใคร่เห็น ด้วยความอยากลอง อยากทดสอบ มนุษย์เรานี้มักจะชอบทำผิดธรรมชาติตรงนี้ อย่างศีลห้านี้ เป็นปกติศีลแปด “ศีลสิบ และศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ดข้อ ซึ่งเป็นของนักบวช”^{๓๐}

ศีล แปลว่า ปกติ คือ สิ่งหรือกติกาที่บุคคลจะต้องระวังรักษาตามเพศและฐานะ ศีลนั้นมีหลายระดับ คือ ศีลห้า ศีลแปด ศีลสิบ ศีลสองร้อยยี่สิบเจ็ด และในบรรดาศีลชนิดเดียวกันก็ยังจัดแยกเป็น “ระดับธรรมดา มัชฌิมศีล (ศีลระดับกลาง) และอริศีล (ศีลระดับสูงหรือศีลอย่างอุกฤษฏ์)”^{๓๑}

^{๒๔} กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๖๐.

^{๒๕} คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เคียงเชียง, เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี, หน้า ๓๑.

^{๒๖} วิ.มหา. (ไทย) ๔/๑๓๑/๒๐๑.

^{๒๗} ที.ที. (ไทย) ๔/๔๘๕/๒๑๕.

^{๒๘} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๓๕/๒๕๑.

^{๒๙} วรรณสิทธิ ไทยะเสวี, คู่มือการศึกษาพระพุทธศาสนาพื้นฐาน, หน้า ๑๘-๑๙.

^{๓๐} จูฑา จิรชิวะ, ย้อนรอยกรรม, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กึ่งศักดิ์, ๒๕๕๓), หน้า ๖๗.

^{๓๑} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, พิมพ์ครั้งที่ ๑๗ (๒), (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์สวจำกัถ, ๒๕๕๔), หน้า ๑๖.

เป็นวินัยทางธรรมเบื้องต้นของมนุษย์เป็นเครื่องจำแนกมนุษย์ออกจากสัตว์ ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีลักษณะปกติของมันเอง เช่น ปกติของม้าต้องยืน ไม่มีการนอน ถ้ามันนอนก็เป็นการผิดปกติแสดงว่าม้าป่วย ฤดูฝนตามปกติจะต้องมีฝน ถ้าฤดู ฝนกลับแล้งฝนไม่ตกแสดงว่าผิดปกติ

ปกติของมนุษย์คือ

ปกติของมนุษย์นั้น จะไม่แย่งชิง คู่ครองของใคร ซึ่งพอใจเฉพาะคู่ครองของตนเท่านั้นเพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ ในสิกขาบทที่ ๓ จึงเกิดขึ้นว่า มนุษย์จะต้องไม่ประพฤติล่วงในกาม

ดังในสิกขาบทที่ ๓ ที่ว่าไม่ล่วงละเมิดในกามนั้น โดยสามัญญ์สำนึกโดยให้สำรวมในกาม จึงเกิดขึ้นมาและเกิดขึ้นพร้อมกับโลกเพื่อรักษาความปกติสุขของโลกไว้ ศิลปิน มีมาก่อนพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทรงรับเข้ามาไว้ใน “พระพุทธศาสนา”^{๓๒} ว่าความบัญญัติศีลที่สมบูรณ์ไว้ มิใช่หมายความว่า “จะต้องปฏิบัติให้สมบูรณ์ในศีลขั้นทันที” ซึ่งไม่มีใครจะทำได้ เช่นนั้นข้อที่ควรทำคือ ปฏิบัติไปโดยลำดับ ตั้งแต่ขั้นเล็กน้อยไปหา มาก จึงใช้คำว่า สมาทานสิกขาบท^{๓๓} และชี้แจงถึงความจำเป็น ของการมีศีลให้ทราบ ดังนั้นศีลจึงไม่ใช่ข้อห้าม ตามที่คนจำนวนมาก เข้าใจ นอกจากนี้ ศีลยังใช้เป็นเครื่องวัดความเป็นมนุษย์ ได้อีกด้วย

วันใดเรามีศีลครบ ๕ ข้อ แสดงว่าวันนั้นเรามีความเป็นมนุษย์บริบูรณ์ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีศีลเหลือ ๔ ข้อ ความเป็นมนุษย์ก็เหลือ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ โกลีสัตว์เข้าไป ๒๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีศีลเหลือ ๓ ข้อ ความเป็นมนุษย์ก็เหลือ ๖๐ เปอร์เซ็นต์ โกลีสัตว์เข้าไป ๔๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีศีลเหลือ ๒ ข้อ ความเป็นมนุษย์ก็เหลือ ๔๐ เปอร์เซ็นต์ โกลีสัตว์เข้าไป ๖๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้ามีศีลเหลือ ๑ ข้อ ความเป็นมนุษย์ก็เหลือ ๒๐ เปอร์เซ็นต์ โกลีสัตว์เข้าไป ๘๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าศีลทุกข้อขาดหมด ก็หมดความเป็นมนุษย์ หมดความสงบ หมดความสุขถึงยังมีชีวิตอยู่ก็เหมือนคนตายแล้ว ความดีใด ๆ ไม่อาจอกเงยขึ้นมาได้อีก มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อจะทำความเดือดร้อนให้แก่ ตนเองและผู้อื่นเท่านั้น ดังนั้นจึงไม่ควรประมาทซึ่งเป็นปกติของมนุษย์

ธรรมเนียมที่ใช้ทั่วไป พระมิได้เที่ยวให้ศีลใครๆ โดยลำพัง เมื่อมีผู้ขอศีลพระจึงจะให้ศีล แสดงว่าผู้ขอพร้อมที่จะรับรักษาศีล และจะรักษาไว้ก็ข้อชั่วคราว หรือนานเท่าไรก็สุดแต่เจตนาของ

^{๓๒} จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๑๔๕.

^{๓๓} คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก ในคณะกรรมการอำนวยการ “งานเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”, รวมธรรมะ. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), ๒๕๔๓), หน้า ๗๓.

ผู้รับ ทางศาสนาได้มีทางปฏิบัติผ่อนปรนสะดวกมากถึงเพียงนี้ ก็น่าจะเพียงพอทีเดียว ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนเสียหายเพราะต้องมาถือศีล เป็นเรื่องของศรัทธาของแต่ละคน^{๓๔}

แรงอย่างหนึ่ง ที่จะนำไปให้เกิดความสนใจปฏิบัติตนอยู่ในศีล ก็คือ ความที่มองเห็น อานิสงส์คือผลดีของศีล ซึ่งจะกล่าวในตอนต่อไป ดังพระได้บอกอยู่ทุกครั้งที่ให้ศีลว่า “ถึงคฤหัสถ์ที่ถือศีล โภคทรัพย์ถึงพร้อมก็ด้วยศีล ถึงความดับทุกข์ร้อนใจก็ด้วยศีล เพราะฉะนั้น ควรชำระจิตใจให้บริสุทธิ์”^{๓๕} ดังนั้นสิกขาบทที่๓ ในกัลยาณธรรมนั้นเป็นข้อปฏิบัติโดยการสำรวมในกาม และข้อสุดท้ายต่อคู่ครองของตนเองเท่านั้น

๒.๕ การปฏิบัติตามศีลข้อที่สาม

การปฏิบัติตามศีล เป็นการเพียรพยายามเพื่อระงับโทษทางกายและวาจา อันเป็นเพียงกิเลสขยาบ มิให้กำเริบขึ้นและเป็นการบำเพ็ญบุญบารมี ที่สูงขึ้นกว่าการให้ทาน ทั้งในการถือศีลด้วยกันเองก็ยิ่งได้บุญมากและน้อยต่างกันไปตามลำดับต่อไปนี้

๑) การให้ธรรมทาน แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๕ แม้จะถือได้เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๒) การถือศีล ๕ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๘ แม้จะถือได้แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๓) การถือศีล ๘ แม้จะมากถึง ๑๐๐ ครั้ง ก็ยังได้บุญน้อยกว่าการถือศีล ๑๐ แม้จะถือได้แต่เพียงครั้งเดียวก็ตาม

๔) การที่ได้บวชเป็นสามเณรในพระพุทธศาสนา แล้วรักษาศีล ๑๐ ไม่ให้ขาด ไม่ต่างพร้อย แม้จะนานถึง ๑๐๐ ปี ก็ยังได้บุญน้อยกว่า ผู้ได้อุปสมบทเป็นพระในพระพุทธศาสนา มีศีลปาฏิโมกข์สังวร ๒๒๗ แม้จะบวชมาเพียงวันเดียวก็ตาม

ครั้นเมื่อสิ้นบุญในเทวโลกแล้ว “ด้วยเศษของบุญที่ยังหลงเหลืออยู่แต่เพียงเล็กน้อย หากไม่มีกุศลกรรมอื่นมาให้ผล ก็อาจน้อมนำให้ได้ผลมาบังเกิดเป็นมนุษย์ ที่ถึงพร้อมด้วยสมบัติ ๔ ประการคือ อายุ วรรณะ ความสุข และพลัง”^{๓๖}

^{๓๔} คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก ในคณะกรรมการอำนวยการ “งานเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี”, รวมธรรมะ, หน้า ๗๓.

^{๓๕} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๗๓-๗๔.

^{๓๖} สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, วิธีสร้างบุญบารมี, หน้า ๑๖.

การปฏิบัติตามศีล นั้น ควรใช้ปัญญาพิจารณา ในผลของบาปกรรมที่ผิดศีล ข้อนี้นี้ เพื่อให้เข้าใจในผลของกรรมที่ตามสนอง ให้ได้เกิดความกลัวในบาปกรรมนั้น ๆ ให้เกิดความสำนึกที่กระทำไป ดังศีลข้อที่สาม

ตามในคัมภีร์มังคลัตถปิณี ภาคที่ ๑ ข้อ ๒๐๓ ขยายความไว้ว่า กามสุมิจจาจาร “เจตนา คือความจงใจล่วงเกิน อคมนียฐาน(ฐานะมิควรถึง) ซึ่งดำเนินไปในทางทวารในการประพฤติเมถุน หรือในวัตถุแห่งเมถุนด้วยประสงค์ในการเสพสัทธรรม เรียกว่า กามสุมิจจาจาร”^{๓๓}
 “อคมนียฐาน ที่แปลว่าฐานะมิควรถึง ท่านหมายถึงหญิงหรือชาย ซึ่งมีเจ้าของคุ้มครองหรือมีผู้ดูแล หวงแหน ถ้าเป็นหญิงก็เป็น อคมนียฐาน ห้ามขยวงเกิน ถ้าเป็นชายก็เป็น อคมนียฐาน ห้ามหญิงล่วงเกิน ซึ่งจะกล่าวในบทต่อไป”^{๓๔}

ความสำนึกในการรักษาศีลหรือการปฏิบัติตามศีล ข้อสาม นั้น ต้องมีปัญญารักษาเช่นกัน ใช้ปัญญาพิจารณาว่ามนุษย์ ต้องรู้จักความละเอียดในการกระทำของตนเอง ไม่ควรประพฤติตัว เหมือนสัตว์ดิรัจฉาน เพราะสัตว์ดิรัจฉานไม่มีปัญญา ไม่มี ความละเอียดในความประพฤติ เขาจึงทำกันไปแบบภาษาสัตว์ ใครเป็นพ่อใครเป็นแม่ใครเป็นลูกเขาไม่ถ้อยกัน จะล่วงเกินเมียใครลูกใครเขาก็ไม่ละเอียด เขาไม่รู้จักสิ่งที่ควรหรือไม่ควร นี่เราเป็นมนุษย์ที่เพียบพร้อมด้วย “คุณธรรม”^{๓๕} มีสติมีปัญญาที่ดี รู้จักบาปบุญคุณโทษ จึงไม่ควรฝักตัวเองแบบอย่างของสัตว์ดิรัจฉาน ความพอดีของมนุษย์คือหัวเดียวเมียเดียวก็พอแล้ว ถ้ามาฝักตัวเหมือนสัตว์ เกิดชาติหน้าก็จะได้ไปเกิดเป็นสัตว์อีกต่อไป

ดังภาษิตว่า “มนุสฺสดิรัจฺจนาโน”^{๓๖} คือร่างกายเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเหมือนสัตว์ดิรัจฉาน เมื่อตายไป ก็จะได้ไปเกิดเป็นสัตว์ดิรัจฉานต่อไป เมื่อได้มาเกิดเป็นมนุษย์ วิบากกรรมก็ยังตามมา กรรมจะบันดาลให้ได้แต่คนนอกใจ ถ้ามีสามี สามีก็จะนอกใจ ถ้ามีภรรยา ภรรยา ก็จะนอกใจ ไม่มี ความซื่อสัตย์ต่อกัน เผลอเมื่อไร เป็นอันเกิดเรื่องทันที ถ้าเป็นไปในลักษณะอย่างนี้ จะไม่มีความสุข ในครอบครัวนั้นเลย มีแต่ทะเลาะเบาะแว้งตีกันฆ่ากันเคียดรื้อนุ่นวายกัน ไปหมด นี่คือบาปกรรม ตามสนอง ผู้ชอบล่วงละเมิดศีล ข้อกามสุมิจจาจาร ฉะนั้นเราเป็นมนุษย์ ผู้มีจิตใจสูงมีสติปัญญาที่ดี ก็ให้มีศีลข้อนี้ประดับใจประดับกาย ใช้เป็นอุบายสอนใจอยู่เสมอ ๆ อีกสักวันหนึ่งใจก็จะเกิดความ

^{๓๓} มหามกุฏราชวิทยาลัย. มงคลัตถปิณี (ปฐโม ภาค) พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕), หน้า ๒๐๓.

^{๓๔} สนิท ไชยวงศ์ศักดิ์, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, หน้า ๓๐.

^{๓๕} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๑/๑๔., วิ.มหา. (ไทย) ๑/๔๕/๓๓.

^{๓๖} ศิ.ม. (บาลี) ๑๔/๒๘/๖๕๖.

สำนึกตัวมีความละเอียดในการกระทำในสิ่งที่ผิดจากจารีตประเพณี นี่คือการรักษาศีลด้วยปัญญา ถ้าปัญญาได้อบรมสอนใจตัวเองอยู่บ่อย ๆ อย่างนี้ ผู้มันจะไม่ผิดศีล ข้อกามเมสุมิจณาจาร นี้เลย

ความสำนึกในการรักษาศีลข้อสาม นี้เป็นหลักการ วิธีการและระเบียบในการรักษาศีล นั้นตามปกติการจะรักษาศีล ให้มีความบริสุทธิ์บริบูรณ์พร้อมกันนั้นรักษาได้ไม่ยาก ถ้ามีสติปัญญา ศรัทธาความเพียรพร้อม การรักษาศีลกับการรับศีลนั้นต่างกัน การรับศีลนั้นรับเอาเวลาไหนก็ได้ แต่ถ้ารับไปแล้ว ไม่รักษาจะหาคุณค่าจากศีลไม่ได้ จะรับศีลวันหนึ่งหลาย ครั้งยอมทำได้ แต่ก็เป็นที่รับศีลเท่านั้น ส่วนการรักษาศีลนั้นจะต้องมี สติ ปัญญา “ศรัทธา”^{๕๑} และความเพียรให้พร้อม เริ่มต้นจะรักษาศีลสักหนึ่งข้อก่อนก็ได้ เพื่อฝึกความพร้อมของตัวเองให้มีความกล้าขึ้นจะรักษาศีล ข้อใดข้อหนึ่งก่อนก็ได้ ไม่จำเป็นจะรักษาเรียงตามตำรา ศีลข้อไหนที่จะรักษาได้ง่ายที่สุดก็ต้อง รักษาข้อนั้น จะทิ้งช่วงในการรักษาห่างกันอย่างไร ก็ให้อยู่กับความสามารถของตัวเอง ต่อไป จะเพิ่มการรักษาไปที่ละข้อ ก็จะใช้เวลาไม่นานนักตัวเราก็จะมีศีลได้อย่างสมบูรณ์ การรักษาศีลด้วย วิธีนี้จะไม่มีอาการเสื่อม และศีลก็ไม่ขาด เพราะมีสติปัญญาในการรักษา มีศรัทธาความเชื่อมั่นว่า กรรมชั่วย่อมเกิดขึ้นจากผู้ไม่มีศีล ความเพียรพยายามจะรักษาศีลให้บริสุทธิ์บริบูรณ์ก็เพียรพยายาม อยู่เสมอ ดังคำว่าความเพียรอยู่ที่ไหน ความสำเร็จอยู่ที่นั่น เป็น “สัมมาทัญญิ”^{๕๒} ความเห็นชอบ ในระดับศีลข้อสาม นั้นเอง

คนมีปัญญา ตั้งมั่นในศีลแล้ว ยังปัญญาให้เจริญอยู่ พึงเป็นผู้เห็นภัยใน “สังสารวัฏ”^{๕๓} มีความเพียรรักษาตัว พึงสะสางรกชัฏ คือ กำจัดกิเลสเสียได้

หมายถึง ผู้มีความรอบรู้ในกองสังขาร ย่อมมีความสมบูรณ์ ตั้งมั่นในการรักษาศีลข้อ สาม ไม่ให้มีความค้างปร้อย และรักษาศีลนั้นไว้ให้ดำรงอยู่ พึงเป็นผู้เห็นภัยที่จะเกิดขึ้นในภายหลัง จากการกระทำของตนเอง อันเนื่องมาจากการเวียนว่ายตายเกิด หลายภพหลายชาติ ไม่มีที่สิ้นสุด และมีความเพียรพยายามรักษาศีลที่ตนเองได้สั่งสมไว้ พึงสะสางในสิ่งที่ไม่ดีออกไปจากตนเอง การ ดำรงในกาม ส่องความประพฤติดีงามของตนเองมีความข่มใจจากความอยากต่างๆ จึงได้ชื่อว่า กัลยาณธรรมในสิกขาบทที่สาม นั้นเอง

สรุปว่าทฤษฎีแนวคิด เจตนารมณ์ของการบัญญัติศีลข้อที่สาม บัญญัติขึ้นเพื่อเป็น บรรทัดฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม โดยไม่

^{๕๑} อภ.ธ. (ไทย) ๓๔/๑๒/๒๕.

^{๕๒} สัมมาทัญญิ หมายถึง เห็นอริยสัจ ๔ เห็นไตรลักษณ์ หรือเห็นปฏิจสมุปบาท, วิ.ป. (ไทย) ๘/ ๓๓๐/๔๘๔., วิ.มหา. (ไทย) ๔/๑๓/๒๑.

^{๕๓} จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๒๘๓.

เบียดเบียนกันไม่ล่วงประเวณีซึ่งกันและกัน จึงถือว่าเป็นการประพฤติผิดในกาม ดำเนินชีวิตตามศีลห้าโดยปลูกฝังความสามัคคีกันสร้างความเป็นปึกแผ่น ป้องกันความแตกร้างซึ่งกันละกันระหว่างชายกับหญิง

เจตนารมณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ปลูกฝังความสามัคคี สร้างความเป็นปึกแผ่น เพื่อหวังให้ทุกคนได้งดเว้น จากการประพฤติผิดในกามทั้งหลายได้แก่กิริยาที่รักใคร่กันทางประเวณี คือการเสพเมถุน ระหว่างชายหญิงกับภรรยาผู้อื่น เพื่อปลูกฝังความสามัคคีกันสร้างความเป็นปึกแผ่นป้องกันความแตกร้างในหมู่มนุษย์ และทำให้วางใจกันและกันเพื่อหวังจะป้องกันความแตกร้างในสังคม ทำให้คนที่อยู่ในสังคมไว้วางใจกันและกันได้ เพราะความประพฤติผิดในทางประเวณีนั้น เป็นชนวนที่จะทำให้เกิดความแตกร้างในระหว่างสามีภรรยาได้

ภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสาม ลัทธิตันตระเป็นลัทธิความเชื่อมีวัตรปฏิบัติก่อนพุทธศาสนาจะเสื่อมสลาย ชีดหลักคำสอนโดยเน้นในเรื่องกามคุณเป็นหลักสำคัญ เห็นว่าการเสพเมถุนสังวาสนั้นจะทำให้เกิดความสุขและเข้าใจถึงความหลุดพ้นได้ ต่างกับฝ่ายเถรวาท ถือว่าการเสพเมถุนสังวาสนั้น เป็นหนทางที่ไม่ถูกต้องเป็นเวรกรรมต่อเนื่องไม่รู้จักจบสิ้น ไม่อาจเข้าสู่เส้นทางแห่งนิพพานได้เลย การไม่ยินดีในคู่ครองของตนและไม่มีความรักภักดีต่อคู่ครองของตน มีผลทำให้ได้รับความเดือดร้อนต่อตนเองทำให้ต้องเสียทรัพย์สินเงินทองเสียสุขภาพและเกิดโรคตามมาได้รับความเดือดร้อนต่อครอบครัวทำให้ครอบครัวแตกแยกไม่มีความอบอุ่น ได้รับความเดือดร้อนต่อสังคมทำให้ ไม่ได้รับการยกย่องนับถือ และทิ้งลูกหลานให้เป็นภาระแก่สังคมโดยรวม จึงเป็นเหตุที่ทำให้ พุทธองค์ต้องบัญญัติศีลข้อสามไว้ ดังนั้นต้องปฏิบัติตามเบญจศีล เบญจธรรมเป็นหนทางที่จะทำให้มนุษย์มีระเบียบวินัยในการครองเรือนและอยู่ร่วมกัน ได้อย่างมีความสุข

เบญจศีลนั้นเป็น เจตนางดเว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย โดยมีเจตนาให้สังคมไว้วางใจกัน งดเว้นการประพฤติผิดทางประเวณี ไม่ให้เกิดความแตกร้างในสังคม โดยงดการล่วงละเมิดซึ่งมีการห้ามล่วงละเมิดหญิง ๓ จำพวกได้แก่ ภรรยาผู้อื่น หญิงที่มีผู้อารักขาดูแล หญิงที่มีจาริตห้าม ชาย ๒ จำพวกได้แก่ ชายนอกจากสามี ชายที่จาริตห้าม และที่มีการล่วงละเมิดแล้วไม่ผิดจาริตประเพณีซึ่งมี ชาย ๔ ได้แก่ หญิงไม่มีสามี หญิงไม่อยู่ในอารักขาของใคร หญิงไม่มีจาริตห้าม หญิงเป็นภรรยาของตน หญิง ๔ ชายไม่มีภรรยา ชายไม่มีจาริตห้าม ชายเป็นสามีของตน ชายที่ตนเองไม่ยินดี

กัลยาณธรรมนั้นเป็นความสำรวมในกาม ควบคุมตนมิให้ประพฤติในทางที่ไม่ดี มีความระมัดระวังไม่ประพฤติเป็นคนมักมากในกามคุณ จะเป็นคนที่มิสง่าราศี เป็นคนที่มีคุณธรรมประจำใจ คุณธรรมของบุคคลแยกเป็น ๒ อย่างคือ คุณธรรมประดับสำหรับผู้ชาย ความยินดีเฉพาะภรรยา

ของตน ที่เป็นเรียกว่า สทวารสัน โดษ และคุณธรรมประดับสำหรับผู้หญิง เป็นความจงรักภักดีต่อสามีของตน ที่เรียกว่า ปติวัต

การปฏิบัติตามศีลนั้น ต้องมีต้องพิจารณา สำนึกว่าเราจะปฏิบัติ จะต้องมีสติปัญญา และศรัทธาก่อน การรักษาศีลว่าจะรักษาศีลข้อไหนก่อนก็ได้ ไม่จำเป็นต้องรักษาทั้งหมด รักษาไปเป็นข้อๆและในไม่ช้าก็มีศีลที่สมบูรณ์ได้ดังผู้รอบรู้ในกองสังฆารยอมรักษาศีลไว้ไม่ให้ห่างพร้อย เพื่อเสวยสิ่งที่ไม่ดีให้ออกไปจากตนเอง เพื่อส่งความประพฤติของตนเอง รู้จักสำรวม ในกาม เป็นวิธีที่ปฏิบัติตามศีลอย่างแท้จริงได้ อย่างไรก็ตามทุกคนต้องมีศีลธรรมอยู่ในใจเสมอ ศีลเป็นปกติของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะศีลข้อที่ ๓ ไม่ล่วงละเมิดในกามนั้น ดังนั้นทุกคนจึงต้องรักษาศีลให้ครบ จึงจะเป็นผู้ที่สมบูรณ์ในศีลตลอดไป

ดังนั้น ภูมิหลังแห่งการบัญญัติศีลข้อสามนั้นมีเหตุผลเพื่อให้ทราบความเป็นมาก่อนที่จะมีศีลข้อสาม เพื่อให้ปฏิบัติได้ถูกต้องและเป็นบรรทัดฐานในการประพฤติปฏิบัติของชนรุ่นหลังต่อไป

บทที่ ๓

ลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

การล่วงละเมิดศีลข้อสามเป็นการล่วงละเมิดสิทธิของผู้อื่นซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไปตามความคิดในการกระทำของบุคคลนั้นๆ ในพระพุทธศาสนาเถรวาทถือว่าเป็นสิ่งที่ต้องห้ามเพราะจะทำให้บุคคล ครอบครัว และสังคมแตกแยกไม่มีความสุขตลอดจนเป็นอาชญากรรมทางสังคมต่างๆ ตามมา ดังนั้นการล่วงละเมิดจึงมีความหมายและลักษณะดังนี้

๓.๑. ความหมายการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

ละเมิด หมายถึง “ล่วงเกินหรือฝืน จารีตประเพณีหรือ กฎหมายที่มีบัญญัติไว้คือการกระทำให้ผู้อื่นเสียหายโดยผู้กระทำ ไม่มีสิทธิที่จะกระทำเช่นนั้น”^๑

“การล่วงละเมิด”^๒ หมายถึง การล่วงละเมิดผู้อื่น การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงใน สิกขาบทศีลห้าข้อที่สาม

ศีลข้อสาม หมายถึง “กามสุมิจจาจาร หนึ่งในศีลห้า คือความประพฤติผิดในกามทั้งหลาย การผิดประเวณี สำหรับฝ่ายชายหมายถึง การห้ามมีประเวณี กับหญิงสามจำพวก ได้แก่ ๑. ภรรยาของชายอื่น ๒. หญิงที่อยู่ในความปกครองของญาติ ๓. หญิงที่จารีตห้าม คือหญิงที่เป็นนางชี สำหรับหญิงหมายถึงการห้ามมีประเวณีกับชาย สามจำพวก ได้แก่ ๑. ชายที่ไม่ใช่สามีของตน ๒. ชายที่จารีตห้าม ได้แก่พระภิกษุสงฆ์ ๓. ชายที่อยู่ในความปกครองของญาติ”^๓

สิกขาบทที่สาม หมายถึง การงดเว้นจากการประพฤติ “อสังกรรม”^๔ อันเป็นข้าศึกแก่พรหมจรรย์ ผู้ที่รักษาศีลในข้อนี้ เป็นการประพฤติตนเหมือนพรหม ด้วยการไม่เสพเมถุนธรรมในหญิงใด ๆ แม้กระทั่งในภรรยาของตน (ในศีลห้าข้อสามนี้ห้ามเฉพาะหญิงอื่น ไม่ห้ามภรรยาของตนและหญิงที่ยกเว้น) การห้ามสำหรับผู้ประพฤติธรรมนี้ เพราะถือว่า การเสพเมถุน (เสพกาม)

^๑ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕, หน้า ๕๑๑.

^๒วิ.อ. (ไทย) ๒/๔๑๓/๔๑๘-๔๑๙., ม.ม.อ. (ไทย) ๒/๒๓๔/๕-๑๐.

^๓จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๑๘.

^๔วิ.ม. (ไทย) ๑/๕๕/๔๒.

เป็นวิสัยของชาวบ้านเป็นของต่ำเป็นของปูลุชน ไม่เป็นประโยชน์ ต่อการ “ประพาศิทธิพรหมจรรย์”^๕
ผู้ประพาศิทธิธรรมถือว่า “ประพาศิตนตามแบบอย่างพระอริยเจ้า จึงควรเว้นกิจของปูลุชนนี้เสีย”^๖

การล่วงละเมิดศีลข้อสาม หมายถึง การล่วงสิทธิ์ผู้อื่น การไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง
ในสิกขาบทศีลข้อที่สามคือ “กามสุมิฉาจาร”^๗ หนึ่งในศีลห้าของฐานที่เป็นไปไม่ได้ หรือ
“อกุพพฐาน”^๘ สำหรับพระภิกษุมี ๒ ประการดังนี้

- ๑) เป็นไปไม่ได้ที่ภิกษุฉินาสจะเสพเมถุนธรรม
- ๒) เป็นไปไม่ได้ที่ภิกษุฉินาสจะสังสมบริโลกกาม เหมือนเป็นคลุหัตถ์
สำหรับฆราวาส การล่วงละเมิดศีลข้อสาม คือความประพฤติดิในกามทั้งหลาย และ

การผิดประเวณี สำหรับ ฝ่ายชายหมายถึง การห้ามมีประเวณี กับหญิงสามจำพวกได้แก่

- ๑) ภรรยาของชายอื่น
 - ๒) หญิงที่อยู่ในความปกครองของญาติ
 - ๓) หญิงที่จาริตห้าม คือหญิงที่เป็นนางชี
- สำหรับหญิงหมายถึงการห้ามมีประเวณีกับชาย สามจำพวก ได้แก่

- ๑) ชายที่ไม่ใช่สามีของตน
- ๒) ชาย ที่จาริตห้าม ได้แก่พระภิกษุสงฆ์
- ๓) ชายที่อยู่ในความปกครองของญาติ

ดังนั้นความผิดที่เกิดจากการล่วงละเมิดนั้นมีเกณฑ์การวินิจฉัยอยู่ซึ่งจะกล่าวต่อไปส่วน
การล่วงละเมิดสิกขาบทของพระหรือแห่งพระภิกษุ เรียกการล่วงละเมิดสิกขาบทหรือข้อห้ามนี้ว่า
อาบัติ*

^๕วิ.มหา. (ไทย) ๑/๓๕/๒๓., วิ.มหา. (ไทย) ๒/๕๐๓/๒๖., วิ.มหา. (ไทย) ๔/๕๑/๖๑., วิ.จู. (ไทย)
๗/๓๓๒/๑๗๒., วิ.ป. (ไทย) ๘/๔๔๘/๗๒๑.

^๖จรรยา สมน้อย, เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล, หน้า ๖๑.

^๗ที.ปา. (ไทย) ๑๑/๕๗/๗๑.

^๘อ.นวก. (ไทย) ๒๓/๗/๔๔๖.

*อาบัติ หมายถึง โทษที่เกิดจากการล่วงละเมิดสิกขาบท หรือข้อห้ามแห่งภิกษุ มีโทษ ๓ สถาน คือ ๑.
โทษสถานหนัก เรียกว่า ครุโทษ หรือ มหันตโทษ ทำให้ภิกษุผู้ต้องอาบัติขาดจากความเป็นภิกษุ ได้แก่ อาบัติ
ปาราชิก ซึ่งเรียกว่า ครุอาบัติ ๒. โทษสถานกลาง เรียกว่า มัชฌิมโทษ ทำให้ภิกษุผู้ต้องอาบัติต้องอยู่กรรมก่อนจึง
จะพ้นโทษ ได้แก่ อาบัติสังฆาทิเสส และ ๓. โทษสถานเบา เรียกว่า ลหุโทษ ทำให้ภิกษุผู้ต้องอาบัติที่ต่ำกว่าอาบัติ
สังฆาทิเสสต้องปลงอาบัติ คือ บอกราชการของตนแก่ภิกษุด้วยกัน ได้แก่ อาบัติอุลลัจฉัย ปาจิตตีย์ ปาฏิเทสนียะ
ทุกกฏ และทุพภายิต ซึ่งเรียกว่า ลหุอาบัติ. (ป., ส. อาปตติ).

๓.๒. ลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

ลักษณะการล่วงละเมิดศีลนั้นมี ๒ ทางที่กล่าวไว้ในเบญจศีลเบญจธรรม และอุโบสถศีล ดังนี้

๑) ล่วงละเมิดทางกาย เช่น ฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ประพฤติกล่วงประเวณี เขียนหนังสือเป็นเท็จ ต้มสุราเมรัย คือการทำผิดด้วยกายของผู้ละเมิดเอง

๒) ล่วงละเมิดทางวาจา เช่น พูดปด เป็นพยานเท็จ หรือขับร้องเพลง เรียกว่าผิดเพราะคำพูดนั่นเอง การพูดจาไปในทางลามก ไม่เป็นมงคล

ประโยคที่ทำหรือวิธีการที่ล่วงละเมิด มี ๒ วิธี คือ

๑) สาเหตุก คือ การลงมือกระทำด้วยตนเอง ลงมือทำเองตั้งแต่ต้นจนเป็นความผิดสำเร็จ ในข้อนี้ ผิดศีลในทุกข้อ

๒) อาณตติก การใช้ให้ผู้อื่นกระทำ จะใช้ให้กระทำเพื่อตัวเอง หรือเพื่อผู้สั่งเองก็ตามถือว่าผิดศีลเหมือนกันในเวลาที่เขาทำความผิดสำเร็จลง ในข้อนี้ผิดเฉพาะข้อ ๑-๒ เท่านั้น นอกนั้นใช้ให้เขาทำเพื่อเขาเองไม่ผิด ตั้งในอรรถกถาสังคหิสูตร กล่าวว่

บทว่ากาเมสุ คือในความประพฤติก่อเพื่อด้วยดี ในกรรมของคนคู่กันทั้งหลาย อีกอย่างหนึ่ง ในสัตว์อันเป็นที่ตั้งแห่งเมถุนธรรมทั้งหลาย อาจารย์อันทราม ที่บัณฑิตติเตียนโดยส่วนเดียว ชื่อว่ามิจฉาจาร ก็โดยลักษณะ เจตนาเป็นเหตุก้าวล่วงฐานะอันบุคคลไม่พึงถึง เป็นไปทางกายทวาร ด้วยประสงค์ อสัทธรรม ชื่อว่า กามสุมิฉาจาร^{๑๑}

ขยายความว่า เจตนาคือความจงใจล่วงเกิน อคมนียฐาน (ฐานะมิควรถึง) ซึ่งดำเนินไปในทางกายทวาร ในการประพฤติกเมถุน หรือในวัตถุแห่งเมถุนด้วยประสงค์ในการเสพอสัทธรรม เรียกว่า “กามสุมิฉาจาร”^{๑๒}

ฎีกาสังคหิสูตรนั้นว่า

บทว่า เมถุนสมาจารสุ ได้แก่ในเมถุนสมาจาร ๒ อย่าง ด้วยสามารถสันโดยด้วยภริยาของตนและการถึงภริยาของผู้อื่น ก็เมถุนสมาจารแม่ ๒ อย่างนั้น ชื่อว่ากามเพราะเป็นธรรมอันบุคคลพึงใคร่. ในจำนวนสัตว์ ที่เป็นวัตถุแห่งเมถุน. อาจารย์ อันบัณฑิตติเตียน ชื่อว่ามิจฉาจาร. มิจฉาจารนั้น ชื่อน่าติเตียน เพราะเป็นธรรมเลวทรามโดยส่วนเดียวเท่านั้น

^{๑๑} จรูญ สมน้อย, เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล, หน้า ๖๗.

^{๑๒} คณะกรรมการแผนกค้ำรา, มังคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๒, (กรุงเทพมหานคร : มหาหมฏฐราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕, หน้า ๕๕.

^{๑๓} สนธิ ไชยวงศ์คต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร ฉบับที่ ๘, หน้า ๓๐.

เหตุนี้พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวว่า อาจารย์อนทราที่บัณฑิติเดียนโดยส่วนเดียวดังนี้ บทว่า อสทรมมาริปฺปาเยน คือด้วยมุ่งหมายในอันเสพอัสทรรม^{๑๒}

ขยายความว่า การประพฤติเมถุนนั้น มี ๒ อย่างคือ สามารถพอใจในภริยาของตน และการถึงพอใจด้วยภริยาของผู้อื่น ก็เป็นเมถุนสมาจารด้วยกัน อันบัณฑิติเดียน เพราะเป็นธรรมเนียมทราที่มุ่งด้วยการเสพอัสทรรมด้วยกัน

และเมื่อเพ่งความประพฤติคิดเป็นใหญ่ หญิงเป็นวัตถุต้องห้ามของชาย และชายก็เป็นวัตถุต้องห้ามของหญิง

พอจะแบ่งแยกลักษณะแห่งการล่วงละเมิดบุคคลที่ห้ามของอีกฝ่ายหนึ่งได้ โดยทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ต่างก็เป็นบุคคลที่ห้ามของกันและกันในส่วนของฝ่ายหญิงที่เป็น ผู้ต้องห้ามของฝ่ายชายนั้นมี ๓ ประเภท ชายใดล่วงละเมิดก็ถือว่าผิดศีลทั้งหมด คือ

๑) หญิงที่เป็นภรรยาของผู้อื่น หญิงในข้อนี้มีหลายประเภทท่านแบ่งย่อยออกเป็น ๔ ประเภท คือ

(๑) หญิงที่แต่งงานกับชายแล้ว

(๒) หญิงที่ไม่ได้แต่งงานกับฝ่ายชายให้ถูกต้อง ตามธรรมเนียมแต่ก็อยู่กินกัน

ฉันสามีภรรยากันอย่างเปิดเผย

(๓) หญิงที่รับของหมั้นจากฝ่ายชายแล้ว หรือรับทรัพย์ด้วยเหตุผลอื่นๆ แล้วตกลงอยู่กินกับชายนั้น ฉันสามีภรรยาอย่างเปิดเผย

(๔) หญิงที่ชายเลี้ยงไว้เป็นภรรยา จะเปิดเผยหรือไม่ก็ตาม เช่นที่เราเรียกว่า เมียเก็บหรือเมียข้อย เป็นต้น

๒) หญิงที่มีผู้อรักรักษาแล หญิงในข้อนี้แบ่งรายละเอียดไว้ ๕ ประเภท คือ

(๑) หญิงที่มีบิดามารดารักษา

(๒) หญิงที่มีพี่น้องรักษา

(๓) หญิงที่มีญาติรักษา

(๔) หญิงที่มีโคตรหรือวงศ์ตระกูลรักษา

(๕) หญิงที่มีผู้ประพฤดิธรรมร่วมกันรักษา

๓) หญิงที่มีจารีตห้าม หรือมีกฎหมายคุ้มครอง หญิงในข้อนี้แบ่งออกเป็น ๑ ประเภท คือ

(๑) หญิงที่เป็นวงศ์วานเหล่ากอของตน มีจารีตของเผ่ารักษา

^{๑๒} คณะกรรมการแผนกตำรา, มงคลัตถปิณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๕๕.

(๒) หญิงที่อยู่ในอำนาจของบัญญัติ เช่น ภิกษุณี สามเณร นางชี

(๓) หญิงที่กฎหมายบ้านเมืองห้าม เช่น ห้ามประพฤติก่อล่วงประเวณีหญิงอายุไม่เกิน ๑๕ ปี มีโทษ^{๑๑}

ส่วนฝ่ายผู้ชายก็เป็นที่ผิดได้สำหรับฝ่ายหญิงเหมือนกัน ซึ่งมีลักษณะเป็นข้อห้าม หญิงใดประพฤติก่อล่วง ก็ถือว่าผิดศีลข้อนี้เหมือนกัน โดยแบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ

๑) ชายที่นอกจากสามีของตน นี่เป็นข้อห้ามสำหรับผู้หญิงที่มีสามีแล้ว

๒) ชายที่มีจารีตห้ามไว้ เช่น “พระภิกษุ สามเณร อุบาสกที่กำลังประพฤตริักษาอุโบสถอยู่ หญิงใดประพฤติก่อล่วงถือว่าผิด ในข้อนี้เป็นข้อห้ามแก่หญิงทั้งหมด”^{๑๒}

สตรี ๒๐ จำพวก มีสตรีที่มารดาภิเษกเป็นต้นชื่อว่า อคมนียกุลฐานันท์ ของพวกบุรุษ บทว่า “อคมนียกุลฐานันท์ วิตีกมเจตนา นั้น สตรี ๒๐ จำพวกนั้น จักมีแจ้งในมงคลชื่อว่า การสงเคราะห์บุตรและภริยานั้น”^{๑๓}

ลักษณะการล่วงละเมิดนั้น ท่านจำแนกหญิงไว้ ๒๐ จำพวก คือ หญิงโสด ๑๐ จำพวก และหญิงมีสามี ๑๐ จำพวก ดังนี้

๑) “หญิงโสด ๑๐ จำพวก”^{๑๔}

(๑) มาตุรักขิตา	: หญิงที่มารดาดูแลรักษา
(๒) ปิตุรักขิตา	: หญิงที่บิดาดูแลรักษา
(๓) มาตাপิตุรักขิตา	: หญิงที่ทั้งมารดาและบิดาดูแลรักษา
(๔) ภาตุรักขิตา	: หญิงที่พี่ชายน้องชายดูแลรักษา
(๕) ภคินีรักขิตา	: หญิงที่พี่สาวน้องสาวดูแลรักษา
(๖) ญาติรักขิตา	: หญิงที่ญาติดูแลรักษา
(๗) โคตรรักขิตา	: หญิงที่ผู้ร่วมโคตรร่วมสกุลดูแลรักษา
(๘) รัชมรักขิตา	: หญิงที่ผู้ปฏิบัติธรรมร่วมดูแลรักษา
(๙) สารีกขา	: หญิงที่มีคู่หมั้น
(๑๐) สปริทัณฑา	: หญิงที่มีผู้กำหนดอาญาสินไหมไว้ ^{๑๕}

^{๑๑}จรรุญ สมน้อย, เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล, หน้า ๒๘.

^{๑๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘.

^{๑๓}คณะกรรมการแผนกตำรา, มงคลัตถปิณี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๐.

^{๑๔} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๕๕.

^{๑๕} สนิท ไชยวงศ์ศก, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, หน้า ๓๑.

๒) “หญิงมีสามี ๑๐ จำพวก”^{๑๘}

- (๑) ธนัถิตา : หญิงที่ซื้อมาเป็นภรรยาด้วยทรัพย์
 (๒) ฉันทวาสินี : หญิงที่อยู่ร่วมเป็นภรรยาด้วยสมัคใจ
 (๓) โภควาสินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยโภคทรัพย์
 (๔) ปฎวาสินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยได้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
 (๕) โอปปัตตกินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยแต่งงานรดน้ำ
 (๖) โอบคจุมภฎา : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยฝ่ายชายช่วยยกของหนัก
 (๗) ทาสีจกริยาจ : หญิงที่เป็นทาสีด้วยเป็นภรรยาด้วย
 (๘) กัมมการิจกริยาจ : หญิงที่รับทำงานด้วยและและเป็นภรรยาด้วย
 (๙) ธชาภฎา : หญิงที่เป็นภรรยาโดยถูกจับมาเป็นเชลย
 (๑๐) มุหุดติกา : หญิงที่เป็นภรรยาชั่วคราว^{๑๙}

ในฎีกาสารัตถทีปนี^{๒๐}

เป็นกามเมสุมิจณาจาร เพราะสตรีเหล่านั้นถูกบุรุษ ลักขัศสะที่คนอื่นรักษาคุ้มครอง
 และต้องแล้ว ก็ในสตรี ๒๐ จำพวก บุรุษเหล่านี้ ชื่อว่าเป็นอกมนิยฎฐานของสตรี ๑๒ จำพวก
 มีสตรีมีอาภักขาเป็นต้น ด้วยว่าพวกสตรีที่บุรุษคนใดคนหนึ่ง ถือโดยความเป็นภริยาเท่านั้น
 ไม่ได้เพื่อบุรุษอื่น, “เพราะฉะนั้น สตรี ๑๒ จำพวกเหล่านั้นเท่านั้น ชื่อว่าเป็น มิจณาจาร
 ในเพราะถึงบุรุษอื่น เพราะตัวมีสามี จริ่งอยู่ สตรีเหล่านั้นขโมยขัศสะซึ่งเป็นของสามี ยังการ
 อภิรมย์ให้เกิดขึ้นแก่บุรุษเหล่านี้ เพราะฉะนั้น สตรีเหล่านั้นจึงเป็นมิจณาจาร. ส่วนสตรี ๘
 จำพวกนอกนี้มีสตรีที่มารดาร์ภักขาเป็นต้น”^{๒๐}

หญิงที่เป็นกามเมสุมิจณาจาร ๑๒ จำพวก คือหญิงที่ห้ามในบรรดา ๒๐ จำพวก ได้แก่หญิง
 (หมายเลข ๕-๑๐ ของหญิงโสศและหมายเลข ๑-๑๐ ของหญิงที่มีสามีในพระวินัย)เป็น อกมนิยฎฐาน
 (ฐานะมิควรรถึง) ของชายอื่นที่มีใจสามี คือมิควรรที่ชายอื่นผู้มีใจสามีคบหาสังวาส (มีเพศ สัมพันธ์)
 เป็นเด็ดขาด เพราะหญิง ๑๒ จำพวกนั้นมีชายครอบครองหรือกล่าวหมั้นไว้เป็นภรรยาแล้ว หญิง
 ๑๒ จำพวก มีดังนี้

- ๑) สัศสามิกา : หญิงที่มีคู่หมั้น
 ๒) สปริทัณฑา : หญิงที่มีผู้กำหนดอาญาสินไหมไว้

^{๑๘} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๕๕.

^{๑๙} สนธิ ไชยวงศ์คต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, หน้า ๓๒.

^{๒๐} คณะกรรมการแผนกตำรา, มงคลัตถทีปนี แปล เล่ม ๒, หน้า ๑๐๑.

- ๓) ชานักกิตา : หญิงที่ซื้อมาเป็นภรรยาด้วยทรัพย์
 ๔) ฉันทวาสินี : หญิงที่อยู่ร่วมเป็นภรรยาด้วยสมัครใจ
 ๕) โภควาสินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยโภคะทรัพย์
 ๖) ปภุวาสินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยได้เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม
 ๗) โอทปัตตกินี : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยแต่งงานรดน้ำ
 ๘) โอกตจุมภฎา : หญิงที่เป็นภรรยาด้วยฝ่ายชายช่วยยกของหนัก
 ๙) ทาสีภริยา : หญิงที่เป็นทาสีด้วยเป็นภรรยาด้วย
 ๑๐) กัมมการิจภริยา : หญิงที่รับทำงานด้วยและเป็นภรรยาด้วย
 ๑๑) ธชาภวา : หญิงที่เป็นภรรยาโดยถูกจับมาเป็นเชลย
 ๑๒) มหุตติกา : หญิงที่เป็นภรรยาชั่วคราว^{๒๐}

ถ้าหญิง ๑๒ จำพวกดังกล่าวคบหา (มีเพศสัมพันธ์) กับชายอื่น ตนเองก็เป็น
 กามสมุจฉาจารคือล่วง(ผิด) ศีล ๕ ข้อที่ ๓ เพราะตนมีสามีแล้ว เท่ากับเธอเหล่านั้น เป็นขโมย
 เอาสัมปัสสะ ซึ่งเป็นสมบัติของสามีตน ไปบำเรอแก่ชายอื่น จึงเป็นการประพฤติดีในกาม ล่วง
 ละเมิดศีล ๕ ข้อที่ ๓

ในพระสูตรสาเลยกสูตร, เวยฺยชกสูตร ท่านจำแนกหญิง(สตรี)เกี่ยวกับข้อห้ามตามศีล
 ห้าข้อที่ ๓ ไว้ ๘ จำพวก คือ

- ๑) มาตุรักขิตา : หญิงที่มารดาดูแลรักษา
 ๒) ปิตุรักขิตา : หญิงที่บิดาดูแลรักษา
 ๓) ภาตุรักขิตา : หญิงที่พี่ชายน้องชายดูแลรักษา
 ๔) ภคินีรักขิตา : หญิงที่พี่สาวน้องสาวดูแลรักษา
 ๕) ญาติรักขิตา : หญิงที่ญาติดูแลรักษา
 ๖) สारักขา : หญิงที่มีคู่หมั้น
 ๗) สปริทัณฑา : หญิงที่มีผู้กำหนดอาญาสินไหมไว้
 ๘) อันตมโส มาลาคุพริกจิตตาปี : หญิงที่มีผู้จองไว้แม้ด้วยการคล้อง

พวงมาลัยเป็นพวกสุดท้าย^{๒๑}

หญิง ๘ จำพวกในพระวินัย ถึงจะคบหาสังวาสกับชายอื่น ตนเองก็ทำเป็น
 กามสมุจฉาจารไม่ เพราะหญิงเหล่านั้นไม่มีสามี ส่วนมารดาเป็นต้นเป็นผู้ดูแลคุ้มครอง ก็มีใช้

^{๒๐} สนิท ไชยวงศ์ศกต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, หน้า ๑๒.

^{๒๑} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑.

เจ้าของผัสสะของหญิงเหล่านั้น หากแต่พวกเธอเป็นเจ้าของ “ผัสสะ”^{๒๓} ของตัวเธอเอง จึงไม่เป็น
 กามเมสุมิจฉาจาร ทั้งมารดาบิดาเป็นต้นก็ได้ดูแลคุ้มครองพวกเธอด้วยมุ่งหมายเสวยผัสสะเสียเอง
 หากแต่คอยป้องกันความเสื่อมเสีย จึงห้ามปรามมิให้คบหาชายอื่น

ส่วนชาย เมื่อคบหาสังวาส (มีเพศสัมพันธ์) กับหญิงทั้ง ๒๐ จำพวกนั้นผู้มิได้เป็นภรรยา
 ของตนถือเป็นความประพฤติดีในกามเมสุมิจฉาจาร ไม่ว่าหญิงนั้นๆ จะยินยอมพร้อมใจกับตน
 หรือไม่ก็ตาม เว้นเสียแต่ถูกบังคับข่มขืน^{๒๔}

เกณฑ์การวินิจฉัยกามเมสุมิจฉาจาร การวินิจฉัยว่าการล่วงละเมิดนั้นจะเป็น
 กามเมสุมิจฉาจาร หรือไม่ ต้องคำนึงถึง องค์ประกอบ ๔ ประการ คือ

๑) อคมเนียวตุฎ : “หญิงหรือชายที่ไม่ควรล่วงละเมิด”^{๒๕}

๒) ตสุมิ เสวนจิตต์ : มีความตั้งใจจะเสพในหญิงหรือชายนั้น

๓) เสวนปโปโยโค : กระทำความพยายามในการเสพ

๔) มกเคน มกคปฏิปตติอิรวาสน : ยินดีในการปฏิบัติมรรคให้ถึงกันด้วยมรรค
 (มรรค = อวัยวะเพศ ทวารหนัก ทวารเบา และปาก)^{๒๖}

ท่านว่า แม้ไม่มีข้อ ๓ คือความพยายาม ในการเสพ ก็เป็นกามเมสุมิจฉาจาร เพราะหญิง
 ส่วนมากไม่มี เสวนปโปโยโค ถึงชายที่ถูกหญิงทำหน้าที่ชาย ชายก็ไม่มีเสวนปโปโยโคเช่นกัน ในกรณี
 เช่นนี้ กามเมสุมิจฉาจารมีองค์ประกอบเพียง ๓ ประการ แต่ที่ท่านกล่าวองค์ประกอบไว้ ๔ ประการ
 เป็นการกำหนดโดยครบกระบวนการ เพราะถ้าประพฤติก้นตามสมัครใจ ก็มีครบองค์ ๔ ประการแต่
 ถ้าถูกข่มขืนก็มีองค์ประกอบเพียง ๓ ประการเท่านั้นจึงไม่ถือว่าล่วงละเมิดแต่อย่างใด

ตั้งที่ท่านพระมหาสมบูรณ วฑฒิกโร ได้ตั้งข้อสังเกตเกี่ยวกับเกณฑ์การวินิจฉัย
 กามเมสุมิจฉาจารนี้ว่า เกณฑ์ตัดสินของศีลข้อนี้ คือ (๑) รู้ว่าบุคคลนั้นเป็นคู่ครองของคนอื่น หรือเด็ก
 นั้นยังไม่บรรลุนิติภาวะ (๒) มีจิตคิดอยากจะเสพหรือมีเจตนาในการเสพ (๓) ทำการเสพสำเร็จตาม
 เจตนา นั้น ถ้าพฤติกรรมทางเพศใด ๆ ก็ตามเข้ากับเกณฑ์ทั้ง ๓ ข้อนี้ ถือว่าเป็นพฤติกรรมที่ผิดศีลข้อ
 ที่ ๓ นี้ ดังกรณีตัวอย่างต่อไปนี้

^{๒๓} วิ.มหา. (ไทย) ๔/๔/๓๔๓.

^{๒๔} สนิท ไชยวงศ์ศต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, หน้า ๓๓.

^{๒๕} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๓๗/๒๕๒.

^{๒๖} พระพรหมโมลี (วิลาศ ญาณวโร), กรรมที่ปณี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,
 ๒๕๓๗), หน้า ๑๑๔.

ก. กรณีที่ชายและหญิงแต่งงานแล้วทั้งคู่ : ถ้าทั้งคู่มีความสัมพันธ์ทางเพศกัน ถือว่าผิดศีลข้อ ๓ ทั้งคู่ คือ (๑) ชายผิด ๒ สถาน คือ ผิดเพราะละเมิดภรรยาของตน และละเมิดภรรยาของคนอื่น (๒) หญิงผิด ๒ สถานเหมือนกัน คือ ผิดเพราะละเมิดสามีของตน และละเมิดสามีของคนอื่น

ข. กรณีชายแต่งงานแล้ว หญิงเป็นโสดและบรรลุนิติภาวะแล้ว : ถ้าทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน ถือว่าผิดศีลข้อ ๓ ทั้งคู่ คือ (๑) ชายผิดเพราะละเมิดภรรยาของตน (๒) หญิงผิดเพราะละเมิดสามีของคนอื่น

ค. กรณีชายเป็นโสด หญิงแต่งงานแล้ว : ถ้าทั้งคู่มีเพศสัมพันธ์กัน ถือว่าผิดศีลข้อ ๓ ทั้งคู่ คือ (๑) ชายผิดเพราะละเมิดภรรยาของคนอื่น (๒) หญิงผิดเพราะละเมิดสามีของตน

ง. กรณีชายและหญิงเป็นโสดทั้งคู่ : ถ้าทั้งคู่บรรลุนิติภาวะแล้ว และมีเพศสัมพันธ์กัน โดยที่ยังไม่ได้แต่งงาน ถือว่าไม่ผิดศีลข้อที่ ๓^{๒๖}

๓.๓. ประเภทการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

การล่วงละเมิดทางเพศ

หมายถึง การเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางเพศ โดยที่ผู้ถูกล่วงละเมิดไม่มีความเข้าใจพอ ไม่สามารถยินยอม หรือปฏิเสธ หรือยังไม่มีพัฒนาการด้าน อารมณ์ และสังคมพอที่จะรับมือได้ การล่วงละเมิดทางเพศแบ่งเป็นสองประเภทคือ

๑) การล่วงละเมิดแบบ มีการสัมผัส การสอดใส่อวัยวะเพศทางช่องคลอด ทวารหนัก และทางปาก การสำเร็จความใคร่ หรือการสัมผัสอวัยวะเพศ หน้าอก หรือรวมถึงส่วนต่างๆ ในร่างกายที่ส่อไปทางเพศต่อเด็ก การให้เด็กสำเร็จความใคร่ตนเอง หรือให้เด็กสัมผัสอวัยวะเพศของผู้อื่น การให้เด็กสำเร็จความใคร่ด้วยปาก หรือใช้ปากสำเร็จความใคร่ต่อเด็ก

๒) การล่วงละเมิดทางเพศ โดยไม่มีการสัมผัส ให้เด็กดูการมีเพศสัมพันธ์ หรือสื่อลามกต่างๆ การพูดหรือการเล่าเรื่อง ลามกอนาจาร

การอนาจาร หมายถึง การกระทำที่ไม่สมควรในทางเพศต่อร่างกายของบุคคลอื่น คือ ทางประเวณีหรือความใคร่ รวมถึงการกระทำอันอับอายขายหน้าในทางเพศด้วยแต่ มีข้อจำกัดว่า

^{๒๖}พระมหาสมบุญรณ์ วุฒิกโร, พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาโสเภณี, [ออนไลน์], แหล่งที่มา :

[http://www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.,\[4 มี.ค.๒๕๕๕\].](http://www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.,[4 มี.ค.๒๕๕๕].)

ต้องเป็นการกระทำต่อเนื้อตัวบุคคลโดยตรง แม้จะให้คนอื่นกระทำต่อผู้กระทำผิดเองก็เป็นการทำอนาจารผู้อื่นได้^{๒๕}

ประเภทของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม ซึ่งจำแนกตามการล่วงละเมิดได้ดังนี้

๑) บุรุษล่วงละเมิดกับภรรยาของผู้อื่น โดยเข้าใจว่าเป็นภรรยาของตน และสตรีนั้นไม่ขัดใจเพราะคิดว่าเป็นสามีของตน ดังนั้นบุรุษและสตรีทั้งคู่ล้วนล่วงอุกศลกรรมบถ เป็นกามสุมิจณาจาร มีอคมนียวัตถุเป็นต้น กรณีนี้มีโทษน้อย เพราะไม่มีเจตนาที่จะประพฤติดิฉิ การที่ประพฤติดิฉิกระทำความอื่นเป็นกามสุมิจณาจารลงไป ก็เพราะความเข้าใจผิดเท่านั้น การกระทำย่อมประกอบด้วยเจตนาเป็นใหญ่ ถ้ามีเจตนาชั่วร้ายก็มีโทษหนักเหมือนกัน

๒) บุรุษผู้เป็นบิดาล่วงละเมิดกับสตรีที่เป็นบุตรสาวแห่งตนเอง ถ้าบุตรสาวนั้นมีสามีแล้วหรือเป็นหญิงที่ปกครองของอารักขาคนอื่น โดยจัดเป็นอคมนียวัตถุ คือเป็นหญิงที่ไม่ควรล่วงละเมิดซึ่งเข้าลักษณะ “มาตุรักจิตา” หญิงที่อยู่ในความปกครองอารักขาของมารดา ดังนั้นบิดาย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ก้าวล่วงอุกศลกรรมบถ กามสุมิจณาจาร ถ้าบุตรสาวไม่มีสามีและอยู่ในความปกครองของตนไม่เข้าลักษณะเป็นอคมนียวัตถุแต่อย่างใด แต่ถ้ามีเจตนาถือว่าเป็นความประพฤดิที่ชั่วช้าลามกมากมีโทษหนัก

๓) บุรุษล่วงละเมิดกับหญิงนกรโสเภณี โดยที่ไม่เป็นตัวของตัวเอง ซึ่งมีเจ้าสำนักเป็นผู้อารักขาปกครองหรือมีบุรุษผู้ใดจงเอาไว้ เข้าในลักษณะ อคมนียวัตถุที่ว่า “มฺหุตติกา” หญิงที่เป็นนกรโสเภณี ซึ่งเป็นผู้จับจองให้เป็นภรรยาชั่วคราวช่วยยาม บุรุษย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ก้าวล่วงอุกศลกรรมบถกามสุมิจณาจาร แม้เจ้าตัวหญิงนกรโสเภณีก็มีโอกาสที่จะล่วงอุกศลกรรมบถนี้เหมือนกันถ้ามีบุรุษผู้ใดผู้หนึ่งมาตกลงจองตัวไว้โดยชำระเงินไว้ก่อนแต่เขายังมิได้ประกอบกามให้สำเร็จลง หากหญิงนั้นไปรับจ้างประกอบกามให้กับผู้อื่น นางได้ชื่อว่าเป็นกามสุมิจณาจาร

๔) บุรุษล่วงละเมิดกับสัตว์เดรัจฉานตัวเมีย ถ้าบุรุษนั้นมีภรรยาแล้วประพฤตินอกใจไปทำกับสัตว์เดรัจฉานตัวเมีย ซึ่งมันมีผู้ปกปักษ์รักษาอยู่บุรุษนั้นย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ก้าวล่วงอุกศลกรรมบถกามสุมิจณาจาร ถ้าไม่เป็นแต่เป็นการกระทำที่ลามกมาก จึงมีโทษหนัก^{๒๖}

^{๒๕} สนิท สนั่นศิลป์, ความผิดเกี่ยวกับเพศและความผิดต่อเสรีภาพ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุตรไพศาล, ๒๕๔๕), หน้า ๗๒.

^{๒๖} พระพรหมโมลี (วิลาศ ฉวนาวโร), กรรมทิปนี, หน้า ๑๑๖.

๕) บรูษล่วงละเมิดกับสตรีที่มีสติไม่ดีหรือเป็นบ้า ถ้าสตรีนั้นมีผู้ดูแลรักษาอยู่ เป็นหญิงที่จัดว่าเข้าลักษณะ อคมนิยวัตถุ บรูษนั้นยอมได้ชื่อว่า ก้าวล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจาร ถ้าหญิงนั้นไม่เข้าลักษณะก็เป็นการกระทำที่ชั่วช้าลามกมาก จึงมีโทษหนักเสมอล่วงอกุศลกรรมบถข้อนี้

๖) บรูษล่วงละเมิดกับสตรีที่จากสามีมา ถ้าสามีทอดทิ้งอย่างเด็ดขาด โดยมีเหตุผลอันสมควรแล้ว บรูษและสตรีทั้งคู่ก็ไม่ใช่เป็นการล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจารแต่ถ้ายังติดต่อกี่ยวข้องกับสามีอยู่หรือยังส่งเงินเป็นค่าเลี้ยงดูอยู่ ทั้งคู่ยอมเป็นการล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจาร

๗) บรูษล่วงละเมิดกับสตรีเพศทางเวจรรคของสตรี ถ้าสตรีนั้นเป็นภรรยาไม่เป็นแต่ถ้าสตรีนั้นมีไซ้ภรรยาของตนบรูษผู้นั้นเป็นการล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจาร

๘) บรูษล่วงละเมิดทางเวจรรคกับบรูษเพศเดียวกัน บรูษนั้นไม่ใช่เป็นการล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจาร ไม่เข้าในลักษณะเป็น อคมนิยวัตถุแต่เป็นการกระทำที่ลามก อนาจาร และประพฤติดิถีในธรรมบัญญัติทั้งหลายไม่สรรเสริญ

๙) สตรีล่วงละเมิดกับสตรีด้วยกัน ไม่ใช่เป็นการก้าวล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจารแต่การกระทำของเขาเป็นการประพฤติดิถีธรรม บัญญัติทั้งหลายไม่สรรเสริญ

๑๐) สตรีล่วงละเมิดกับสัตว์เดรัจฉานตัวผู้ ถ้าสตรีนั้นมีสามีหรือคู่หมั้นคู่หมายแล้ว และประพฤตินอกใจไปเสพกามกับสัตว์เดรัจฉานตัวผู้ ย่อมได้ชื่อว่า ก้าวล่วงอกุศลกรรมบถกามเมสุมิจจาร ถ้าไม่เป็นแต่เป็นการกระทำที่ลามกมาก จึงมีโทษหนัก^{๑๐}

จะเห็นได้ว่าทั้ง ๑๐ ลักษณะเป็นการกระทำล่วงละเมิดโดยบรูษถึง ๘ ลักษณะ และสตรี ๒ ลักษณะให้ทราบถึงความผิดที่ทำนั้นเป็นทั้งเจตนาและไม่เจตนา เพื่อนำไปเป็นข้อวิเคราะห์เปรียบเทียบและพิจารณาว่าแต่ละลักษณะเป็น กามเมสุมิจจาร หรือไม่นั่นเอง

ตัวอย่างการล่วงละเมิด

๑) เรื่องภิกษุณีสุนทรินันทา

โดยสมัยนั้น พระผู้มีพระภาคเจ้าประทับอยู่ ณ พระเชตะวัน อารามของนายอนาถบิณฑิก เศรษฐี เขตพระนครสาวัตถี ครั้งนั้น นายสาพะหลานของนางวิสาขาเมคารมาตา มีความประสงค์

^{๑๐}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๘.

จะสร้างวิหาร ถวายภิกษุณีสงฆ์ จึงเข้าไปหานางภิกษุทั้งหลาย แจ้งความประสงค์ของตน ภิกษุณีสงฆ์ได้สมมติภิกษุณีสุนทรียสุนันทา ผู้มีรูปร่างสวยงามและฉลาด ให้เป็นผู้อำนวยการก่อสร้างวิหาร ต่อมาภิกษุณีสุนทรียสุนันทา ไปสู่เรือนของนายสาพะ โดยแจ้งว่าถึงอุปกรณ์ก่อสร้างต่างๆ แม้ นายสาพะก็ไปสู่อำเภอนางภิกษุณีเสมอ เพื่อทราบผลของการก่อสร้างวิหาร ทำให้ทั้งสองมีจิตปฏิบัติเพราะเห็นกันอยู่เสมอ

มาวันหนึ่ง นายสาพะทำที่ไปถวายภัตตาหาร แก่ นางภิกษุณี แล้วนำอาหารเข้าไปถวาย นางภิกษุณีสุนทรียสุนันทาที่ทำที่ว่าป่วยถึงห้องนอน ภิกษุณีผู้ชราทุพพลภาพรูปหนึ่ง นอนอยู่ไม่ห่างจากภิกษุณีสุนทรียสุนันทา ได้แลเห็นนายสาพะผู้มีความกำหนดคอยอยู่กับภิกษุณีสุนทรียสุนันทา ผู้กำหนดเช่นนั้น จึงฟังโทษติเตียน แล้วแจ้งเรื่องนั้นแก่ภิกษุณีทั้งหลาย บรรดาภิกษุณีจึงแจ้งแก่ภิกษุทั้งหลาย ภิกษุเหล่านั้นจึงกราบทูลเรื่องนั้นแด่พระผู้มีพระภาค พระพุทธองค์ทรงได้ถามและติเตียนแล้วจึงทรงบัญญัติสิกขาบทขึ้นเพราะเหตุการณการล่วงละเมิด

ในเรื่องนี้พระพุทธองค์หมายถึงการ ที่พระภิกษุณีมีความกำหนัดยินดีในกามราคะ แม้ฝ่ายบุรุษบุรุษจะไม่มีคามยินดีก็ตาม เมื่อเธอยินดีในการลูบไล้ การจับต้อง หรือการคลึงเคล้ากัน ตั้งแต่เข้าจนถึงไปปลาร้าวินัยทางพระ ต้องอาบัติปาราชิกหาสังวาสมิได้^{๓๑}

ส่วนนายสาพะล่วงอุกศลกรรมบถ เป็นกามเมสุจฉาจาร มี อคมนิยัตถุเป็นต้น กรณีนี้มีโทษมาก เพราะมีเจตนาที่จะประพฤติกล่วงอุกศลกรรมบถ จึงถือว่าเป็นการล่วงละเมิดโดยมีการสัมผัสนั่นเอง

๒) เรื่องนันทมานพ

นันทมานพ มิได้ทำร้ายพระพุทธองค์ แต่ทำร้าย สาวกของพระพุทธองค์ คือพระอุบลวรรณาเถรี พระอุบลวรรณาเถรี เป็นพระอรหันต์ ขึ้นปฏิสัมภิทาญาณ ออกบวชตั้งแต่อายุ ๑๖ มีความสวยงามมาก ซึ่งก่อนนั้นที่เป็นฆราวาส ความสวยเป็นที่เลื่องลือ และเป็นที่ยกย่องของพระราชาคหบดี และมหาเศรษฐีมากมาย แต่พระอุบลวรรณาเถรีเบื่อหน่ายชีวิตฆราวาส เห็นเป็นทุกข์จึงออกบวชเป็นภิกษุณี เมื่อบวชได้ไม่นานก็ บรรลุอรหัตผลมีฤทธิ์มาก แต่เวลานันทมานพ มีความต้องการด้านกามราคะฝังแน่นในใจมาช้านาน

วันหนึ่งนันทมานพ ทราบว่า พระอุบลวรรณาเถรี จำพรรษาอยู่ในป่า ในกระท่อมเล็ก ๆ ด้วยจิตอันฝังแน่นด้วยระคะตัมหา^{๓๒} นันทมานพได้แฝงตัว แอบรออยู่จนถึงเช้า พระอุบลวรรณาเถรี

^{๓๑}วิ.ภิกขุณี. (ไทย) ๓/๖๕๘/๖-๗.

ออกบิณฑบาตแล้ว นันทมานพได้หลบเข้าไป แอบซ่อนอยู่ใต้เตียงนอน ในกระท่อม เมื่อพระอุบลวรรณาเถรี กลับจากบิณฑบาต ยังมีได้จันทน์ขี้ว่า นั่งพักสงบอยู่บนเตียง นันทมานพได้ออกมาจากที่ซ่อนเข้าปลุกปล้ำ พระอุบลวรรณาเถรี แม้นจะร้องหาคนช่วยก็ไม่เป็นผล เพราะไม่มีใครอยู่ใกล้ จึงกล่าวให้สติ แก่นันทมานพว่า “จงอย่าทำเช่นนี้ .. ความหายนะจะมาสู่ท่าน” นันทมานพมิได้ฟังกลับ ปลุกปล้ำพระอุบลวรรณาเถรี จนสำเร็จความใคร่ตั้งใจปรารถนา พอก้าวลงจากแคร่ ก็ถูกแผ่นดินสูบตกลงสู่มหานรกอเวจี ด้วยกรรมลามกนั้นหนักมาก

เรื่องนี้พระอุบลวรรณาเถรี ถูกวิจารณ์ว่าการสัมผัสเช่นนี้ พระอุบลวรรณาเถรีจะไม่มี ความยินดีไม่ได้ พระพุทธองค์จึงทรงตรัสบอกต่อพุทธสาวก... “พระอรหันต์นั้นมิใช่ไม่มีผู้ ไม่มีกิเลส ไม่มีมีความยินดีในกิเลส เจกเช่นตุ๊กตาที่ไม่มีมีความปรารถนาในการสัมผัสนั้นใด พระอรหันต์ก็เป็นเช่นนั้น

ดังในเรื่องนี้ นันทมานพ มีความตั้งใจจะกระทำล่วงอกุศลกรรมบถ จึงเป็น กามสุขุมิจจาร แต่พระอุบลวรรณาเถรี เพราะไม่มีมีความยินดี ในการลูบไล้ การจับต้อง หรือการ คลึงเคล้าไม่เป็น กามสุขุมิจจาร

ตัวอย่างการกล่าวดูใต้ความพระพุทธองค์

๓) เรื่องนางจิณฺจมาณวิกา

นางจิณฺจมาณวิกา เบียดเบียนพระพุทธองค์ โดยรับอาสาจากพวก ปรีพาชก^{๓๒} บุคคลใน ลัทธินี้ที่มีจิตริษยา ในลาภสักการะ ของพระพุทธองค์ จึงคิดกลั่นแกล้ง ด้วยการจ้าง นางจิณฺจมาณวิกา แกล้งทำเป็นคนทอ้ง ให้เขากลืนไม้ขนุนสุกรัดไว้ที่เอว แล้วก็ไปร้องบอกสมณะโคดม ขณะนั่งประทับเทศนาว่า “ท่านสมณะ โคดม จะมัวมานั่งเทศน์หน้าवलอยู่ทำไม นี่เรอทำให้ฉัน มีกรรมเช่นนี้กลับมิดูแล อย่ามัวเทศน์โปรดพุทธบริษัทอยู่เลย จงไปตัดฟันไว้เพื่อฉันดีกว่า เวลาคลอดแล้วลูกเราจะได้มีลำบาก” พระพุทธองค์ได้ทรงสดับจึงหยุดเทศนาและกล่าวกับ นางจิณฺจมาณวิกาว่า“ภักตินิ ดูก่อนน้องหญิง เรื่องที่เรอกล่าวนั้น คนอื่นเขามิได้รู้เรื่องด้วยดอกนะ จะมีเรอกับฉันเพียงสองคนเท่านั้นละที่รู้จักัน” พระพุทธองค์ทรงกล่าว ด้วยความอึ้งอ้อมใจ ท่ามกลาง ความสงสัยของพุทธบริษัท เรื่องนี้เดือดร้อนถึงพระอินทร์ที่ต้องทำหน้าที่รักษาผู้ทรงคุณธรรมสูงส่ง

^{๓๒} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), พจนานุกรมธรรมฉบับพุทธทาส, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันสันติธรรม, ๒๕๕๔), หน้า ๗๑.

^{๓๓} วิ.มหา. (ไทย) ๒/๕๕๓/๑๑๗.

จึงทรงแปลงกายเป็นหนูไปกัดเชือกที่ผูกไม้ ทำให้ไม้ที่ผูกติดไว้เหมือนเช่นคนมีครกนั้นหลุดตกลงมา พุทธบริษัทเห็น มารยาทกล่าวให้ร้าย ที่นางจิญจมาณวิกา กระทำต่อพระพุทธองค์ ดังนั้นก็ดูค่าได้ ขว้างด้วยก้อนหินและไม้ นางจิญจมาณวิกาได้วิ่งหลบหนี พอพ้นคลองจักษุ ของพระพุทธองค์ นางจิญจมาณวิกาก็ถูกรณีสืบลงสู่รกรมหาอเวจีด้วยกรรมอันหนักนั้น

นางจิญจมาณวิกาเมื่อชาติก่อนหน้านั้นนางเกิดเป็น นางอมิตตดา ภริยาของชุกทหรือ พระเทวทัตในชาติเดียวกันกับที่พระโพธิสัตว์ได้เกิดเป็นพระเวสสันดรนั่นเอง

เรื่องนี้เป็นการล่วงละเมิด โดยการกล่าวดูใส่ความ พระพุทธองค์ ซึ่งเป็น “อนันตริยกรรม”^{๓๔} หรือกรรมหนักจึงทำให้ธรณีสืบตกลงสู่รกรด้วยกรรมนั้น

การล่วงละเมิด โดยการกล่าวดูใส่ความพระพุทธองค์ในเรื่องนี้ถือเป็นการล่วงละเมิด โดยไม่มีการสัมผัส ซึ่งใช้สื่อในการกระทำลามกต่าง ๆ นั้น เป็นการพูดหรือการเล่าเรื่อง ลามก อนาจารจึงถือว่าการล่วงละเมิดทางวาจานั้นได้

สรุปการล่วงละเมิดในศีลข้อสาม หมายถึง การล่วงในฐานที่ไม่ควรถึงคือ การห้าม ประเวณีกับหญิงสามจำพวก ชายสามจำพวกดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว

ในสังคิตีสูตรกล่าวว่ การประพฤติเมถุนธรรมนั้นมี ๒ อย่างคือการพอใจในภรรยาของตน กับพอใจในภรรยาของผู้อื่น ซึ่งทั้งสองอย่างเป็นเมถุนสมาจาร เป็นธรรมที่เลวทรามบัณฑิตติเตียนซึ่งมีหญิงสามจำพวก ได้แก่ ภรรยาของชายอื่น หญิงที่อยู่ในความปกครองของญาติ หญิงที่จารีตห้าม คือหญิงที่เป็นนางชู้ ชาย สามจำพวก ได้แก่ ชายที่ไม่ใช่สามีของตน ชาย ที่จารีตห้าม ได้แก่พระภิกษุสงฆ์ ชายที่อยู่ในความปกครองของญาติ และลักษณะการล่วงละเมิดนั้น ท่านจำแนกหญิงไว้ ๒๐ จำพวก คือ หญิงโสเภณี ๑๐ จำพวก และหญิงมีสามี ๑๐ จำพวกและหญิง ๑๒ จำพวก ซึ่งเป็น อคมนีย์ภูฐาน ของชาย ในลักษณะนั้นมีเกณฑ์การวินิจฉัยว่าข้อใดเป็นกามสมุจฉาหรือไม่มี ๔ ประการ คือ

- ๑) วัตถุประสงค์ชาย หรือหญิงที่ไม่ควรถึง
- ๒) จิตคิดจะเสพในวัตถุนั้น
- ๓) มีความพยายามที่จะเสพวัตถุนั้น
- ๔) ทำมรรคต่อมรรคให้ถึงกัน

ถ้าล่วงละเมิดจนครบทั้ง ๔ ประการที่วางไว้แล้ว ถือว่าศีลข้อสามนี้ก็ขาด แต่ก็ดูเจตนา ประกอบอีกทีหนึ่ง

^{๓๔}วิ.จ. (ไทย) ๗/๓๔๑/๑๔๑.

ลักษณะการล่วงละเมิดตามอุโบสถศีลท่านแบ่งไว้ ๒ ทางคือ ทางกาย และทางวาจา ส่วนวิธีการล่วงละเมิดนั้นมี ๒ วิธีเช่นกันคือ ทำด้วยตนเอง และใช้ให้ผู้อื่นทำ ประเภทการล่วงละเมิดซึ่งแบ่งเป็นการล่วงละเมิดทางเพศ ๒ อย่างคือ แบบมีการสัมผัส และแบบไม่มีการสัมผัส อีกประการหนึ่งจำแนกตามการล่วงละเมิดมี ๑๐ ลักษณะซึ่งเป็นการล่วงละเมิดโดยบุรุษ ๘ ประการ เป็นการล่วงละเมิดโดยสตรี ๒ ประการ ดังนี้

บุรุษล่วงละเมิดกับภรรยาของผู้อื่น โดยเข้าใจว่าเป็นภรรยาของตน

บุรุษผู้เป็นบิดาล่วงละเมิดกับสตรีที่เป็นบุตรสาวแห่งตนเอง

บุรุษล่วงละเมิดกับหญิงนกร โสเภณี

บุรุษล่วงละเมิดกับสัตว์เครื่องนุ่งห่ม

บุรุษล่วงละเมิดกับสตรีที่มีสติไม่ดีหรือเป็นบ้า

บุรุษล่วงละเมิดกับสตรีที่จากสามีมา

บุรุษล่วงละเมิดกับสตรีเพศทางเวจรรคของสตรี

บุรุษล่วงละเมิดทางเวจรรคกับบุรุษเพศเดียวกัน

สตรีล่วงละเมิดกับสตรีด้วยกัน

สตรีล่วงละเมิดกับสัตว์เครื่องนุ่งห่ม

เป็นการล่วงละเมิดทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา ซึ่งมีความผิดทั้ง บุรุษและสตรีเพื่อนำไปเป็นข้อวิเคราะห์เปรียบเทียบและพิจารณาว่าแต่ละลักษณะเป็น กามเมสุมิจนจารหรือไม่ ดังตัวอย่างการล่วงละเมิดเมื่อสมัยครั้งพุทธกาล

เรื่องภิกษุณีสุนทรินันทา กับนายสาพหะ

ภิกษุณีมีความกำหนัดยินดีในกามราคะ แม้ฝ่ายบุรุษบุรุษจะไม่มีคามยินดีก็ตาม เมื่อเธอยินดีในการลูบไล้ การจับต้อง หรือการคลึงเคล้ากัน ตั้งแต่เข้าจนถึงไหล่ปาด้า วินัยทางพระ ต้องอาบัติปาราชิกหาสังวาสมิได้ ส่วนนายสาพหะล่วงอกุศลกรรมบถ เป็นกามเมสุมิจนจาร มีอคมนิยัตถุเป็นต้น เพราะมีเจตนาที่จะประพฤติกล่วง จึงถือว่าการล่วงละเมิดโดยมีการสัมผัสนั่นเอง

เรื่องนันทมานพ กับพระอุบลวรรณาเถรี

นันทมานพ มีความตั้งใจจะกระทำล่วงอกุศลกรรมบถ จึงเป็นกามเมสุมิจนจาร แต่พระอุบลวรรณาเถรี เพราะไม่มีคามยินดี ในการลูบไล้ การจับต้อง หรือการคลึงเคล้าแต่อย่างใด จึงไม่เป็น กามเมสุมิจนจาร

เรื่องนางจิตฺตมาณิกา

กล่าวดูใต้ความพระพุทธรองค์ในเรื่องนี้ถือเป็นการล่วงละเมิดโดยไม่มีการสัมผัส ซึ่งใช้
สื่อในการกระทำลามกเท่านั้น เป็นการพูดหรือการเล่าเรื่อง ลามก อนาจารจึงถือว่าเป็นการล่วง
ละเมิดทางวาจานั้นได้

การบัญญัติลักษณะการล่วงละเมิดศีลข้อสาม ในบทนี้ขึ้นก็เพื่อให้ทราบถึงลักษณะ
ความผิดและเกณฑ์การวินิจฉัยว่า ขนาดไหนจึงจะเป็นกามสุมิจนจาร เพื่อไว้เป็นเกณฑ์ในการ
บัญญัติความผิดต่อไป

บทที่ ๔

ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสามและอานิสงส์ของศีลข้อสามในพระพุทธศาสนาเถรวาท

เมื่อเราทราบความหมาย ของศีลเป็นอย่างดีและถูกต้องแล้ว ว่าศีลเป็นปกติของความเป็นมนุษย์ เป็นเจตนา ละเว้นจากความชั่ว และได้ทราบความสำคัญของการรักษาศีลว่า ทำให้ได้รูปสมบัติที่เหมาะสมต่อการ สร้างบารมีอย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความสุขในการดำเนินชีวิตทั้งชาตินี้ ชาติหน้า และชาติสุดท้าย ที่จะส่งผล ให้ได้บรรลุนิพพานขั้นสูงสุดในพระพุทธศาสนา พร้อมทั้งได้ศึกษาเรียนรู้วิธีการรักษาศีล ให้เกิดความบริสุทธิ์ บริบูรณ์อย่างถูกต้อง คือ ให้เกิดความเย็นกาย เย็นใจ เป็นเจตนารมณ์เพื่อลดราคะ ละกามารมณ์ เพราะได้เรียนรู้หลักในการวินิจฉัยว่า อย่างไรเรียกว่า ศีลขาด ศีลทะลุ ศีลต่าง ศีลพร้อย ดังจะอธิบายต่อไป

๔.๑. ผลของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

ซึ่ง“ตามที่ท่านผู้รู้ได้สรรเสริญไว้ ว่าเป็นไปเพื่อไม่ให้ถูก ดันหา และ“ทิฏฐิ”^๑ (ความเห็นผิด) เข้าครอบงำได้”^๒ ดังที่พระผู้มีพระภาคตรัสแก่พระอานนทว่า

ดูก่อนอานนท์ ศีลที่ภิกษุประพฤติแล้วมีการไม่ต้องเดือดร้อนเป็นผล เป็น อานิสงส์ และตรัสแก่กหบดีว่า กหบดี ผู้มีสติเต็มที่ย่อมได้โลกกองใหญ่ กล่าวคือ ความไม่ประมาท อันเป็นของมีคุณอย่างยอดเยี่ยม ผู้มีศีลเต็มที่ย่อมมองอาจแก่แล้วกล้า ในที่ประชุมแห่ง กษัตริย์ หรือพราหมณ์ หรือกหบดี หรือสมณะผู้มีศีลเต็มที่ย่อมตายมีสติ ไม่หลงพินเพื่อผู้มีศีลเต็มที่ย่อมตายแล้วยอมไปสู่สุคติ และตรัสแก่ภิกษุทั้งหลาย ถ้าภิกษุปรารถนาให้ตนเป็นที่รัก ที่ชอบใจ ที่เคารพที่ยกย่องนับถือ ของเพื่อนพรหมจารีด้วยกันแล้ว ภิกษุนั้นพึงทำให้ ความสมบูรณ์แห่งศีลทั้งหลายเกิด”

ดังพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสแก่ พระอานนท์มาข้างต้นนั้น เพียงพอแล้วสำหรับการเริ่มต้นลงมือ รักษาศีล^๓ แต่ก็ยังไม่เพียงพอ ต่อการรักษาศีล ให้ได้ตลอดรอดฝั่ง เพราะเมื่อลงมือปฏิบัติไป

^๑วิ.มท. (ไทย) ๒/๔๒๐/๕๓๐.

^๒สมบูรณ ตาสนธิ, กว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : โรงพิมพ์วิธังค์บิยอนต์, ๒๕๕๔), หน้า ๑๖๓.

^๓บ.อุป. (ไทย) ๓๒/๑๕๓/๑๔๑.

^๔วิ.จ. (ไทย) ๓/๑๒๕/๔๒๐.

ได้สักระยะหนึ่ง ย่อม เกิดความเบื่อหน่ายบ้าง ท้อแท้บ้าง ไม่รู้ว่ารักษาศีลแล้วคืออะไร หรือมีเหตุให้ต้องทำผิดศีลบ้างทั้งนี้เพราะเรายังต้องใช้ชีวิตอยู่ในสังคม ที่ทุกๆ คนก็ตกอยู่ในกระแสกิเลส การรักษาศีลจึงเป็นการทวนกระแสกิเลส ต้องออกแรงต้านกิเลสทั้งของ ตนเอง และบุคคลรอบข้าง เหมือนกับคนที่ยืนอยู่ในแม่น้ำ แล้วออกแรงว่ายน้ำทวนกระแสน้ำไป การรักษาศีล จึงต้องมีแรงบันดาลใจมากเพียงพอ ที่จะต้านกับกระแสกิเลสให้ได้ และแรงบันดาลใจ หรือกำลังใจ หรือแรงจูงใจ เหล่านี้ จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเราได้รับรู้ถึงผลหรืออานิสงส์ ของการรักษาศีลว่าให้ผลดี มากมายเพียงไร และได้รู้ถึงโทษทัณฑ์ของผู้ละเมิดศีลว่า มีทุกข์โทษภัยร้ายแรงยาวนานเกินกว่า จะคาดคิด การรักษาศีล ๕ ดังพระผู้มีพระภาคตรัสว่า “นรชนเหล่าใดฉลาดในธรรม ประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตน ต่อบุคคลผู้เจริญทั้งหลาย นรชนเหล่านั้น เป็นผู้ได้รับการสรรเสริญในปัจจุบัน และมีสุคติภพในเบื้องหน้า”^๕

ภิกษุทั้งหลาย สัตว์เดรัจฉานพวกนั้น ยังมีความเคารพยำเกรง ดำเนินชีวิต อยู่อย่างเสมอภาคกัน ภิกษุทั้งหลายการที่พวกเธอเป็นผู้บวชแล้วในธรรมวินัย ที่เรากล่าวดีแล้ว มีความเคารพยำเกรงกัน และกัน ดำเนินชีวิตอย่างเสมอภาคกันจะพึงคงาม ใน“ธรรมวินัย”^๖ นี้

หมายความว่า บุคคลได้รู้จักรักษาศีล มีความประพฤติ อ่อนน้อมถ่อมตน ต่อบุคคลทั้งหลาย บุคคลนั้นย่อมได้รับการสรรเสริญ ได้รับความเคารพยำเกรง และมีความเจริญใน โลกนี้ และโลกหน้า ในสීමมยปัญญา เป็นปัญญาที่รู้สීමความไม่หลงงมงาย ตามความเลือกเฟ้นธรรม สัมมาทิฐิ ปราภกศีลเกิดขึ้น แก่บุคคลผู้รักษาศีลนี้เรียกว่า สීමมยปัญญา คือปัญญาของผู้เข้าสมาบัติรวมทั้งหมดเรียกว่า “ภาวนามยปัญญา”^๗

ดังนั้นผลของศีล ตามความหมาย คือ ความสำรวมระวัง ไม่ให้ประพฤติด และเว้นจากข้อห้ามที่ทรงวางไว้ แล้วทำตามข้ออนุญาตของพระผู้มีพระภาคเจ้า และประพฤติเคร่งครัดในวินัยทั้งหลาย จึงมีผลดีในทางกายและจิตใจ ซึ่งสมบูรณด้วย โภคะมากมายจึงได้ชื่อว่า “รักษาศีล”^๘

ผลของการไม่รักษาศีลข้อที่ ๓ เป็นบ่อเกิดสิ่งไม่ดีตามมาอีกมาก ท่านแสดงไว้

๓ อย่างคือ

๑) ทำให้เสียทรัพย์ การติดต่อกับหญิง ต้องใช้เงินทองจำนวนมาก เข้าลักษณะทำนองว่า เป็นนักเลงหญิง ซึ่งเป็นอบายมุขอย่างหนึ่ง ทรัพย์ที่หามาได้ต้องนำไปปรนเปรอให้หญิงหมด ใน

^๕ จุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๓๗/๑๖.

^๖ จุ.ชา. (ไทย) ๗/๓๗/๑๖.

^๗ อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๗๖๕/๕๐๔.

^๘ อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๗๖๕/๕๐๔-๖๔๐.

ลักษณะของการพาเที่ยวบ้างซื้อของให้บ้าง ใช้จ่ายร่วมกันบ้าง แต่ละอย่างล้วนแต่เป็นการใช้เงินทั้งสิ้น

๒) ย่อมทำให้เกิดโรค การเที่ยวผู้หญิงซึ่งจะหลีกเลี่ยงได้ยาก ก็คือการเกิดโรคเฉพาะผู้หญิงที่ขอบเปลี่ยนผู้ชาย ย่อมคบหาผู้ชายหลายคนอยู่แล้วย่อมเสี่ยงต่อโรคจึงมีมาก ยิ่งโรคที่ร้ายแรงในปัจจุบันก็คือ โรคเอดส์ หรือ โรคภูมิคุ้มกันบกพร่อง เป็นแล้วรักษาไม่หาย มีแต่ตายอย่างเดียวต่อนั้นก็ยังนำโรคมานสู่ภรรยาอีกด้วย หรือบางครั้งก็ยังคงติดไปถึงลูกที่จักเกิดมาด้วย ดังนั้นทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต้องตระหนักให้มาก

๓) ใกล้ต่ออันตราย ในข้อนี้อาจเป็นบ่อเกิดแห่งการทะเลาะกันก็ได้ หรือทำร้ายกันเพราะการหึงหวง หญิงที่คบกับตนและชายอื่นที่คบกับฝ่ายหญิง หรือบางทีก็อาจเกิดจากที่ภรรยาจับได้ว่าสามีนอกใจอาจนำไปสู่การทะเลาะหรือทำร้ายกันได้

ดังนั้นจึงควรเว้นเสีย หรือบางทีภรรยากลับนอกใจสามี เมื่อสามีจับได้ก็อาจนำไปสู่การทำร้ายกันได้เช่นกัน^๕ ผู้ที่ละเมิดศีลข้อที่ ๓ คือการ“ประพฤตินอกใจสามี”^๖ ย่อมได้รับกรรมวิบาก ๕ สถาน คือ

- (๑) ย่อมเกิดในนรก
- (๒) ย่อมเกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน
- (๓) ย่อมเกิดในกำเนิดเปรตวิสัย (เกิดเป็นเปรต)
- (๔) ย่อมมีร่างกายทพพลภาพ จี๋เหรี มากไปด้วยโรค
- (๕) โทษเบาที่สุด หากเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน

ภิกษุทั้งหลาย! อีกประการหนึ่งมีกามเป็นต้นแล้ว “มีกามเป็นตัวบังคับ เพราะเหตุแห่งกามทั้งหลายนั้นแล ผุ้ชนต่างประพฤติกายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต ชนเหล่านั้นครั้งประพฤติกายทุจริต วาจทุจริต มโนทุจริต เบื้องหน้าแต่ตายกายแตก ย่อมเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก”^๗

ดังที่ รศ.วิเชียร เกษประทุม ได้สรุป ไตรภูมิภิกขา เรื่อง เล่านรกสวรรค์และเทวดาได้อธิบายถึงเมืองนรก ไว้ดังนี้

นรก ตามความหมายพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ หน้า ๕๖๓ ได้ให้ความหมายว่า “แดนหรือภูมิที่เชื่อกันว่าผู้ทำบาปจะต้องไปเกิดและถูกลงโทษ โดยปริยาย

^๕ จรูญ สมน้อย, เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล, หน้า ๓๔.

^๖ อภิ.วิ. (ไทย) ๓๕/๑๓๔/๖๔๐.

^๗ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), กรรมและการเวียนว่ายตายเกิด, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมสภา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๕๔.

หมายถึงแดนที่มีแต่ความทุกข์ทรมาน” ฉะนั้นใครก็ตามที่ทำชั่วผลกรรมจะส่งให้ไปเกิดและรับโทษ ในนรก นรกมี แปลขุมใหญ่ แต่ละขุมใหญ่มีนรกบริวารอีก ๑๖ ขุมย่อย ส่วนผู้ที่ผิดศีลหรือละเมิด ในศีลข้อที่สาม เมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะไปตกนรก ๓ ขุมคือนรกขุมที่ ๑๓,๑๔,และ๑๕ ดังนี้

๑) นรกขุมที่ ๑๓ ชื่อ “สังฆาฏนรก” (สัง-กาด-ตะ-นะ-รก)

ชายหรือหญิงทำชั่วด้วยภรรยาหรือสามีของผู้อื่นเมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะไปตกนรกขุมนี้ นรกขุมนี้ หญิงก็หลายชายก็มาก พวกยมบาลจะเอาหอกแทงตัวคนนรกจนขาดวันมีเลือกหนองไหลเยิ้ม ตัวคน นรกจะอยู่ในแผ่นเหล็กแดงครึ่งตัว แล้วจะมีภูเขาเหล็กแดงลูกหนึ่งที่ถูกเป็นไฟลุกเข้ามา มีเสียง เหมือนเสียงฟ้าผ่าตกลงมาทับคนนรก จนแทบกละเอียด แต่ก็กลายเป็นคนขึ้นมาดังเดิม บางครั้งก็จะมี ภูเขาเหล็กแดงใหญ่สองลูกกลิ้งเข้ามาหากันแล้วหนีบนคนเหล่านั้นให้เสียชีวิตไป เป็นอย่างนี้หลาย ครั้งหลายหน จนกว่าจะสิ้นเวรสิ้นกรรม

๒) นรกขุมที่ ๑๔ ชื่อ “อวิงสินรก” (อะ-วัง-สี-ระ-นะ-รก)

ผู้ใดกระทำชั่วด้วยภรรยาผู้อื่นเมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะไปเกิดในนรกขุมนี้ ยมบาลจะจับไปทำ ของคนนรกหย่อนหัวลงในขุมนรกนั้นแล้วเอาก้อนเหล็กแดงตีคนนรกให้ย่อยยับไป

๓) นรกขุมที่ ๑๕ ชื่อ “โลหสิมพลินรก” (โล-หะ-สิม-พลี-นะ-รก) หรือ “นรกคันฉ่อง” หญิง

ชายซึ่งทำชั่วด้วยสามีภรรยาเขา เมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะไปตกนรกขุมนี้ นรกขุมนี้เต็มไปด้วยป่าไม้จ้าวหนึ่ง ต้นไม้แต่ละต้นสูงโยชน์หนึ่ง มีหนามจ้าวยาวได้ ๑๖ นิ้วมีอยู่ทั่วลำต้นเป็นเปลวไฟลุกอยู่ตลอดเวลา ไม่มีดับ ในนรกนี้มีผู้หญิงผู้ชายที่เป็นชู้กันอยู่เป็นจำนวนมาก บางครั้งผู้หญิงอยู่บนยอดคันฉ่องส่วน ผู้ชายอยู่ข้างล่าง พวกยมบาลจะเอาหอกดาบหลาวแหลนที่เป็นเหล็กแดง แทงตีผู้ชายให้ขึ้นไปหา ผู้หญิงที่เคยเป็นชู้กันมา ผู้ชายทนเจ็บไม่ได้ก็ปีนคันฉ่องขึ้น เมื่อปีนขึ้นไปก็จะถูกหนามจ้าวบาดทั่วตัว และถูกเปลวไฟลวก คนนรกทนไม่ไหวก็บายหัวลงมาแต่ทางยมบาลก็เอาหอกแทงตีให้เร่งขึ้นไปหาชู้ ก็เห็นหญิงนั้นกลับลงมาอยู่ที่โคนคันฉ่อง ยมบาลก็แทงตีผู้หญิงให้ขึ้นไปหาชายชู้ที่ยอดคันฉ่อง ถูกหนามจ้าวบาดทั่วตัวเจ็บปวดหนักหนา หญิงชู้กับชายชู้ก็ไม่ได้พบกันเลย ยมบาลจะบังคับให้ปีน คันฉ่องขึ้นและลงอยู่อย่างนี้จนกว่าจะสิ้นเวรสิ้นกรรม

ผลของการผิดศีลข้อที่สาม ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าเป็นความผิดที่ให้อภัยไม่ได้และเป็น ความผิดที่ เจตนาของบุคคลที่มีราคะขบขัน ให้ทั้งสองคนกระทำลงไป ซึ่งเป็นบาปที่ทำให้เกิดการ แยกแยกในสังคมและหมู่ชนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ แต่ผลของมันถึงกับตกนรกถึง ๓ ขุมเลยทีเดียว แต่ถ้าไม่ตกนรกชาติหน้าก็ตกในชาตินี้ คือมีความเดือดร้อนทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายทำและ

ฝ่ายที่สมยอมกัน ผู้ที่เดือดร้อนคือลูกเมียสังคมส่วนใหญ่ ไม่ยอมรับในการละเมิดศีลข้อที่สามนี้ จึงเป็นข้อที่สำคัญมากอีกข้อหนึ่ง^{๑๒}

ศีลมีคุณอย่างไม่อาจประมาณได้ เช่นเดียวกัน การละเมิดศีลก็มีโทษภัยอย่างร้ายแรง ดังนั้นจึงไม่ควรประมาท ให้รักษาศีลตั้งแต่วันนี้ อย่าปล่อยเวลาที่เหลืออันน้อยนิดของเราให้ผ่านไป อย่างไรก็ดี คำดังที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ว่า ก็ผู้ใด ทูศีล มีใจไม่ตั้งมั่น พึงเป็นอยู่ร้อยปี เป็นอยู่วันเดียว ของผู้มีศีล มีมาน ประเสริฐกว่า (ความเป็นอยู่ของผู้นั้น) □

อธิบายความว่า ผู้ที่มักละเมิดศีลหรือมีศีลไม่สมบูรณ์ มีใจไม่ตั้งมั่นอยู่ในศีล แม้มีความเป็นอยู่ถึงร้อยปี ผู้ผู้มีความเป็นอยู่เพียงวันเดียว แต่มีศีลที่บริสุทธิ์สมบูรณ์นั้น ไม่ได้

ผลของการล่วงละเมิดนั้นเกิดจากต้นหยาบค้ำบั้นภายในของบุคคลผู้ศีลจึงจะออกมาในรูปของกามราคะ ดังพุทธองค์ตรัสเล่าเรื่องอสาตมนต์ ให้กับอุปกะว่า มีมานพหนุ่มลามารดาบิดา ไปเรียนวิชาศิลปวิทยากับอาจารย์จบแล้วกลับมาบ้าน มารดาถามว่าได้เรียน อสาตมนต์แล้วหรือยัง ลูกชายตอบว่ายัง มารดาจึงขอร้องให้ไปเรียนเขารับปากว่า จะไปเรียนจึงเดินทางไปหาอาจารย์ฯ จึงบอกว่าในป่านี้มีเราและมารดาผู้ชราเท่านั้น เธอจงปฏิบัติบำรุงมารดาของเราสักระยะหนึ่งแล้วจะบอก อสาตมนต์ให้ ในขณะที่ปฏิบัติมารดาให้ป้อนข้าว อาบน้ำและนวดพื้น เจ้าจึงชมเชยอวยวะต่างๆของมารดาว่า มือสวย เท้าสวยเป็นต้น มานพหนุ่มก็รับคำ

ตั้งแต่นั้นมาเขาตั้งใจปฏิบัติเป็นอย่างดี นางยินดีกับคำชมว่าสวยงามเข้าใจว่า มานพหนุ่มมีจิตปฏิพัทธ์ในตนให้รู้สึกกระสันยิ่งนัก จึงกล่าวว่า “จะเป็นไร ไปเจ้าหนุ่ม เมื่อเธอปรารถนาอย่างนั้นก็คงจะเป็นได้ เมื่อเธอต้องการจะร่วมอภิรมย์กับเรา เราก็ยินดี” มานพหนุ่มตอบว่า ท่านเป็นอาจารย์ของเราจะทำอย่างไร หญิงชราตอบว่าเธอฆ่าเขาเสียก็หมดเรื่อง กระผมฆ่าเขาไม่ได้หรอก หญิงชราตอบว่าถ้าเธอฆ่าเขาไม่ได้ ฉันจะฆ่าเอง จากนั้นก็เล่าเรื่องให้อาจารย์ฟังเพราะถือว่าเป็นการเรียน อสาตมนต์ ซึ่งอาจารย์ได้ทราบโดยตลอด จึงวางแผนตัดไม้ให้มีลักษณะคล้ายรูปคนวางไว้บนเตียง ไข่แล้วผ้าคลุมไว้ แล้วนำเชือกขึงจากห้องมารดาถึงห้องตน แล้วกลับมานวดและกล่าวคำชมตามปกติ ด้วยความเคลิบเคลิ้มและหลงใหล หญิงชรายืนยันว่าจะฆ่าชายหนุ่มจึงมีแผนเตรียมไว้แล้ว จึงยื่นขวานให้แล้วบอกว่าเดินตามเชือกไปถึงห้องอาจารย์ พอดี

หญิงชราตาฝ้าฟาง มองไม่ค่อยเห็น เดินไม่ค่อยถนัดเพราะความแก่เฒ่า จึงคลำเส้นทางไป ส่วนใจของเธอถูกห่อหุ้มด้วยโมหะ ต้นหยาบค้ำบั้น ถูกความเสน่หาเร่งเร้า ปลงใจฆ่าแม้แต่ลูกของตน ซึ่งมีความดีงามพร้อมทุกประการ เมื่อเดินทางมาถึงเตียงก็มองเห็นร่างๆว่าเป็นภาพคนนอนอยู่บน

^{๑๒} วิเชียร เกษประทุม,รศ., เรื่องเล่านรกสวรรค์และเทวดา, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พัฒนาศึกษา , ๒๕๕๓), หน้า๓๔-๓๖.

เตียงจึงใช้ขวานฟันลงสุดแรง ขวานกระทบไม้ดัง โผนางรู้ว่าถูกหลอกจึงตกใจอย่างยิ่งประกอบกับชรามากแล้วจึงสิ้นใจตายอยู่ ณ ที่นั้นเอง

อาจารย์และศิษย์ที่เฝ้าสังเกตการณ์อยู่ รู้สึกสังเวชใจ และกล่าวกับมานพหนุ่มว่า เธอเรียนจบ อสาศมนต์แล้ว มานพหนุ่มรำพึงว่า อสาศมนต์นี้หรือที่มารดาของเราเร่งเร้าให้มาเรียน ช่างเป็นวิชาที่แปลกมากและมีคุณค่าแก่ชีวิตเหลือสิ้น^{๑๑}

พระผู้มีพระภาคตรัสเล่าอสาศมนต์ จบแล้วจึงทรงเพิ่มเติมว่า

ดูก่อนอุปกะ ความทุกข์นั้นมีมูลรากมาจากต้นหา อุปาทาน ราคะ ความทะยานอยากคืน รม และความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของเราของเราวมถึงเพิลิดเพิลินในอารมณ์ต่างๆสิ่งๆที่เข้าไปเกาะยึดเกี่ยวถือไว้โดยความเป็นตน เป็นของตนที่จะไม่ก่อทุกข์ก่อโทษให้ผู้อื่น ไม่มีหาไม่ได้ในโลกนี้ ดังนั้นจึงควรสำรวมตนอยู่ในธรรม^{๑๒}

ดังนั้นกาม ตัณหาราคะ ในศีลข้อที่สามนั้นเป็นผลทำให้ศีลขาด ศีลทะลุ ศีลค้าง ศีลพร้อยได้เป็นเหตุทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่นแม้กระทั่งลูกของตนเองก็สามารถทำได้ถ้าไม่รู้จักสำรวมตนเองเช่นในเรื่องนี้

๔.๑.๑ ศีลขาด

ศีลขาด^{๑๓} หมายถึง มีเจตนามีสัมพันธภาพกับผู้อื่น หรือ โลมแล้วจำเป็นต้อง เสพสุขสัมผัสแม้ที่สุดกับตนเองโดยกามราคะจับต้น ศีลขาดนั้นใน “ฎีกาพรหมชาลสูตร และกัณฑ์ชาตรีณี ได้อธิบายไว้ในหนังสือเบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี ว่ามีองค์ ๒ ที่จะทำให้ศีลขาดคือ

๑) จิตคิดจะเสพ

๒) ทำมรรคต่อมรรคให้ถึงกัน

ในสองข้อนี้ใช้เป็นหลักพิจารณา เมื่อมีจิตคิดจะเสพในวัตถุต่างๆแล้ว และยังอวัยวะเพศให้ถึงกันก็ถือว่าศีลขาดได้

แต่ในอรรถกถา ขุททกปาฐะ ได้อธิบายไว้ในหนังสือเบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี ว่ามีองค์ ๔ คือ

๑) วัตถุที่จะพึงประพฤติกว้างคือมรรคทั้ง ๓ ได้แก่ ปาก ทวารหนัก และอวัยวะ

เพศ

๒) จิตคิดจะเสพในอชฌาจารย์วัตถุ(วัตถุที่จะพึงประพฤติกว้าง)นั้น

^{๑๑}วสิน อินทสระ, พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน, หน้า ๘๓-๘๔.

^{๑๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๘๘.

^{๑๓}อภิ.ก. (ไทย) ๓๗/๕๘๕/๖๔๑.

๓) ความพยายามเพื่อจะเสพ

๔) มีความยินดี

และในอัฐุสาลีนี้ ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกามมุขิจฉาจารย์ว่า

มีองค์ ๔ ประการดังนี้

๑) หญิงหรือชายนั้นเป็นผู้ต้องห้าม

๒) ตั้งใจเสพกาม

๓) ประกอบกามกิจ

๔) อวัยวะเพศล่วงล้ำเข้าไปแม้เพียงเท่าเมล็ดงา^{๖๖}

เมื่อวินิจฉัยว่าถ้าละเมิดครบองค์ประกอบทั้ง ๔ ข้อนี้ก็ ถือว่าศีลขาด “ถ้าอวัยวะเพศเข้าถึงกัน ใจจะยินดีหรือไม่ยินดีทางเพศ ก็ตามจัดว่าศีลข้อสามขาดแล้ว ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ (เว้นแต่จะเป็นการข่มขืนโดยฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และฝ่ายถูกข่มขืนไม่มีความยินดียู่เลย)”^{๖๗} ถ้าไม่ครบองค์ ๔ ศีลไม่ขาดแต่อาจศีลทะลุก็ได้

๔.๑.๒ ศีลทะลุ

ศีลทะลุ^{๖๘} หมายถึง เจตนากล่าววาจาจับเกี่ยว พุดแซวเชิงระคาย กระทบกระชื้อ สัพยอกหยอกเข้าให้รักใคร่ พุดไปเพื่อการผูกพัน หรือพุดบำบับคบบำเรออารมณ์ โดยกามระคายจับคันเกณฑ์การวัดคือความละเอียดต่อบาปเป็นเครื่องชี้ว่าอวัยวะที่เกี่ยวข้องทางเพศนั้น ความจริงเริ่มนับเอาตั้งแต่เนื้อหนังเลยทีเดียวน พุดง่ายๆว่าทุกตารางนิ้วมีผล หญิงชายไม่ควรถูกเนื้อต้องตัวกันโดยธรรมชาติ เว้นแต่จะเป็นเจ้าของกันและกัน หรือผู้เป็นเจ้าของยินยอมโดยดี

ตลวง ตั้งเกตุสิ่งที่เราารู้้อยู่แก่ใจ ว่าทุกสัมผัสนั้นล้วนต้องห้ามไปหมด หากแตะต้องบุคคลมีเจ้าของด้วยความกำหนด ไม่ว่าจะอย่างไร ก็เรียกว่าประพฤตผิดในกามทั้งสิ้น ส่วนจะเข้าขั้นศีลขาดทะลุ ก็ขึ้นอยู่กับระดับความต้องห้าม ของอวัยวะนั้นๆ ขอแสดงเกณฑ์ไว้เป็นประมาณ วัดเอาจากการใช้กำลังใจของคนทั่วไปในการทำผิดทางกามดังนี้ เปลือยกายกอดจูบจูบไล้ตลอดจนหลังภายนอก ใจจะยินดีหรือไม่ยินดีหรือไม่ยินดีทางเพศ ก็ฉิวเฉียดขาดทะลุมาได้เกิน ๕๐ เปอร์เซ็นต์ ถ้าอวัยวะเพศ ถึงกันใจจะยินดีหรือไม่ยินดีทางเพศ ก็ตามจัดว่าศีลข้อสามขาดทะลุแล้ว ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์^{๖๙}

^{๖๖} คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เสียงเชียง, เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี, หน้า ๖๔.

^{๖๗} ดังตฤณ, เสียตาย...คนตายไม่ได้อ่าน, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดีเอ็มจี, ๒๕๕๓), หน้า ๖๔.

^{๖๘} อภ.ก. (ไทย) ๓๓/๕๘๕/๖๔๓.

^{๖๙} ดังตฤณ, เสียตาย...คนตายไม่ได้อ่าน, หน้า ๖๔.

๔.๑.๓ ศิลต่าง

ศิลต่าง^{๒๐} หมายถึง มีใจคิดปรุงแต่งไปในทางสัมพันธ์ทางเพศ มีอารมณ์อันแปรปรวน ป่วนปั่น ฝืนฝุ่งบำรุงบำเรอกาม และเรื่องราวความ ใจหลออยู่ในใจ หรือกามสัญญาครั้งเก่าก่อนที่ ย้อนนึกมาเสพ เกณฑ์การวัดก็คล้ายกับศิลปะ โดยใช้อวัยวะที่เกี่ยวข้องทางเพศนั้นเป็นใช้เครื่องวัด เริ่มนับเอาตั้งแต่เนื้อหนังเป็นตัววัด เช่น ถ้าจูบปาก ใจเขายินดีทางเพศ ใจเราไม่ยินดีทางเพศ นับว่า ต่างราวๆ ๕๐ เปอร์เซ็นต์ (บางท้องถิ่นจูบปากกันแล้วๆเพื่อกระชับสัมพันธ์ ถ้าต่างฝ่ายต่างไม่ยินดี ทางเพศเลยจะไม่นับเข้าขานี้เช่นกัน) ถ้าจูบปาก ใจเขายินดีทางเพศ ใจเรายินดีทางเพศ ถือว่า หัวใจจะขาดทะลุมาได้ ๘๐ เปอร์เซ็นต์ แต่ยังถือว่าค้างอยู่^{๒๑}

๔.๑.๔ ศิลพริ้ว

ศิลปะพริ้ว^{๒๒} หมายถึง มีใจยินดีในกาม ความเป็นคู่ หรือยินดีพึงใจในรูป ปรส กลิ่น เสียง สัมผัส อันชวนกำหนัดรักรึง จากเพศตรงข้าม เพศเดียวกัน แม้ที่สุดกับตนเอง เกณฑ์การวัดก็คล้าย กับศิลปะศิลต่าง โดยใช้อวัยวะที่เกี่ยวข้องทางเพศนั้น ดังเกณฑ์ การหอมแก้ม ถ้าใจเขายินดีทาง เพศ ใจเราไม่ยินดีทางเพศ นับว่าพริ้วราวๆ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ (คือรู้อยู่แต่ใจว่าเขาหอมด้วยความ พิศวาสก็หอมด้วยเงื่อนไขบางอย่าง ทั้งที่ใจจริงไม่ได้อยากเอออวย) การหอมแก้ม ถ้าใจเขายินดีทาง เพศ ใจเรายินดีทางเพศ นับว่าพริ้วราวๆ ๒๐ เปอร์เซ็นต์^{๒๓}

ดังนั้นพระพุทธเจ้ามักตรัสถึงผลของการประพฤติดิในกามว่าจะทำให้เป็นผู้ประสพภัย เหว ซึ่งแน่นอนว่าต้องเกี่ยวข้องกับแง่มุมของศิลปะข้อหนึ่งๆ เช่นตรัสว่า บุคคลผู้ประพฤติดิในกาม ย่อมประสพภัยเวรในชาตินี้บ้าง ในชาติหน้าบ้าง ย่อมโทมนัสบ้าง ภัยเวรในที่นี้ย่อมเกี่ยวกับเรื่องทาง เพศนั่นเอง ความอยู่ไม่สุข ความวิปริตผิดเพี้ยนทั้งหลาย โดยมากมักไหลมาจากเหตุคือทำกรรมว่าด้วยการประพฤติดิในกาม แต่โทษานุโทษจะหนักเบา จะถูกหรือยัดแน่นหนา เกาะไม่ออกเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับระดับของการขาดความ ยับยั้งชั่งใจ

ขอให้คุณตามจริง ผู้ลักลอบคบชู้มักมีอาการหม่นครุ่นคิด อัดอั้นตันใจ ไม่อ้อมไม่พ้อ อยากรเล็กก็อยากเล็ก อยากรเสพต่อก็อยากเสพต่อ สองจิตสองใจแล้วๆเล่าๆอยู่อย่างนั้น นี้เรียกว่าเสวย

^{๒๐}วิ.มหา. (ไทย) ๕/๔๗๘/๓๗๒.

^{๒๑}ดังตฤณ,เสียดาย...คนตายไม่ได้อ่าน, หน้า ๔๗๘.

^{๒๒}วิ.มหา. (ไทย) ๘/๒๗๔/๓๖๘.

^{๒๓}ดังตฤณ,เสียดาย...คนตายไม่ได้อ่าน, หน้า ๔๗๘.

ทุกข์ มีความโทมนัส เป็นวิบากในชาติปัจจุบันเห็นทันตา ส่วนการประสบเวรภัยนั้น วันหนึ่งอาจพลอกล็กลอมมีผู้ในจังหวัดเจ้าของเขากลับมา แบบที่เรียกว่าจับได้คาหนังคาเขา

ซึ่งเจ้าของก็จะบันดาลโทษะ ก่อให้เกิดการทำร้ายหรือการชนฆ่ากันดังที่เห็นข่าวเป็นประจำ พวกลักลอบเป็นคู่กันประจำมักไม่ค่อยรอด ทั้งที่นี้กว่าหลบลูกซ่อนๆกันรอบคอบเพียงใด ข่าวสารอาจเดินทางไกลในชั่วพริบตาได้ นี่เป็นวิบากในปัจจุบันเช่นกัน และ เรื่องของหญิงชายนั่น เมื่ออยู่กินกันอย่างถูกต้องตามประเพณีก็ยังมีปากเสียงกันได้เรื่อยๆตาม ธรรมชาติของช่องว่างระหว่างเพศ แต่นี่ลักลอบได้เสียกันอย่างผิดๆ แน่นนอนเมื่อโมโหโกรธาจะมีปากเสียงขึ้นมาอย่างทำให้เกลียดชัง กิจจองเวรกันได้หนักกว่าปกติ เพราะพื้นฐานจะมองกันและกันในทางต่ำ จึงขาดความเคารพ ขาดความรู้สึกลอยใจให้เกียรติกันอยู่แล้ว

๔.๒ โทษของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

เมื่อพิจารณาด้วยใจที่เป็นธรรม ก็จะเห็น โทษของการละเมิดศีลข้อสาม ที่เกิดขึ้นกับคนในสังคมปัจจุบัน ได้อย่างชัดเจน โดยโยงความคิดว่าทุกศาสนาสอนให้มีความซื่อตรงต่อสามีภรรยาของตนเมื่อเอาสังคมไทยเป็นตัวตั้งความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาข้อกามเมสุมิจจาร “เป็นแนวหนึ่งที่จะแก้ปัญหาได้บ้าง โดยการดำเนินชีวิตที่จะไม่ประกอบอกุศลกรรมเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศหรือประพฤตินอกใจ”^{๒๔}

การประพฤตินอกใจนั้น ทำให้เกิดโรค กามโรค หรือโรคมุขมึ่มกันบกพร่อง (เอดส์) เป็นต้น

สมเด็จพระชินสีห์สัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเกี่ยวกับการเสพที่ไม่รู้จักอ้มสำหรับบุรุษคนธรรมดาไว้ใน พระสุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกายว่า

ดูกรเธอเธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย! การเสพที่ไม่รู้จักอ้มมี ๓ ประการนั่นคือ ๑. ความไม่รู้จักอ้มในการนอนอย่างหนึ่ง ๒. ความไม่รู้จักอ้มในการดื่มสุราเมรัยอย่างหนึ่ง ๓. ความไม่รู้จักอ้มในการเสพเมถุนธรรมอย่างหนึ่ง ดูกรเธอเธอผู้เห็นภัยในวัฏสงสารทั้งหลาย การเสพที่ไม่รู้จักอ้มมีอยู่ ๓ ประการนี้แล^{๒๕}

การเสพที่ไม่รู้จักอ้มในศีลข้อที่สามนั่นคือ การเสพเมถุนธรรมนั่นเองในบพนี้จะพูดถึงเรื่องของโทษในการเสพเมถุนหรือ กามเมสุมิจจารนั้นมีอยู่ ๒ ลักษณะด้วยกันคือมีโทษหนัก และ

^{๒๔} วัฒนา มูลเมืองแสน, “แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับศีลห้าข้อกามเมสุมิจจารเพื่อการแก้ปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคมปัจจุบัน”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, หน้า ๒.

^{๒๕} อัง.ทุก. (ไทย) ๒๐/๑๐๕/๓๕๑.

มีโทษเบา ๑. มีโทษหนักหรือโทษมาก เรียกตามศัพท์ว่า “มหาสาวิชชะ” ๒. มีโทษเบาหรือโทษน้อย เรียกตามศัพท์ว่า “อัปสาวิชชะ” ดังลักษณะโทษต่อไปนี้

๑) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดผู้ที่มีศีลมีธรรม ซึ่งมีได้ยินยอมพร้อมใจด้วย บุคคลนั้นมีโทษหนัก เป็นมหาสาวิชชะ

๒) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดผู้ที่ไม่ศีลไม่มีธรรม ซึ่งมีได้ยินยอมพร้อมใจด้วย บุคคลนั้นมีโทษเบา เป็นอัปสาวิชชะ

๓) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม ล่วงละเมิดโดยการข่มขืนเบียดเบียนทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตราย แม้ว่าผู้ถูกข่มขืนเบียดเบียนนั้น จะเป็นผู้ที่ไม่ศีลไม่มีธรรม ไม่มีคุณวิเศษแต่อย่างใดก็ตาม บุคคลนั้นมีโทษหนัก เป็นมหาสาวิชชะ

๔) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม ล่วงละเมิด โดยการยินยอมพร้อมใจกันทั้งสองฝ่าย มิได้ข่มขืนทำร้ายร่างกายให้ได้รับอันตราย ทั้งผู้ที่ถูกล่วงละเมิดด้วยนั้นก็มิได้เป็นผู้มีศีลมีธรรมหรือมีคุณวิเศษแต่อย่างใดแล้ว บุคคลนั้นมีโทษเบา เป็นอัปสาวิชชะ

๕) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่ปุถุชนคนธรรมดา ย่อมได้รับโทษเบากว่าผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่ พระโศดาบันหรือฤษบุคค

๖) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่พระโศดาบันหรือฤษบุคค ย่อมได้รับโทษเบากว่าผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่ พระสัทธาคามือหรือฤษบุคค

๗) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่พระสัทธาคามือหรือฤษบุคค ย่อมได้รับโทษเบากว่าผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่ พระอนาคามือหรือฤษบุคค

๘) ผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่พระอนาคามือหรือฤษบุคค ย่อมได้รับโทษเบากว่าผู้ที่ประพฤติดีกาเม โดยการล่วงละเมิดแก่ พระอรหันต ฤษบุคค

โทษของการละเมิดศีลข้อสามนั้นเป็นการประพฤติล่วงหึงที่ต้องห้ามนั้น แต่ครั้งที่ประพฤติล่วงความผิด หรือโทษมากน้อยต่างกัน ซึ่งพอจะแบ่งออกได้เป็น ๓ ลักษณะ คือ

๑) ตามคุณความดีของผู้ที่ถูกละเมิด ถ้าผู้นั้นมีคุณมากโทษก็มาก เช่น ล่วงหึงที่เป็นภิกษุณีหรือมารดาของตนโทษก็มาก มีคุณน้อยโทษก็น้อย เช่น ล่วงหึงธรรมดาโทษน้อย

๒) ตามความแรงของกิเลส มีกิเลสมากโทษก็มาก มีกิเลสน้อยโทษก็น้อยตามเช่น มีราคะทำการข่มขืนคนที่ไม่ยอม ก็มีโทษมาก ล่วงละเมิดด้วยกิเลสน้อย ในหึงที่สมยอมกันโทษก็น้อยตาม

๓) ตามความเพียรพยายาม ถ้าต้องใช้ความพยายามมาก โทษก็มาก ใช้ความพยายามน้อย โทษก็น้อย เช่น ใช้กำลังข่มขืนด้วยการทำร้ายร่างกายหรือข่มขืน ก็มีโทษมาก ใช้ความเพียรน้อย คือ ใช้กำลังบังคับเพื่อล่วงละเมิดตามธรรมดาสมควรกัน โทษก็น้อย^{๒๖}

กล่าวถึงโทษของผู้ละเมิดศีลข้อสามซึ่งได้รับผลกระทบจากการละเมิดทางเพศ คือกรรมในอดีตชาติของพระพระอิติทาสีเถรี ซึ่งบันทึกไว้ในพระไตรปิฎก และอรรถกถาเล่มที่ ๔๕ หน้า ๔๖๖ เป็นอุทาหรณ์ในการดำเนินชีวิตในปัจจุบันว่า

พระอิติทาสีเถรี พระอรหันต์เจ้า ในชาติหนึ่งท่านเคยเกิดเป็นผู้ชาย แต่เจ้าชู้ แอบเป็นชู้กับภรรยาคนอื่น พอตายก็ตกนรก หมดกรรมจากนรกก็ไปเกิดเป็นสัตว์หลายชนิดเช่น เกิดเป็นลูกลิง ก็ถูกลิงจำฝูงกัดอวัยวะสืบพันธุ์ เป็นผลกรรมที่ชู้ว้ายะเพศเป็นชู้ เมื่อหมดกรรมจากชาติของลิง ก็ไปเกิดอีกชาติเป็นแพะตาบอด และได้รับอุบัติเหตุที่อวัยวะเพศ เป็นแผลเน่า หนองขึ้นที่แผล เพราะกรรมชู้ว้ายะเพศไปทำบาปเป็นชู้

เมื่อท่านหมดวาระจากแพะตาบอด ไปเกิดเป็นวัว ต้องไถนาทำงานหนัก และถูกเจ้าของจับตอนอวัยวะเพศ เพื่อไม่ให้ผสมพันธุ์ คือไม่ให้ชู้ว้ายะเพศอีก

หมดกรรมจากวัวก็ได้มาเกิดเป็นคน นึกว่าจะสบายแต่ยังไม่หมดกรรม เพราะไปเกิดเป็นทาส เป็นกะเทยแท้มี ๒ เพศ ในคนเดียวกันอายุเพียง ๓๐ ปีก็ตาย จากนั้นจึงไปเกิดเป็นผู้หญิงยากจน พ่อแม่มีหนี้สินมาก ไม่มีเงินใช้เจ้าหนี้ จึงถูกยึดลูกสาว

ขณะที่เกิดเป็นสาวยากจน ถูกนำตัวไปซัดดอกเบี้ย ลูกชายเจ้าหนี้พอใจในเรือนร่างสาวแรกรุ่น แม้เขาจะมีเมียมีลูกอยู่แล้วแต่เพราะกรรมที่นำ สาวยากจนไปซัดดอกเบี้ย ต้องตกไปเป็นเมียน้อยและทำให้สาวยากจนนั้นต้องทำบาปกรรมเพิ่มขึ้นอีกในชาตินั้น โดยความไม่รู้เท่าทันกรรมว่า ที่เกิดมาในชาตินี้ จนอย่างนี้ต้องเป็นรองเป็นเมียน้อยเขา เพราะ “เศษกรรม”^{๒๗} เก้า ที่ต้องใช้กรรมทำให้เธอหลงคิดเห็นกงจักรเป็นดอกบัว เธอกลับแก้งใส่ร้ายเมียหลวงที่เป็นคนดีอยู่ในศีลในธรรม จนเมียหลวงต้องยอมแพ้หนีออกจากบ้าน นางจึงได้เป็นใหญ่ในบ้านแทน

ผลกรรมที่เธอกลับแก้งใส่ร้ายคนดีมีศีล เป็นการทำกรรมบาปซ้อนกรรมบาป เขาให้มาเกลียดเมียหลวง กรรมใหม่ที่ทำให้เธอมาเกิดอีกชาติหนึ่ง เป็นลูกเศรษฐีใจบุญ อยู่ในศีลในธรรม (หมดกรรมที่เป็นชู้สมัยเป็นผู้ชายแล้ว) แต่ผลกรรมที่เคยใส่ร้ายเมียหลวง ผู้เป็นคนดีทำให้สามีไม่รัก เบื้อง่ายจนไม่สามารถทนอยู่ด้วยได้อีกต่อไป ทั้งที่เธอเป็นคนดีทุกอย่าง ดูเลเอาใจใส่สามีสารพัด

^{๒๖} จรูญ สมน้อย, เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล, หน้า ๓๐.

^{๒๗} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๒๒๒/๔๘๔.

แต่กรรมสมัยเมื่อ “อดีตชาติ”^{๒๔} ที่ใส่ร้ายเมียหลวงที่เป็นคนดีจนอยู่บ้านไม่ได้ เพราะสามีเกลียด ด้วยความเข้าใจผิดทำอะไรก็ได้ผลเช่นนั้น

“ผลกรรมที่ทำให้เธอต้องเป็นม่ายหลายครั้ง มีสามีก็คน สามีก็เบื้อและทิ้งเธอหมดทุกคน จนเธอเสียใจ คิดจะฆ่าตัวตายหรือ ไม่ก็บวชตลอดชีวิต เธอบวชได้ ๗วันก็บรรลุเป็นพระอรหันต์ การวางแผนชีวิตด้วยการสร้างกรรมดี ละเว้นกรรมชั่วทั้งปวง ถือเป็นเลิศกว่ากิจการงานใดๆ บนโลกนี้พึงพิจารณาให้ถ่องแท้เพื่อความสุความเจริญทั้งปวง”^{๒๕}

โทษของการละเมิดศีลข้อสามคั้งคำตรัสของพระพุทธเจ้า เหตุแห่งคำตรัส เรื่องลักษณะของคนถ้อยว่า “พราหมณ์ ท่านรู้จักคนถ้อยหรือธรรมเป็นเครื่องกระทำให้คนเป็นคนถ้อยหรือ” “พราหมณ์ ถ้าอย่างนั้น ท่านจงฟัง จงใส่ใจให้ดี”

คนผู้ประพฤติล่วงละเมิดในภรรยาของญาติก็ตาม ของเพื่อนก็ตาม ด้วยการข่มขืนหรือด้วยการร่วมรักกัน ฟังรู้ว่าเป็นคนถ้อย

“บุคคลมิใช่เป็นคนถ้อย เพราะชาติตระกูล มิใช่เป็นพราหมณ์ เพราะชาติตระกูล แต่เป็นคนถ้อย ก็เพราะการทำความชั่ว เป็นพราหมณ์ก็เพราะกระทำความดี”^{๒๖} การไม่ล่วงละเมิดศีลห้าข้อสามนั่นเอง

โทษของกามเปรียบเทียบกับความทุกข์

เมื่อครั้งพุทธกาลพระพุทธองค์ทรงเปรียบเทียบความสุขอันเกิดแต่กามซึ่งเป็นโทษของกามนั่นเองไว้ดังนี้

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือนสุนัขอันความเปลี่ยวเพราะความหิวเบียดเบียนแล้ว ฟังเข้าไปยืนอยู่ใกล้เชิงของนายโคฆาต นายโคฆาตหรือลูกมือของนายโคฆาตผู้ฉลาด ฟังโยนร่างกระดูกที่เชือดฆ่าแหละออกจนหมดเนื้อแล้วเปื้อนไปยังสุนัข ฉันทใด...อริยสาวกก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่าเปรียบด้วยร่างกระดูก มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือนแร้งก็ติ นกตะกรุมก็ติ เหยี่ยวก็ติ พาขึ้นเนินบิน ไปแรงทั้งหลาย หรือนกตะกรุมทั้งหลาย หรือเหยี่ยวทั้งหลาย จะพึงโผล่เข้าจิกแย่งชิงเนื้อนั้น ฉันทใด...อริยสาวก ก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วย

^{๒๔} อภ.ก. (ไทย) ๓๗/๑๒/๑๑.

^{๒๕} จุฑา จิระวิระ, ย้อนรอยกรรม, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กุดลัก, ๒๕๕๓), หน้า ๕๗-๖๐.

^{๒๖} นิตดา หงส์วิวัฒน์, คำตรัสของพระพุทธเจ้าเหตุแห่งคำตรัส, พิมพ์ครั้งที่๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๐.

ขึ้นเนื้อ มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือน บุษย์พึงถือคบเพลิงหย้าอันไฟติดทั่วแล้ว เดินทวนลมไป ฉันท...อริยสาวกก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่าเปรียบ ด้วยคบเพลิงหย้า มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิงลึกกว่าชั่วบุษย์หนึ่ง เต็มด้วยถ่านเพลิงอันปราศจากเปลว ปราศจากควัน บุษย์ผู้รักชีวิต ไม่อยากตายรักสุข เกลียดทุกข์ พึงมา บุษย์มีกำลังสองคนช่วยกันจับแขนบุษย์นั้นข้างละคน นุดเข้าไปยังหลุมถ่านเพลิง ฉันท...อริยสาวกก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่าเปรียบด้วยหลุมถ่านเพลิง มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือนบุษย์พึงฝันเห็นสวนอันน่ารื่นรมย์ ป่าอันน่ารื่นรมย์ ภาคพื้นอันน่ารื่นรมย์ สระโบกขรณีอันน่ารื่นรมย์ บุษย์นั้นตื่นขึ้นแล้ว ไม่พึงเห็นอะไรฉันท...อริยสาวกก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยความฝันมีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง

ดูก่อนคฤหบดี เปรียบเหมือนบุษย์พึงยืม โภคสมบัติ มิแก้วมณีและคุณทล อย่างดี บรรทุกยานไป เขาแควคล้อมด้วยทรัพย์สมบัติที่ตนยืมมา พึงเดินไปภายในตลาดคนเห็นเขาเข้าแล้ว พึงกล่าวอย่างนี้ว่า ดูก่อนท่านผู้เจริญบุษย์ผู้มี โภคสมบัติหนอ ได้ยินว่าชนทั้งหลายผู้มี โภคสมบัติ ย่อมใช้สอยโภคสมบัติอย่างนี้ดังนี้ พวกเจ้าของพึงพบบุษย์นั้น ณ ที่ใดๆ พึงเอาของตนคืนไปในที่นั้นๆฉันท...อริยสาวกก็ฉันทนั้นแล ย่อมพิจารณาเห็นดังนี้ว่า กามทั้งหลายพระผู้มีพระภาคตรัสว่า เปรียบด้วยของยืม มีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง^{๑๑}

และพระศาสดาตรัสเปรียบการบริโภคมกคุณเหมือนการบริโภคผลไม้ไม่มีพืษแก่กุลบุตร ผู้บวชถวายชีวิตว่า บุคคลใดไม่รู้จักโทษในอนาคตแล้ว มัวแต่เสพกามอยู่ในที่สุด กามทั้งหลาย ในคราวให้ผลย่อมขจัดบุคคลนั้น เช่นเดียวกับผลไม้ไม่มีพืษชื่อ “กิมปักกะ” ขจัดผู้บริโภคม^{๑๒}

ดังสรุปได้ว่ากามเป็นของที่มีความทุกข์มากและมีโทษอย่างยิ่งจึงเหมือนกับผลไม้ที่ไม่มีสี สัน และกลิ่นหอมชวนให้ลิ้มลองผลสุดท้ายกลับให้โทษแก่ผู้รับประทานเอง ดังนั้นจึงควรที่จะละกามนั้นได้เป็นสิ่งที่บัณฑิตสรรเสริญ และยังทำให้เข้าสู่อริยมรรคอีกด้วย

^{๑๑} แสง จันทร์งาม, พระพุทธศาสนาจากพระโอษฐ์, หน้า ๓๖-๓๗.

^{๑๒} กิมปักกะ คือ ผลไม้ไม่มีพืษชนิดหนึ่งมีสีกลิ่นและรสรับประทาน ขุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๘๕/๓๕.

๔.๒.๑ มีโทษต่อตนเอง

โทษของการละเมิดศีลข้อสามดังที่ได้กล่าวมาเป็นโทษได้ทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายผู้กระทำ และฝ่ายผู้ถูกระทำแต่อย่างไรก็ตาม การล่วงละเมิดหรือการผิดศีลข้อสามนั้น ย่อมมีโทษต่อตัวเอง มีดังนี้

- ๑) ทำให้เสียเงิน เสียทอง เสียทรัพย์สิน
- ๒) ทำให้มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ
- ๓) หวาดระแวงสุขภาพจิตไม่ดี
- ๔) ไม่มีผู้เคารพนับถือหรือที่เรียกว่า โคมะบุรุษ
- ๕) ไม่ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
- ๖) ไม่เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป
- ๗) ทำให้เกิดโรคของกาม เช่นกามโรก โรคเอดส์ และอื่นๆ
- ๘) ทำให้เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าโทษของการล่วงละเมิดในศีลข้อสาม นั้น มีโทษต่อตนเองมากมาย “บัณฑิต”^{๓๓} ผู้รู้ไม่สรรเสริญดังนี้

๔.๒.๒ มีโทษต่อครอบครัว

การละเมิดศีลข้อสามนั้น นอกจากจะทำให้ครอบครัวแตกแยกกันแล้ว ยังจะทำให้เกิดปัญหาในครอบครัวอีกมากมายที่ตามมา เนื่องจากการไม่มีความซื่อสัตย์ และจริงจังต่อครอบครัว การกระทำนอกใจซึ่งกันและกัน ไม่สร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นให้กับครอบครัว ซึ่งเป็นโทษต่อครอบครัวดังนี้

- ๑) ไม่มีความซื่อสัตย์ และจริงจังต่อสมาชิกในครอบครัว
- ๒) ไม่มีความไว้วางใจกัน ไม่เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน
- ๔) ทำให้เกิดการหย่าร้างกันขึ้น
- ๕) ทำให้มีการแตกร้าง ภายในครอบครัว
- ๖) ครอบครัวไม่มีความอบอุ่น
- ๗) อยู่ร่วมกันอย่างหวาดระแวงกลัวว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดจะรู้
- ๘) ย่อมมีเวรมีภัยทั้งในปัจจุบันและอนาคต

^{๓๓}บุ.ชา. (ไทย) ๒๗/๑๒๓/๑๘๒.

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการล่วงละเมิดศีลข้อสามนั้น มีโทษต่อครอบครัวเป็นอย่างยิ่งจึงไม่ควรที่จะประพฤติ

๔.๒.๓ มีโทษต่อสังคม

การล่วงละเมิดศีลข้อสามนั้น เป็นโทษและพิษภัยที่สำคัญมากเพราะการล่วงละเมิดในประเวณีซึ่งกันและกัน เกิดการหึงหวงกัน นำมาซึ่งอาชญากรรมและปัญหาต่างๆที่เกิดในสังคมเป็นอย่างมาก ดังนั้นเมื่อ ทุกคนเกิดการล่วงละเมิดในศีลข้อสาม นี้แล้วจะมีโทษต่อสังคมดังนี้

- ๑) เกิดปัญหาอาชญากรรม (เพราะการหึงหวง)
- ๒) เกิดปัญหาการข่มขืนการล่วงประเวณีกัน
- ๓) เกิดปัญหาการมีบุตรก่อนวัยอันควร
- ๔) เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร
- ๕) เกิดปัญหาทำแท้งที่ไม่ต้องการบุตร
- ๕) ทำให้คนสังคมไม่สงบสุข
- ๖) ทำให้เศรษฐกิจแย่ลง
- ๗) ทำให้ประเทศชาติต้องขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการ โทษของการล่วงละเมิดศีลข้อสามนั้น ทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองต้องเดือดร้อนและขาดดุลการค้ากับต่างประเทศ เพราะไม่มีใครกล้ามาเที่ยวกลัวอาชญากรรม การข่มขืนกระทำชำเรากันเกิดขึ้น นี่เป็นเพราะ โทษของการล่วงละเมิดศีลข้อสาม

๔.๓.๓.๓ อานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสาม

การรักษาศีล นั้นมีหลายวิธี ส่วนใหญ่พุทธศาสนิกชนได้รู้จักการรักษาศีล ไม่ครบตามประเภทโดยเฉพาะศีลห้า ความจริงแล้วการรักษาศีล มี ๔ วิธีด้วยกันคือ

๑) สมาทานวิริติ คือการงดเว้น โดยการไปขอสมาทานจากพระสงฆ์ เป็นวิธีปฏิบัติตามปกติทั่วไปในสังคมไทย

๒) สัมปัตติวิริติ คือการงดเว้น โดยอธิษฐานเอง แล้วก็ตั้งใจและมีพฤติกรรมการงดเว้นจากสิ่งที่ไม่ดี มาประพฤติในสิ่งที่ดี โดยเหตุการณ์เฉพาะหน้า

๓) วิปัสสนาศีล คือการพิจารณาจิต ภายใจ โดยความเป็นไตรลักษณ์คือ คือล สมมติ ปัญญา วิปัสสนาศีลก็เริ่มเกิดขึ้นทันที ศีลข้อนี้ได้บุญสูงสุด และนำไปสู่นิพพาน(ดับทุกข์ถาวร)ได้

๔) สมุทเททวิริติ คือการงดเว้นจากการประพฤติโดยเด็ดขาด หมายถึงพระอริยเจ้าคือ พระโศดาบันขึ้นไปที่เว้นโดยเด็ดขาด รักษาศีลห้าโดยอัตโนมัติ แม้จะเกิดในชาติต่อไป (ไม่เกิน ๗ ชาติ) ก็ยังมีศีลประจำจิตโดยอัตโนมัติ^{๓๔}

พระผู้มีพระภาคเจ้า ทรงแสดงอานิสงส์ของการรักษาศีล แก่ชาวปาฎลีคามใน มหาปรินิพพานสูตรว่ามี ๕ ประการ คือ

- ๑) ย่อมได้โลกทรัพย์สมบัติมากมาย
- ๒) กิตติศัพท์อันดีงามย่อมจรจายไป
- ๓) มีความองอาจเมื่อไปสู่มุมนใด ๆ
- ๔) ไม่เป็นผู้หลงตาย (ไม่ตายอย่างไร้สติ)
- ๕) เมื่อแตกกายทำลายขันธ์ ย่อมมีสุคติเป็นที่ไป^{๓๕}

ศีล^{๓๖} ย่อมได้โลกทรัพย์สมบัติมากมาย หมายความว่า ศีล ย่อมทำให้ผู้รักษาได้โลกทรัพย์ ประการหนึ่งและใช้ได้อย่างเต็มที่อีกประการหนึ่ง

ศีลทำให้เกิด โภคทรัพย์ได้นั้น เราจะสังเกตเห็นได้โดยทั่วไป จากหน่วยงานต่างๆ ทั้ง ภาครัฐบาล และเอกชน ล้วนต้องการบุคลากรที่มีคุณธรรมทั้งสิ้น ดังนั้นในการสมัครเข้าทำงานหรือ แต่งตั้งบุคลากร ประจำตำแหน่งต่างๆ ผู้มีศีลสมบูรณ์ย่อม ได้รับการพิจารณาก่อน เพราะเหตุแห่ง ศีลในตัวเขา ทำให้เป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ ไว้วางใจ อันเนื่องมาจากความประพฤติ และการ แสดงออกอันดีงาม สม่าเสมอ จนเป็นที่ประจักษ์แก่สายตา ของผู้พบเห็นหรือผู้ร่วมงาน บิดามารดา ที่มี โภคทรัพย์สมบัติ เมื่อถึงคราวที่จะมอบทรัพย์ให้แก่บุตรหลาน ย่อมต้องพิจารณา เลือกสรร ผู้ที่ ประพฤติดีมีศีล มีธรรม เพื่อความมั่นใจว่าผู้นั้นจะสามารถรักษาทรัพย์สมบัติที่มอบให้ได้ และ สามารถใช้ทรัพย์นั้นไป เพื่อทำประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ โดยเฉพาะถ้าบิดามารดาเป็นชาวพุทธ ย่อม ปรารถนาให้บุตรหลานนำทรัพย์นั้นไปสร้างบุญกุศลเพื่ออุทิศบุญกุศลนั้นแก่ตนในโลกหน้า

๑) ศีล ทำให้ใช้ทรัพย์ได้เต็มที่คือ ทรัพย์ที่เราได้มาด้วยความทุจริต ย่อมก่อให้เกิดความ ไม่สบายใจ ทุกครั้งที่ได้ใช้ หรือเมื่อได้นึกถึง คนโบราณมักกล่าวว่า สิ่งของที่ได้มาโดยไม่ชอบธรรม เปรียบเสมือนมีผีสิง ทั้งนี้เพราะเจ้าของจะหวาดผวาทุกครั้งที่ได้เห็นทรัพย์สินที่ตนได้มาโดยทุจริต

^{๓๔} สมบูรณ์ ตาสนธิ, กว่าจะมาเป็นพระพุทธเจ้า, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : โรงพิมพ์ธิดาภิเษก, ๒๕๕๔), หน้า ๑๕๔.

^{๓๕} คณาจารย์แห่ง โรงพิมพ์เลียงเชียง, อานิสงส์ ๑๐๘ กัณฑ์ฉบับเพิ่มเติมใหม่, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง, ๒๕๓๘), หน้า ๔๗๗.

^{๓๖} พระธรรมโกศาจารย์ (พุทธทาสภิกขุ), พจนานุกรมธรรมฉบับพุทธทาส, หน้า ๒๔๕.

ส่วนผู้ที่ได้ทรัพย์มาด้วยความสุจริต ย่อมภาคภูมิใจในทรัพย์ที่ตนหามาได้ เมื่อจะใช้ทรัพย์ ย่อมใช้โดยปราศจากความหวาดระแวง

๒) กิตติศัพท์อันดีงามย่อมขจรขจายไป หมายความว่า บุคคลรอบข้างย่อมเห็นความประพฤติ อันดีงามของคนมีศีล คนมีศีลจึงเป็นที่รัก ที่พอใจของบุคคลรอบข้าง เขาเหล่านั้นกล่าวถึง ย่อมกล่าวแต่สิ่ง ดีงาม และความประทับใจที่ได้รับ ความดีนี้เองย่อมเป็นที่แพร่หลายออกไป ดังที่ พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า กลิ่นกฤษณาและกลิ่นจันทน์ ยังหอมน้อยกว่า กลิ่นหอมของผู้มีศีล ซึ่งหอมฟุ้ง ขจรไกล ถึงปวงเทพไทเทวา และมนุษย์ทั้งหลาย

๓) มีความองอาจเมื่อไปสู่ชุมชนใดๆ หมายความว่า ผู้มีศีลย่อมเป็นผู้บริสุทธิ์ มีความภาคภูมิใจ ในความดีของตน มีใจเป็นปกติ ไม่ต้องหวาดระแวงว่าจะมีใครรู้กรรมชั่วของตน เพราะรักษาศีลมาเป็นอย่างดี คนมีศีลใครๆ ก็ชอบ จะเข้าไปสู่ที่ชุมชนใดก็ตาม ย่อมมีความองอาจหาญเมื่อเข้าไป

๔) ไม่เป็นผู้หลงตาย หมายความว่า คนมีศีลย่อมมีสติสมบูรณ์ อันเนื่องมาจากการ ได้ฝึกสติอยู่เสมอๆ เพราะเมื่อจะกระทำสิ่งใดก็ตาม ต้องคอยระมัดระวัง ไม่ให้ผิดศีล ครั้นเมื่อถึงคราวที่หมดบุญ หมดอายุขัย ก่อนที่จะลาจากโลกนี้ไป ย่อมมี “สติสัมปชัญญะ”^{๓๓} สมบูรณ์เพราะได้ฝึกมาอย่างดีแล้ว ทั้งยังเห็นการกระทำอัน ดีงามจากการรักษาศีลของตน ย่อมปลื้มปีติใจ

๕) เมื่อแตกกายทำลายขันธ ย่อมมีสุคติเป็นที่ไป หมายความว่า เมื่อถึงคราวที่ต้องลาจากโลกนี้ไป หลังตลวงครั้งใดก็จะเห็นคตินิมิต (ภาพที่เป็นเครื่องหมายของภพภูมิที่จะต้องไปเกิดใหม่) และกรรมที่ ดีงามของตน ทำให้จิตผ่องใส ย่อม ไปสู่โลกหน้าในภพภูมิอันเป็นสุข คือ สุคติภูมิ ดังที่ พระผู้มีพระภาคเจ้า ตรัสไว้ใน “สัลวิมังสชาดก”^{๓๔} ว่า □ศีลของตนที่บริสุทธิ์ดีแล้ว ย่อมนำความสุขในภพหน้ามาให้ได้ □

การงดเว้นจากกาเมสุมิฉฉาจาร คือการงดเว้นจากประพฤติดินในกามทั้งหลาย หรือการปฏิบัติตามศีลห้าข้อที่ ๓ ย่อมมีอานิสงส์มากดังนี้

- ๑) ไม่มีศัตรู คู่อาฆาต
- ๒) เป็นที่รักใคร่(พึงพอใจ) ของประชาชน
- ๓) ได้ลาภสิ่งของ เช่น ข้าว น้ำ เป็นต้น
- ๔) นอนเป็นสุข (หลับเป็นสุข)
- ๕) ตื่นเป็นสุข
- ๖) พ้นจากภัยในอบายภูมิ

^{๓๓}วิ.มहा. (ไทย) ๑/๕/๔๘๔.

^{๓๔}บุ.ชา. (ไทย) ๒๓/๒๒๖/๖๓๖.

๓) ไม่เกิดเป็นหญิง หรือเป็นกะเทย

๔) ไม่มักโกรธ

๕) เป็นคนเปิดเผย

๑๐) ไม่เป็นคนผิดหวัง หรือเสียใจ

๑๑) ไม่ต้องหลบหน้า ไม่ขวยเงิน

๑๒) ทั้งสตรีและบุรุษต่างเป็นที่รัก

๑๓) มีร่างกายสมบูรณ์

๑๔) สมบูรณ์ด้วยลักษณะ

๑๕) ไม่ต้องหวาดระแวง

๑๖) มีความขวนขวายน้อย (ไม่มีเรื่องรบกวน)

๑๗) มีความเป็นอยู่สุขสบาย

๑๘) เป็นคนไม่มีภัย

๑๙) ไม่พลัดพรากจากคนและของรัก^{๓๕}

อานิสงส์ของศีล สามารถกล่าวโดยสรุปได้เป็น ๓ ข้อใหญ่ๆ ดังต่อไปนี้

๑) “ศีลทำให้ไปสู่สุคติ”^{๓๖}

๒) ศีลทำให้มีโภคทรัพย์

๓) ศีลทำให้ไปพระนิพพาน

โดยเฉพาะในข้อที่ ๓ นี้ “หมายความว่า ศีลมีส่วนทำให้ไปถึงนิพพานได้ ถ้าไม่มีศีลก็ไปนิพพานไม่ได้”^{๓๗} และนิพพานมีความหมายเป็น ๒ นัยด้วยกัน คือ

๑) นิพพานชั้นต้น หมายถึง คนที่มีศีลย่อมเกิดความสบายใจ จะอยู่ที่ใดก็สงบ
ร่มเย็นเป็นสุข

๒) นิพพานชั้นสูง หมายถึง ศีลทำให้ผู้รักษาหมกคิเลส ผู้ที่หมกคิเลสย่อมได้ไป
นิพพานทั้งสิ้น

นิพพานเป็นเป้าหมายสูงสุดของชาวพุทธ แต่จะไปสู่เป้าหมายสูงสุดได้ มีความ
จำเป็นต้อง ปฏิบัติไปตามลำดับขั้นตอน คือ ศีล สมาธิ และปัญญา เพราะศีลเป็นที่ตั้งของสมาธิ
สมาธิเป็นที่ตั้งของ ปัญญา ถ้าไม่รักษาศีลให้บริสุทธิ์แล้ว สมาธิและปัญญาก็เกิดขึ้นไม่ได้

^{๓๕} สนิท ไชยวงศ์ศคต, “ศีลห้าพาโลกสู่สันติ”, พุทธจักร, ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๘, (สิงหาคม ๒๕๕๓), หน้า ๔๔-๔๕.

^{๓๖} วิ.มหา. (ไทย) ๑/๑๖๘-๑๖๙/๑๓๕.

^{๓๗} พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), พจนานุกรมพุทธศาสนาสถรณฉบับประมวลธรรม, หน้า ๖๖.

ดังนั้น จึงต้องรักษาศีลก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อปิดกั้นทุจริตทางกาย และวาจา เป็นผลให้เกิด ความ บริสุทธิ์ทางกาย วาจา ใจ อันเป็นที่ตั้งแห่งคุณความดีทั้งหลาย ดังมีภาษิตกล่าวไว้ว่า

ศีลเป็นเขตแดนเป็นเครื่องปิดกั้น ทุจริตทำจิตใจให้ร่าเริงแจ่มใสและเป็นท่า
หยัง ลงมหาสมุทร คือนิพพานของพระพุทธเจ้าทั้งปวง เพราะฉะนั้นบุคคลพึงรักษาศีลให้บริสุทธิ์ □

หากจะมีหลักประกันที่ให้ความมั่นใจกับเราได้ว่า เราจะเป็นผู้มีอายุยืนยาวอยู่จนถึงวัย
ชรา โดยไม่มีโรคร้ายใดๆ มาบั่นทอนทำลายชีวิตเราไปก่อนวัยอันควร เพราะในความเป็นจริงเราต่าง
ก็มีชีวิต อยู่อย่างหวาดหวั่น โดยไม่มีวันรู้เลยว่า โรคร้าย และความตาย จะมาเยือนในยามใด แต่เพราะ
การรักษาศีล จะทำให้เราได้หลักประกันนั้น ดังมีเรื่องตัวอย่าง ดังนี้

เรื่อง มหากรรมपालชาดก^{๔๒}

ในอดีตกาล เมื่อครั้งที่พระเจ้าพรหมทัต ครองราชย์สมบัติในกรุงพาราณสี ยังมีพราหมณ์
ผู้หนึ่งชื่อว่า ธรรมปาละ เป็นผู้ปกครองบ้านธรรมपालคาม พราหมณ์ผู้นี้เป็นผู้ประพฤดิธรรมรักษา
“กุศลกรรมบถ ๑๐”^{๔๓} เป็นอย่างดี ท่านมีบุตรคนหนึ่ง ซึ่งตั้งชื่อว่า ธรรมपालกุมาร เช่นกัน เมื่อ
ธรรมपालกุมารเติบโตขึ้น ได้ไปศึกษาเล่าเรียนในสำนักของอาจารย์ผู้มีชื่อเสียงแห่งเมืองคักกิลิตา
และได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าของชายหนุ่มจำนวน ๕๐๐ คน ซึ่งเป็นศิษย์ในสำนักนั้น ต่อมาบุตร
คนโตของอาจารย์ได้เสียชีวิตลง ท่ามกลางความโศกเศร้าเสียใจของทุกคน เหล่าศิษย์ทั้งหลายต่าง
พากันร้องไห้ คงมีแต่ธรรมपालกุมารเพียงผู้เดียวเท่านั้นที่ได้ร้องไห้เนื่องจากเขารู้สึกประหลาดใจ
ในการตายของผู้เป็นบุตรของอาจารย์ซึ่งนัก จึงถามชายหนุ่มทั้งหลายนั้นว่า

พวกท่านกล่าวว่า เสียหายที่ลูกของอาจารย์มาตายเสียตั้งแต่ยังหนุ่ม เขาตายได้อย่างไร
ในเมื่อคนหนุ่มสาวยังไม่ควรตาย ธรรมปาละท่านไม่รู้จักความตายหรือหรือเรารู้ว่าคนจะตายเมื่อ
แก่ชราแต่คนหนุ่มสาวนั้นยังไม่ควรตาย □ ก็สังฆารนั้นไม่เที่ยง แต่ก็ไม่ควรจะตายตั้งแต่ในวัยหนุ่ม
สาว ควรจะตาย เมื่อแก่ชรา แล้วถึงจะถูก ที่บ้านของท่านธรรมपालไม่เคยมีใครตายในวัยหนุ่มสาว
บ้างเลยหรือ □ ไม่เคยมีมีแต่ตายเมื่อแก่ชราแล้วทั้งนั้น □ ตระกูลของท่านเป็นเช่นนี้ตลอดมาเลย
หรือถูกแล้วตระกูลของเราเป็นเช่นนี้ตลอดมาชายหนุ่มทั้งหลายได้ฟังถ้อยคำของธรรมपालกุมาร
แล้ว ก็พากัน ไปเล่าให้อาจารย์ฟัง อาจารย์จึงเรียกธรรมपालกุมารมาพบ แล้วถามธรรมปาละว่าจริง
หรือที่ตระกูลของเธอไม่เคยมีใครตายในวัยหนุ่มสาวเลย

ธรรมपालกุมารตอบว่า จริงขอรับ □ อาจารย์ได้ฟังดังนั้นจึงคิดว่า ช่างเป็นเรื่องที่
เหลือเชื่อ เราจะไปถามบิดาของกุมารนี้ดู ถ้าพบว่าเป็นความจริง เราจะได้ประพฤดิ ธรรมตามแบบ

^{๔๒}วิ.มทา. (ไทย) ๔/๑๖๖/๓๔๓.

^{๔๓}ม.ม. (ไทย) ๑๒/๔๔๐/๔๗๓.

พวกเขา □ เมื่อจัดการพิธีศพบุตรของตนเสร็จสิ้นแล้วอาจารย์จึงเรียกธรรมपालกุมารมาพบและสั่ง
ว่า

ธรรมปาละ เรามีกิจธุระที่ไปต่างเมือง เรอจงคอยแนะนำให้ความรู้แก่ศิษย์ในสำนักนี้
จนกว่าเราจะกลับมา □ จากนั้น ผู้เป็นอาจารย์ได้อากระดุกแพะตัวหนึ่ง เอาใส่กระสอบไว้ ให้คนรับ
ใช้เป็นผู้ถือ พากัน เดินทางออกจากเมือง “ตักกสิลา”^{๔๔} จนมาถึงบ้านของพราหมณ์ธรรมปาละ พวก
ทาสของพราหมณ์ ได้เห็นอาจารย์ของธรรมปาละกุมารมายืนอยู่ที่ประตู ก็พากันมารับอาจารย์ และ
รับกระสอบจากมือของคนรับใช้ อาจารย์จึงกล่าวว่า พวกท่านจงไปบอกบิดาของธรรมปาละกุมารว่า
อาจารย์ของธรรมปาละกุมารมาขอพบ □ เมื่อพราหมณ์ผู้เป็นบิดาของธรรมปาละกุมารได้ทราบ ก็รีบ
มาเชื้อเชิญต้อนรับ นำอาจารย์ขึ้นเรือน คอย “ปรนนิบัติ”^{๔๕} จัดอาหารให้รับประทาน และนั่ง
สนทนาอยู่ด้วย แล้วอาจารย์ก็แสร้งด่ากับพราหมณ์ว่า ท่านพราหมณ์ ธรรมปาละกุมารบุตรของ
ท่านนั้น เป็นผู้มึสติปัญญาเฉลียวฉลาด สามารถเรียนจบ “ไตรเพท”^{๔๖} และศิลปะ ๑๘ ประการ แต่น่า
เสียดายที่โรคร้ายได้ทำให้ธรรมปาละกุมารนั้นตายเสียแล้วท่านพราหมณ์สังขารทั้งปวงนั้นไม่เที่ยง
ท่านอย่าได้เศร้าโศกไปเลยนะ □

พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น กลับตบมือ หัวเราะดังลั่น อาจารย์จึงถามด้วยความประหลาดใจ
ว่า ท่านพราหมณ์ ท่านหัวเราะทำไม □ พราหมณ์จึงตอบว่า บุตรของเรายังไม่ตายหรือ ที่ตายนั้น
เป็นคนอื่น □ อาจารย์กล่าวว่า ท่านพราหมณ์ ท่านจงเชื่อเถิด นี่คือกระดูกบุตรของท่าน □ พร้อมกับ
นำกระดูกออกมาให้พราหมณ์ดู แต่พราหมณ์กลับกล่าวว่า นี่ไม่ใช่กระดูกบุตรของเรา บุตรของเรา
ยังไม่ตายหรือ เพราะตระกูลของเรา ๗ ชั่ว “โคตร”^{๔๗} มาแล้ว ไม่เคยมีใครตายในวัยหนุ่มสาวเลย
ท่านนั้นพูดปด □ ขณะนั้น คนทั้งหลายก็ตบมือหัวเราะกันยกใหญ่ อาจารย์เห็นความอัศจรรย์นั้น
รู้สึกยินดียิ่งนัก จึงถามว่า ท่านพราหมณ์ การที่ตระกูลของท่านไม่เคยมีใครตายในวัยหนุ่มสาวเลย
นั้น ต้องมีสาเหตุอย่าง แน่นนอน ท่านยึดถือปฏิบัติธรรมข้อใดหรือ ที่ส่งผลให้คนในตระกูลมีอายุยืน
ยาว ขอได้โปรดบอกแก่ข้าพเจ้าเถิด □ พราหมณ์ได้ฟังดังนั้น ก็บรรยายถึงอานุภาพแห่งคุณความดี ที่
เป็นเหตุให้คน ในตระกูลมีอายุยืนยาวโดยกล่าวว่า

เพราะพวกเราประพฤติธรรม ละเว้นความชั่ว พวกเราไม่คบคนพาล คบแต่ “บัณฑิต”^{๔๘}

^{๔๔}วิ.มหา. (ไทย) ๕/๓๒๘/๔๘๑.

^{๔๕}วิ.ภิกขุณี. (ไทย) ๓/๘๑๕/๑๔๐.

^{๔๖}จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๗๐.

^{๔๗}ม.ม. (ไทย) ๑๓/๕๑๔/๖๑๔.

^{๔๘}จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๑๐๔.

ดังนั้นพวกเรามีจิตยินดีในการให้ทานและการรักษาศีล พวกเราไม่นอกใจภรรยา และภรรยาก็ไม่นอกใจพวกเรา บุตรที่เกิดในภรรยาผู้มีศีลดี ย่อมมีปัญญา ฉลาด รอบรู้ พวกเราทุกคน ทั้งบิดา มารดา บุตร ภรรยา พี่น้องชายหญิง ทาส ทาสี คนอาศัย คนรับใช้ ทั้งหมดล้วนประพฤติธรรม มุ่งประโยชน์ในโลกหน้า ด้วยเหตุนี้ คนหนุ่มสาวของพวกเราจึงไม่ตาย กระจกที่ทำนํามานี้เป็นกระจกของผู้อื่น มิใช่กระจกบุตรของเราแน่ เพราะธรรมย่อมรักษาผู้ประพฤติธรรม^{๔๘} ธรรมย่อมนำความสุขมาให้ ธรรมपालกุมารบุตรของเราได้รักษาศีลเป็นอย่างดี บุตรของเราจึงยังมีความสุขอยู่แน่นอน □ อาจารย์ได้ฟังดังนั้น จึงกล่าวว่า □ การมาของข้าพเจ้าในครั้งนี้ นับว่ามีประโยชน์อย่างยิ่ง ขอให้ท่านยกโทษให้กับข้าพเจ้าด้วยเถิด บุตรของท่านนั้นมีความสุขสบายดี กระจกนี้เป็นกระจกแพะที่ข้าพเจ้านำมาเพื่อจะทดสอบว่า ถ้อยคำบุตรของท่าน นั้นจะเป็นจริงหรือไม่ และบัดนี้ข้าพเจ้าก็ได้พบความจริงแล้ว จึงใคร่ขอให้ ท่านได้โปรดมอบข้อธรรมที่ท่าน “ประพฤติปฏิบัติ”^{๔๙} เป็นอย่างดีนี้ให้แก่ข้าพเจ้า เพื่อ จะนำไปปฏิบัติให้เกิดผล □

เมื่อพรหมณ์อนุญาตแล้ว อาจารย์ของธรรมपालกุมารได้จารึกข้อธรรมเหล่านั้นลงในสมุด แล้ว กลับสู่ “ตักกสิลา”^{๕๐} ฝ่ายธรรมपालกุมารนั้น เมื่อสำเร็จการศึกษา ก็กลับมาหาบิดามารดา พร้อมด้วยบริวารติดตาม มามากมาย ธรรมपालกุมาร ผู้มีการรักษาศีลอย่างสม่ำเสมอ เขาขอมไม่เบียดเบียนใคร และปราศจากเวรภัยใดๆ มาเบียดเบียน นี่คือนิเวศน์ที่เป็นสุข ภายใต้อ้อมคุ้มครองแห่งศีล อันเป็นการปกป้องรักษาอย่างแน่นหนา และแข็งแกร่งเกินกว่าที่โรคร้าย จะมารุกรานหรือทุกข์ภัยอันตราย ใดๆ

ดังนั้นทุกคนจึงมั่นใจได้ว่า ธรรมपालกุมาร จะมีอายุยืนนาน และมีความสุขสบายดี จิตยินดีในการให้ทานและการรักษาศีล พวกเราไม่นอกใจภรรยา และภรรยาก็ไม่นอกใจพวกเรา บุตรที่เกิดในภรรยาผู้มีศีลดี ย่อมมีปัญญา ฉลาด รอบรู้ พวกเราทุกคน ทั้งบิดา มารดา บุตร ภรรยา พี่น้องชายหญิง ทาส ทาสี คนอาศัย คนรับใช้ ทั้งหมดล้วนประพฤติธรรม มุ่งประโยชน์ในโลกหน้า สมาชิกแห่งบ้านธรรมपालคาม ดำเนินชีวิตอย่างมั่นใจเช่นนี้ เพราะค้นพบแล้วว่า การรักษาศีล เป็นการสร้างหลักประกันความปลอดภัยให้กับชีวิตได้ อย่างแท้จริงศีลจึงเป็นเกราะกำบังได้อย่างมหัศจรรย์ ซึ่งเป็นอานิสงส์แห่งการรักษาศีลนั่นเอง

ดังพระผู้มีพระภาคตรัสว่า

ภิกษุผู้บริบูรณ์ด้วยศีลอย่างนี้ ย่อมไม่ประสบภัยจากการสำรวมในศีลเลย เปรียบเหมือนกษัตริย์ผู้ได้รับ มุรธาภิเษกเป็นพระราชอา กิจจัดข้าศึกได้แล้ว ย่อมไม่ประสบภัยอันตรายจาก

^{๔๘}วิ.มหา. (ไทย) ๑/๓๐๔/๓๔๖.

^{๔๙}ม.ม. (ไทย) ๑๓/๕๖/๔๔.

^{๕๐}จักรพล พิมพ์การ, พจนานุกรมพุทธศาสตร์, หน้า ๖๘.

ข้าศึกเลย ภิภษผู้สมบุรณ์ด้วยศีล อริยศีลขันธ อย่างนี้ย่อมเสวยสุขอัน ไม่มีโทษในภายในภิภษ
ชื่อว่าสมบุรณ์ด้วยศีลเป็นอย่างนี้ แลเป็นศีลสัมปทา^{๕๒}

พระพุทธองค์ทรงตรัสแก่พระอานนท์ว่า ดูกรอานนท์ ศีลที่เป็นกุศล ย่อมถึงอรหัตต์โดยลำดับด้วย
ประการดังนี้แล

- ๑) การให้ทาน ๕ อย่าง หรือศีล ๕ จัดเป็นมหาทาน
- ๒) ศีลเป็นคุณสมบัติของพระและภราวาส
- ๓) ศีลเป็นแม่ของพระธรรม
- ๔) ศีลเป็นมารดาของพระพุทธศาสนา
- ๕) ศีลเป็นรากฐานของการปฏิบัติธรรมในพระพุทธศาสนา
- ๖) การให้ธรรม (ศีล) เป็นทานชนะทานทั้งปวง
- ๗) การสร้างพระภายในให้เกิดขึ้น ความสำคัญอยู่ที่ศีล
- ๘) แม้อตลาคตนเอง เมื่อยังมีพระชนม์ชีพอยู่ ก็เคารพในศีล (พระธรรม)
- ๙) พระธรรม (ศีล) จึงมีคุณค่าสูงสุดในโลก

“ศีลที่เป็นกุศลมีวิปฏิสาร(ความไม่เดือดร้อน) เป็นผล...อวิปฏิสารมีปราโมทย์เป็นผล...
ปราโมทย์มีปีติเป็นผล...ปีติมีปีติสัทธา เป็นผล...ปีติสัทธามีสุขเป็นผล...สุขมีสมาธิเป็นผล...สมาธิ
มีญาณทัสสนะ เป็นผล...ญาณทัสสนะ มีนิพพิทาวิราคะเป็นผล...นิพพิทาวิราคะ
มีวิมุตติญาณทัสสนะ เป็นผลด้วยประการดังนี้ ดูก่อนอานนท์ ศีลที่เป็นกุศลย่อมเข้าถึงอรหัตตผล
โดยลำดับด้วยประการดังนี้แล”^{๕๓}

๔.๓.๑ อานิสงส์ของการรักษาเบญจศีล

การรักษาเบญจศีลนั้น “โดยหวังจะป้องกันการแตกร้างในหมู่มนุษย์ด้วยกันและทำให้
เข้าใจไว้วางใจซึ่งกันและกัน ชายกับหญิงแม้ไม่ได้เป็นญาติกันก็ยังมีความรักใคร่ เป็นอันหนึ่ง
อันเดียวกันได้ด้วยอำนาจการปฏิบัติธรรมในทางงาม เมื่อชายอื่นทำชั่วด้วยภรรยาของท่าน สามีภรรยา
ก็ย่อมจะแตกแยกกันเป็นธรรมดา และสามียังผูกใจเจ็บในชายชู้และเกิดเป็นศัตรูกันขึ้น ถ้าไม่มีความ
ซื่อตรงต่อกันในที่สุดก็จะไม่ไว้วางใจกัน”^{๕๔}

ในคัมภีร์ทสกนิบาตอังคฺตรนิกาย แสดงอานิสงส์ของศีลไว้ ๑๐ ประการคือ

- ๑) ไม่เดือดร้อน

^{๕๒}ที.สี. (ไทย) ๔/๔๐๑/๑๓๐.

^{๕๓}อฺ.ทสก. (ไทย) ๒๔/๒/๔๔๕.

^{๕๔}กรมพระยาวชิรญาณวโรรส สมเด็จพระมหาสมณเจ้า, เบญจศีลและเบญจธรรม, หน้า ๒๕.

- ๒) มีความปราโมทย์
- ๓) แล้วมีปีติ
- ๔) มีความสงบ
- ๕) มีความสุข
- ๖) มีใจเป็นสมาธิ
- ๗) รู้ตามความเป็นจริง
- ๘) เบื่อหน่าย
- ๙) คลายกำหนด
- ๑๐) รู้ว่าหลุดพ้น (วิมุตติญาณทัสนะ)^{๕๕}

ดังนั้นเมื่อบุคคลรักษาเบญจศีลข้อที่สามแล้วย่อมมีอานิสงส์ทั้ง ๑๐ ประการและ ทำให้ไปสู่สุคติ ทำให้มีโภคทรัพย์ และทำให้ไปสู่นิพพาน ดังนี้

๕.๓.๑.๑ ศีลทำให้ไปสู่สุคติ

ผู้ที่รักษาศีลนั้นเป็นผู้ที่ก้าวสู่เส้นทางแห่งการทำความดี ซึ่งจะให้ผลทั้งภพนี้และภพหน้า ในภพนี้ทำให้มีความสุขที่เกิดขึ้นกับตนเองคือทำให้สุขกายสบายใจไม่เดือดร้อนใจกับเรื่องที่ไม่สบายใจหรือเรื่องที่ไม่สบายใจที่ไร้อารมณ์หรือสับสน ตื่นก็สบาย ส่วนความสุขที่เกิดกับครอบครัวคือ มีความรักใคร่เข้าใจกัน ไม่หวาดระแวงซึ่งกันและกัน และความสุขที่เกิดกับสังคมคือ สังคมสงบสุข เศรษฐกิจดีชาติบ้านเมืองเจริญ ส่วนภพหน้าศีลย่อมนำไปสู่สุคติโดยแท้

พระสีลวัตเถระกล่าวไว้ในเถรคาถาว่า “ศีลที่บุคคลทั้งหลายรักษาดีแล้ว ย่อมอำนวยสุขกว่าสิ่งทั้ง ๓ คือ พระเวท (คือ ไตรเภท) ก็ไม่อำนวยสุขในภพหน้า ตระกูล ก็ไม่อำนวยสุขในภพหน้า เสาพันธู์ ก็ไม่อำนวยสุขในภพหน้า ศีลที่บริสุทธิ์ของตนเท่านั้นอำนวยสุขในภพหน้า”^{๕๖}

ศีลย่อมอำนวยสุข ๓ ประการคือ

- ๑) ความสรรเสริญ
- ๒) ความได้ทรัพย์
- ๓) ความบันเทิงในสวรรค์

ดังนั้นผู้มีปัญญาเมื่อปรารถนา สุข ๓ อย่างคือ ความสรรเสริญ ๑ ความได้ทรัพย์ ๑ ตายแล้วไปเกิดในสวรรค์ ๑ ก็พึงรักษาศีล และ “ศีลนี้แหละเป็นสิ่งที่มีความค่ายิ่งเป็นไปเพื่อ ที่สุดคือพระนิพพานและนำไปสู่สุคติภพ”^{๕๗}

^{๕๕} ฐ. ธรรมสาร, อานิสงส์ ๑๐๘ กัณฑ์ ฉบับเพิ่มเติมใหม่, หน้า, ๕๕๑.

^{๕๖} ฐ. ธรรมสาร, อานิสงส์ ๑๐๘ กัณฑ์ ฉบับเพิ่มเติมใหม่, หน้า, ๕๕๑.

๔.๓.๑.๒ ศิลทำให้มีโภคทรัพย์

ศิลปะทำให้มีโภคทรัพย์นั้น อีกประการหนึ่ง ท่านบอกว่า ศิลิน โภคสัมปทา ศิลจะทำให้เราถึงพร้อมด้วยโภคทรัพย์ต่างๆ เมื่อตั้งใจรักษาจิตใจแล้ว จะเป็นเหตุให้ความประพฤติของเราเรียบร้อย และส่งผลให้เป็นที่รักของบุคคลทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นเหตุนำมาซึ่ง โภคทรัพย์ทั้งหลาย เป็นที่มานอนแห่ง โภคทรัพย์ทั้งปวง ทรัพย์ที่มาแล้วก็จะนอนอยู่กับเรา ไม่ใช่มาแล้วก็ไป ต้องมองในมุมกลับกัน กับการที่ไม่ต้องเสียเงินเพื่อไปบำรุงบำเรอผู้หญิงที่ไม่ใช่ภรรยาของตน ก็จะทำให้มีทรัพย์หรือ โภคทรัพย์เพิ่มขึ้น “ศิลปะแหละเป็นสิ่งที่มีความค่า เป็นไปเพื่อเป็นผู้ปกตินฐานะอันปกติที่มีทรัพย์ ความเป็นอริยทรัพย์นั้นย่อมเกิดขึ้นด้วยองค์ศิลปะ ศิลินะ โภคทรัพย์”

๔.๓.๑.๓ ศิลทำให้ไปสู่นิพพาน

ศิลปะยังเป็นไปเพื่อคำว่าพระนิพพาน เป็นไปเพื่ออริยทรัพย์ ความเป็นอริยทรัพย์ ไม่ใช่โภคทรัพย์เชิง โลก “สุดคิดดังกล่าว เป็นอำนาจธรรมเป็นไปเพื่อความสิ้นทุกข์จึงเข้าสู่กระแสแห่งพระนิพพาน ที่เรียกว่า นิพพุตังขันติ เกิดขึ้นทันที เป็นไปเพื่อความสุขที่ไม่เป็นโทษ ไม่ใช่ทุกข์ขอเป็นเพียงแค่สุขคติของกามาวจร หรือคตีสสุข เพียงพรหม โลกหรือเทวดาทั้งหลาย”^{๕๘}

ดังนั้นศิลปะจึงเป็นหนทางก้าวสู่การปฏิบัติที่จะทำให้มีการปฏิบัติตามหลักธรรมขั้นสูงขึ้นไปเพื่อเป็นหนทางให้สั่งสมไว้มากๆเพื่อเข้าสู่นิพพาน ต่อไป

๔.๓.๒ อานิสงส์ของการรักษาศิลปะข้อสาม

อานิสงส์ของการรักษาศิลปะข้อสามนั้นต้องมีคุณธรรมประจำใจไว้ โดยจำแนกได้เป็น ๒ ประการคือ

- ๑) สทวารสันโดษ ความยินดีเฉพาะภรรยาของตน เป็นคุณธรรมประดับสำหรับผู้ชาย
- ๒) ปติวัตถุ ความจงรักภักดีต่อสามีของตน เป็นคุณธรรมประดับสำหรับผู้หญิง

สทวารสันโดษ กล่าวถึงชายที่มีภรรยาแล้ว ต้องยินดีอยู่แต่ในภรรยาของตนเองไม่ผูกสมักรรักใคร่กับหญิงอื่น ช่วยกันหาเลี้ยงชีพไม่ละทิ้งกันเช่นนี้เรียกว่า ยินดีเฉพาะภรรยาตนเอง

^{๕๗} พระอาจารย์อารยะวังโสภิกขุ, รัตนศีล, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามเสนการพิมพ์ จำกัด ๒๕๕๑), หน้า ๑๖๕.

^{๕๘} พระอาจารย์อารยะวังโสภิกขุ, รัตนศีล, หน้า ๑๖๕.

อุกฤษฏ์ (เคร่งครัด) และปติวัตร กล่าวถึงหญิงที่มีสามีแล้ว ต้องเอาใจใส่ปฏิบัติสามีตามหน้าที่ ที่ผู้เป็นภรรยาจะพึงทำได้ และผูกสมักรักใคร่กับสามีของตนเท่านั้น ไม่ควรผูกพันกับชายที่ไม่ใช่ สามีของตน แม้สามีจะเสียชีวิตไปแล้ว ตนเองมีสิทธิที่จะมีสามีใหม่ได้แต่ยังมีความรักใคร่นับถือใน สามีผู้ซึ่งเสียชีวิตแล้ว ไม่ผูกสมักรักใคร่ในชายอื่นด้วยปฏิพัทธ์ หญิงผู้นี้ชื่อว่า ปติวัตร จงรักภักดี ต่อสามี^{๕๕}

การรักษาศีลข้อสาม นั้นบุคคลที่รักษาไว้ได้ย่อมได้รับผลหรืออานิสงส์หลายประการคือ ได้โภคทรัพย์ มีคนยกย่องเคารพนับถือ เป็นแบบอย่างแก่คนทั่วไป ดังในคัมภีร์ล้านนาเขียนไว้ว่า มีชายคนหนึ่งไม่เคยรักษาศีลเลยสักข้อชอบโกหกไปวันๆ ดังนั้นภรรยาจึงบังคับให้ไปขอศีลกับพระ พอพระให้ศีลข้อที่ ๑ ก็รับไม่ได้ข้อที่ ๒ ก็รับไม่ได้ พอถึงข้อที่ ๓ ภรรยาบังคับให้รับจึงจำใจรับ ส่วนข้อ ๔ และข้อ ๕ ก็รับไม่ได้เช่นกัน วันต่อมาไปขอกู้เงินกับ ภรรยาของเศรษฐีบอกว่าต้อง เป็นชู้กันก่อนจึงจะให้เงินและไม่ต้องใช้คืน แต่ชายผู้นี้รับศีลไปแล้วไม่ยอมเป็นชู้ด้วย บังเอิญท่าน เศรษฐีได้ยินเข้า จึงออกมาจากที่ซ่อนบอกว่าชายผู้นี้เป็นคนดี จึงให้เงินเท่าที่ขอกู้โดยไม่ต้องใช้คืน เรื่องนี้เป็นอุทาหรณ์ที่แสดงให้เห็นว่า เพียงรักษาศีลให้บริสุทธิ์แม้เพียงข้อเดียวก็ยังมีอานิสงส์ ขนาดนี้ จึงได้ชื่อว่าศีลทำให้ได้ โภคทรัพย์มากมาย และในสังคมปัจจุบันนี้ ศีลยังมีอานิสงส์ต่อตัวเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคมอีกด้วย

๔.๓.๒.๑ อานิสงส์ต่อตัวเอง

การรักษาศีลข้อสามที่มีอานิสงส์ต่อตัวเองนั้น ผู้ปฏิบัติต้องเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ ต่อตนเอง และมุ่งมั่นที่จะรักษาศีลข้อสามนี้จริงๆ เท่านั้นจึงจะมีอานิสงส์เกิดขึ้น โดยมากอานิสงส์ จะเกิดขึ้นกับตนเองโดยอัตโนมัติ และอานิสงส์ต่อตัวเองมีดังนี้

- ๑) ทำให้ไม่เสียทรัพย์
- ๒) ทำให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง
- ๓) ทำให้มีสุขภาพจิตดี
- ๔) ทำให้มีผู้เคารพนับถือ
- ๕) ทำให้ได้รับการยกย่องจากผู้อื่น
- ๖) ทำให้เป็นที่ยอมรับว่าเป็นคนดี
- ๗) ไม่ทำให้เกิดโรคของกาม กามโรค โดยเฉพาะ โรคเอดส์

^{๕๕} คณาจารย์แห่ง โรงพิมพ์เลียงเชียง, เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลียงเชียง, ๒๕๓๘), หน้า ๓๖.

๘) ไม่ทำให้เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการรักษาศีลข้อสามโดยสมบูรณ์นั้น มีอานิสงส์ต่อตัวเอง เป็น อเนก อนันต์ จึงเป็นผู้ที่ได้ชื่อว่า “เป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจเป็นคนดีมีศีลธรรม”

๔.๓.๒.๒ อานิสงส์ต่อครอบครัว

ครอบครัวเป็นสถาบันหลักของชุมชนที่เล็กที่สุดใกล้ตัวเราที่สุดถ้าเกิดการแตกแยกกันแล้ว จะเกิดปัญหาวนปการขึ้น การรักษาศีลข้อสามนี้มีอานิสงส์ต่อครอบครัวซึ่ง ผู้ปฏิบัติเองต้องมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติ โดยเอื้อเพื่อต่อครอบครัวมีความซื่อสัตย์ และจริงใจต่อครอบครัว ไม่นอกใจซึ่งกันและกันสร้างความมั่นคงเป็นปึกแผ่นให้กับสถาบันครอบครัว ซึ่ง อานิสงส์ต่อครอบครัวมีดังนี้

- ๑) ทำให้มีความซื่อสัตย์ และจริงใจต่อกัน
- ๒) ทำให้มีความไว้วางใจกัน เคารพสิทธิในสามภรรยาซึ่งกันและกัน
- ๓) ทำให้ไม่มีการหย่าร้างกันเกิดขึ้น
- ๔) ทำให้ไม่มีการแตกร้าง ภายในครอบครัว
- ๕) สร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว
- ๖) อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข
- ๗) กำจัดเวรภัยทั้งปัจจุบันและอนาคต

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการรักษาศีลข้อสามโดยสมบูรณ์นั้น มีอานิสงส์ต่อครอบครัว เป็นอย่างยิ่งจึงได้ชื่อว่า “ความซื่อสัตย์และจริงใจนำไปสู่ครอบครัวที่อบอุ่น”^{๖๐}

๔.๓.๒.๓ อานิสงส์ต่อสังคม

ในสังคมปัจจุบันการรักษาศีลข้อสามนั้น เป็นข้อที่สำคัญมากที่เป็นข่าวอยู่ทุกวันนี้ก็เพราะล่วงละเมิดในประเวณีซึ่งกันและกัน การหึงหวงกัน นำมาซึ่งปัญหาต่างๆในสังคมส่วนรวมมาก ดังนั้นเมื่อ รักษาศีลข้อสามนี้แล้วจะมีอานิสงส์ต่อสังคมดังนี้

- ๑) ลดปัญหาอาชญากรรม (เพราะการหึงหวง)
- ๒) ลดปัญหาการข่มขืนล่วงประเวณี
- ๓) ลดปัญหาการมีบุตรก่อนวัยอันควร
- ๔) ลดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

^{๖๐}พ.ชา. (ไทย) ๒๗/๑๖๐/๓๒๕.

๕) ลดปัญหาทำแท้ง

๖) ทำให้สังคมสงบสุข

๗) ทำให้เศรษฐกิจดีขึ้น

๘) ทำให้ประเทศชาติเจริญ

ดังนั้น จึงจะเห็นได้ว่าการรักษาศีลข้อสามนั้น ทำให้ประเทศชาติบ้านเมืองโดยรวมเจริญ เพราะไม่มีอาชญากรรม ไม่มีการข่มขืนกระทำชำเรากันไม่ก่อให้เกิดปัญหาของสังคมที่ต้องตามแก้กันจนไม่มีวันจบสิ้น สังคมปัจจุบันคือผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขนี้เป็นเพราะอานิสงส์ของการรักษาศีลข้อสามนั่นเอง

สรุปผลการล่วงละเมิดในศีลข้อสามว่า

เพื่อเป็นการลดราคา ละการารมณ์ เพราะได้รู้หลักในการวินิจฉัยว่า ว่าจะเรียกว่า เข้าข่ายเป็น กามสุมิฉลาจารและ เรียกว่า ศีลขาด คือ มีเจตนาสัมพันธ์ทางเพศกับผู้อื่นหรือโลมเล้า จับต้อง เสพสุขสัมผัส แม้ที่สุดกับตนเองโดยกามราคะ ศีลทะลุ คือ เจตนากล่าววาจาจับเกี่ยว พูด แชวเชิงราคะ กระชกกระชี่ สัพยอก หยอกเย้าให้รักใคร่ พูดไปเพื่อการผูกพัน หรือพูดจบบำเรอ อารมณ์ กามราคะ ศีลต่าง คือ มีใจที่คิดปรุงแต่งไปในทางสัมพันธ์ทางเพศ มีอารมณ์อันแปรปรวน ป่วนปั่น ฝันฟุ้งบารุงบารอกาม และเรื่องราวความ หรือกามสัญญาเก่าก่อนย้อนนึกมาเสพ ศีลพร้อย คือ มีใจยินดีในกาม ราคะความเป็นคู่ หรือยินดีพึงใจในรูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส กามคุณ ๕ อันชวนกำหนดรักรึง จากเพศตรงข้าม เพศเดียวกัน แม้ที่สุดกับตนเอง จะละจากกิเลสต้นหาราคะ ได้ต้อง มีความสำรวมระวังในการประพฤติผิดในกาม ผลของศีลห้าข้อสาม เป็นบ่อเกิดของสิ่งที่ไม่ดีตามมาอีกมากมาย ท่านแสดงไว้ ๓ อย่างดังนี้

๑) ทำให้เสียทรัพย์ ในการติดต่อกับผู้หญิงต้องใช้เงินทองจำนวนมาก

๒) ย่อมทำให้เกิดโรค การเที่ยวผู้หญิงซึ่งจะหลีกเลี่ยง ได้ยากที่จะทำให้เกิดโรค

๓) โกลีต้ออันตราย เป็นบ่อเกิดแห่งการทะเลาะกันได้

ผู้ประพฤติผิดในกาม ย่อมได้รับวิบากกรรม ๕ สถาน คือ

(๑) ย่อมเกิดในนรก

(๒) ย่อมเกิดในกำเนิดสัตว์เดรัจฉาน

(๓) ย่อมเกิดในกำเนิดเปตวิสัย (เกิดเป็นเปรต)

(๔) ย่อมมีร่างกายทุพพลภาพ จีเहरु มากไปด้วยโรค

(๕) โทษเบาที่สุด หากเกิดเป็นมนุษย์ ย่อมเป็นผู้มีศัตรูรอบด้าน

ดังนั้นผู้ล่วงละเมิดในศีลข้อที่สาม เมื่อเสียชีวิตไปแล้วจะไปตกนรก ๓ ขุม คือ

๑) นรคขุมที่ ๑๓ ชื่อ “สังฆาฏนรค” ชายหรือหญิงทำชั่วด้วยภรรยาหรือสามีของผู้อื่นเมื่อเสียชีวิตไปจะตกนรคขุมนี้

๒) นรคขุมที่ ๑๔ ชื่อ “อวังสิรนรค” ผู้ใดกระทำชั่วด้วยภรรยาผู้อื่นเมื่อเสียชีวิตไปจะไปเกิดในนรคขุมนี้ ยมบาลจะจับ๒เท้าของคนนรคหย่อนหัวลงในขุมนรคนั้นแล้วเอาค้อนเหล็กแดงตีคนนรคให้ย่อยยับไป

๓) นรคขุมที่ ๑๕ ชื่อ “โลหสิมพลินรค” หรือ นรคคันจิวหญิงชายซึ่งทำชั่วด้วยสามีภรรยาเขา เมื่อเสียชีวิตไปจะตกนรคขุมนี้

เป็นความผิดที่ เจตนาของบุคคลที่มีระคะจับดัน ให้ทั้งสองคนกระทำลงไป ซึ่งเป็นบาปที่ทำให้เกิดการแตกแยกในสังคมและหมู่ชนที่ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ แต่ผลของมันถึงกับตกนรคถึง ๓ ขุมเลยทีเดียวแต่ถ้าไม่ตกนรคชาติหน้าก็ตกในชาตินี้ คือมีความเดือดร้อนทั้งสองฝ่ายคือ ฝ่ายทำและฝ่ายที่สมยอมกัน ผู้ที่เดือดร้อนคือลูกเมีย สังคมส่วนใหญ่ ไม่ยอมรับในการละเมิดศีลข้อที่สามนี้ตั้งเรื่องการเรียน อสาดมณต์ ของอุปกะ ขึ้นชื่อว่ากรรมระคะ ไม่ว่าหนุ่มหรือแก่ก็หน้ามีดตามัว ทำให้ได้รับวิบากกรรมตามมาจนถึงกับเสียชีวิตได้

โทษของการล่วงละเมิดนั้นแบ่งตามความหนักเบา เป็น ๒ อย่างคือ มหาสาวีชชะโทษหนัก และ อปป์สาวีชชะ โทษเบา ถ้าแบ่งตามการประพฤติของบุคคล เป็น ๓ ลักษณะคือ ตามคุณความดีของผู้ที่ถูกละเมิด ตามความแรงของกิเลส และตามความเพียรพยายาม ผู้ที่ล่วงละเมิดนอกจากจะได้รับโทษในชาตินี้แล้ว ยังไปตกนรคอีก และเกิดอีกชาติหนึ่งผลของกรรมที่เกิดจากการล่วงละเมิดก็ติดตามไปอีก ดังพระอิสริยาเสีเดรีที่แอบเป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น โทษก็ยังติดตามไปหลายภพหลายชาติไม่จบไม่สิ้น และยังมีโทษต่อตนเอง โทษต่อครอบครัว และโทษต่อสังคมอีกด้วย

ดังพระพุทธองค์ได้เปรียบโทษของกามเอาไว้ว่า เปรียบเหมือนร่างกระดูก, เปรียบเหมือนชิ้นเนื้อ, เปรียบเหมือนคบเพลิงหญ้า, เปรียบเหมือนหลุมถ่านเพลิง, ซึ่งมีทุกข์มาก มีความคับแค้นมาก ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง บุคคลผู้ละจากกามแล้วย่อมมีอานิสงส์ นานัปการ

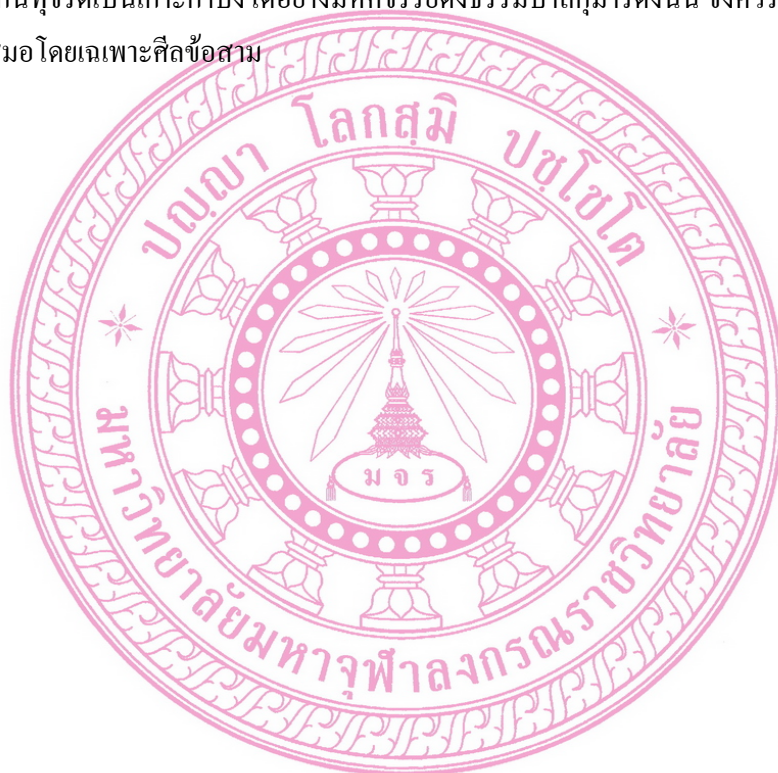
อานิสงส์การรักษาศีลมีดังนี้

- ๑) ย่อมได้โภคทรัพย์สมบัติมากมาย
- ๒) กิตติศัพท์อันดีงามย่อมขจรกระจายไป
- ๓) มีความองอาจเมื่อไปสู่ชุมชนใดๆ
- ๔) ไม่เป็นผู้หลงตาย (ไม่ตายอย่างไร้สติ)
- ๕) เมื่อแตกกายทำลายขันธ ย่อมมีสุคติเป็นที่ไป

นอกจากนั้นยังอานิสงส์ต่อบุคคลต่างๆดังนี้เช่น อานิสงส์ ต่อตนเอง ๑) ไม่มีศัตรูคู่อาฆาต ๒) นอนเป็นสุข (หลับเป็นสุข) ๓) ตื่นเป็นสุข ๔) ได้ลาภสิ่งของ ๕) ไม่มักโกรธ อานิสงส์

ต่อครอบครัว ๑) ทำให้ไม่มีการหย่าร้างกันเกิดขึ้น ๒) ทำให้ไม่มีการแตกร้าง ภายในครอบครัว
 ๓) สร้างความอบอุ่นภายในครอบครัว ๔) อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อานิสงส์ ต่อสังคม
 ๑) ไม่ก่อให้เกิดปัญหาอาชญากรรม (เพราะความหึงหวง) ๒) ไม่ก่อปัญหาการข่มขืนล่วงประเวณี
 กันเกิดขึ้น

ดังนั้นศีลทำให้ไปมีความสุข ศีลทำให้มีโภคทรัพย์มากมาย ศีลทำให้ไปสู่พระนิพพาน
 ศีลเป็นเขตแดนกันทุจริตเป็นเกาะกำบังได้อย่างมหัศจรรย์สังฆกรรมปาถกฐารัตนังนั้น จึงควรรักษาศีล
 ให้สมบูรณ์อยู่เสมอโดยเฉพาะศีลข้อสาม

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

๕.๑.บทสรุป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาวิเคราะห์การล่องละเมิดศีลข้อสามในพระพุทธศาสนา เถรวาท ทำให้ทราบว่า เจตนาการบัญญัติศีลข้อนี้ก็เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ปลุกฝังความสามัคคีกัน สร้างความเป็นปึกแผ่น ผลของรักษาศีลข้อสามนั้นมีอันส่งผลต่อตนเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคมส่วน การล่องละเมิดศีลข้อสามนั้นมีโทษจะทำให้ตนเองเดือดร้อน ครอบครัวเดือดร้อนและยังทำให้สังคมเดือดร้อนอีกด้วย

เจตนารมณ์ของการบัญญัติศีลข้อสาม บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นบรรทัดฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ให้ดำเนินไปอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรม โดยไม่เบียดเบียนกัน ไม่ล่วงประเวณี ซึ่งกันและกัน จึงถือว่าการประพฤติผิดในกาม ดำเนินชีวิตตามศีลห้าโดยปลุกฝังความสามัคคีกัน สร้างความเป็นปึกแผ่น ป้องกันความแตกร้างซึ่งกันละกันระหว่างชายกับหญิง โดยมี เจตนาตามหลักพระวินัย เป็นเจตนาของผู้ออกจากเรือนสละครอบครัว โดยดำเนินชีวิตที่ไม่เกี่ยวข้องกับกาม และ เจตนาตามหลักเบญจศีลเบญจธรรม ซึ่งเป็นเจตนาของผู้ครองเรือนโดยตรง เป็นการดำเนินชีวิตอย่างมีแบบแผนมีจรรยาบรรณมีศีลธรรม รู้จักสำรวมระวังในการประพฤติในทางกามสุมิฉาจาร ไม่มักมากในกามคุณ มีความยินดีในสามีและภรรยาของตน ในภูมิหลังของการบัญญัติศีลข้อสามของพุทธศาสนานิกายมหายาน ลัทธิตันตระนั้นเป็นลัทธิความเชื่อมีวัตรปฏิบัติก่อนพุทธศาสนา จะเสื่อมสลาย หลักคำสอนจะเน้นในเรื่องกามคุณเป็นหลักสำคัญ โดยมีการเชื่อว่าการเสพเมถุนสังวาสนั้นจะทำให้เกิดความสุขและเข้าใจความสุขหลุดพ้นได้ ส่วนเถรวาทนั้น ถือว่าการเสพเมถุนสังวาสนั้น เป็นหนทางที่ไม่ถูกต้องเป็นเวรกรรมต่อเนื่องไม่รู้จักจบสิ้นไม่อาจเข้าสู่เส้นทางแห่งนิพพานได้เลย ต้องปฏิบัติตามเบญจศีล เบญจธรรมเป็นหนทางที่จะทำให้มนุษย์มีระเบียบวินัยในการครองเรือนและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข เบญจศีล เป็นเจตนา จดเว้นจากการประพฤติผิดในกามทั้งหลาย โดยมีเจตนาให้สังคมไว้วางใจกัน จดเว้นการประพฤติผิดทางประเวณี ไม่ให้เกิดความแตกร้างในสังคม ส่วนเบญจธรรมนั้นเป็นความสำรวมในกาม ระวังระมัดระวัง ควบคุมตนมิให้ประพฤติในทางที่ไม่ดี ไม่เป็นคนมักมากในกามคุณ จะเป็นคนที่มีสง่าราศี เป็นคนที่มีคุณธรรมอย่างไร ก็ตามทุกคนต้องมีศีลธรรมอยู่ในใจเสมอ ศีลเป็นปกติของมนุษย์ทุกคน โดยเฉพาะศีลข้อสาม ไม่ล่วงละเมิดในกามนั้น

ลักษณะการล่วงละเมิดในศีลข้อสาม หมายถึง การล่วงในฐานที่ไม่ควรถึง คือ การห้ามประเวณีกับหญิงสามจำพวก ชายสามจำพวกดังที่กล่าวไว้ ส่วนในสังคิติสูตรว่า การประพฤติเมถุนธรรมนั้น มีความพอใจในภรรยาของตน และพอใจในภรรยาของผู้อื่น ซึ่งทั้งสองอย่างเป็นเมถุนสมาจาร เป็นธรรมที่เลวทรามบัณฑิต พึงคิดเตือนซึ่งมีหญิงสามจำพวก ชาย สามจำพวก ลักษณะการล่วงละเมิดนั้น ท่านจำแนกหญิงไว้ ๒๐ จำพวก และหญิง ๑๒ จำพวก ซึ่งเป็น อคมนิยฐานของชาย ในลักษณะนั้นมีเกณฑ์การวินิจฉัย ๔ ประการ คือ ชาย หรือหญิงที่ไม่ควรถึง จิตคิดจะเสพในวัตถุนั้น มีความพยายามที่จะเสพวัตถุนั้น ทำมรรคต่อมรรคให้ถึงกัน ถ้าล่วงละเมิดจนครบทั้ง ๔ ประการก็ถือว่าศีลข้อสามนี้ขาด แต่ต้องดูเจตนาประกอบด้วย ในการบัญญัติลักษณะขึ้นก็เพื่อหวังจะป้องกันความแตกร้างในสังคม ทำให้คนที่อยู่ในสังคมไว้วางใจกันและกันได้ เพราะความประพฤติผิด ในประเวณีนั้น เป็นชนวนที่จะทำให้เกิดความแตกร้างในระหว่างสามีภรรยาได้ ทั้งสามีภรรยาผู้นั้น ยังจะผูกใจเป็นศัตรู ต่อชายหญิงที่เป็นผู้นั้นอีก ในที่สุดสามีภรณานั้น ก็จะไม่วางใจซึ่งกันและกัน ความประพฤติผิดในกามนี้ จัดเป็นบาปอย่างยิ่ง

ผลของการล่วงละเมิดในศีลข้อสาม เพื่อลดระคะ ละกามารมณ์ เพราะได้รู้หลักในการวินิจฉัยว่า ว่าจะเรียกว่าเข้าข่ายเป็น กามสุมิจฉาจารและ เรียกว่า ศีลขาด ศีลทะลุ ศีลต่าง ศีลพร้อย การละจากกิเลส ตัณหาราคะได้ ต้อง มีความสำรวมระวังในการประพฤติผิดในกาม ผลของศีลห้าข้อสาม เป็นบ่อเกิดของสิ่งที่ไม่ดีตามมาอีกมากมาย ท่านแสดงไว้ ๓ อย่างคือทำให้เสียทรัพย์ ย่อมทำให้เกิดโรค โกลีต้ออันตราย ผู้ประพฤติผิดในกาม ย่อมได้รับวิบากกรรมและตกนรก

โทษของการล่วงละเมิดนี้มีโทษ ๓ ประการคือ โทษต่อตนเอง คือเสียเงินเสียทอง เสียทรัพย์สิน มีสุขภาพร่างกายอ่อนแอ เกิดโรคของกาม เช่นกามโรค โรคเอดส์ เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี โทษต่อครอบครัว คือไม่มีความซื่อสัตย์ และจริงใจต่อสมาชิกในครอบครัว เกิดการหย่าร้างกันขึ้น และโทษต่อสังคม คือเกิดปัญหาอาชญากรรม เกิดปัญหาการข่มขืนการล่วงประเวณีกัน เกิดปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ทำให้คนสังคมไม่สงบสุข ในกามนี้มีโทษอย่างยิ่ง บุคคลผู้ละจากกามแล้วย่อมมีอานิสงส์ นานับประการ

อานิสงส์ศีลข้อสามนี้มีอยู่ ๓ ประการคือ ศีลทำให้ไปสู่สุคติ คือก้าวสู่เส้นทางแห่งการทำกามดี ซึ่งจะให้ผลทั้งภพนี้และภพหน้า ศีลทำให้มีโภคทรัพย์ คือ ศีลจะทำให้เราถึงพร้อมด้วยโภคทรัพย์ต่างๆ เมื่อตั้งใจรักษาศีลดีแล้ว จะเป็นเหตุให้ความประพฤติของเราเรียบร้อย และส่งผลให้เป็นที่รักของบุคคลทั้งหลาย สิ่งเหล่านี้ย่อมเป็นเหตุนำมาซึ่งโภคทรัพย์ ศีลทำให้ไปสู่นิพพาน เป็นไปเพื่ออริยทรัพย์ ความเป็นอริยทรัพย์ สุกคิติกกล่าว เป็นอำนาจธรรมเป็นไปเพื่อความ

สิ้นทุกข์จึงเข้าสู่กระแสแห่งพระนิพพาน ผู้ปฏิบัติตามศีลยังมีอนิสงส์ต่อตัวเอง ต่อครอบครัว และต่อสังคมอีกด้วย

๕.๒. ข้อเสนอแนะ

๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

การล่องละเมิดศีลข้อสามตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาท โดยหวังจะป้องกันความแตกร้างในสังคม ทำให้คนที่อยู่ในสังคมไว้วางใจกันและกันได้ เพราะความประพฤติผิดในประเวณินั้น เป็นชนวนที่จะทำให้เกิดความแตกร้างระหว่างสามีภรรยา ในที่สุดสามีภรรยาผู้นั้นก็จะไม่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ความประพฤติผิดในกามนี้จัดเป็น เป็นผลที่ทำให้บุคคลที่ล่องละเมิดได้รับความเดือดร้อนและ เมื่อมีการรักษาศีลแล้วจะได้รับอนิสงส์ ต่อ ตนเอง ต่อครอบครัวและต่อสังคม ให้มีความสุขได้ ผลของงานวิจัยนี้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ดังนี้

๑) สถาบันหรือองค์กรต่างๆ ควรสอดแทรกผลของการล่องละเมิดศีลข้อสามเรื่องของโทษและอนิสงส์ ตามหลักของพระพุทธศาสนาเถรวาท ให้กับบุคคลต่างๆ เพื่อป้องกันการแตกร้างในสังคมโดยรวม และให้สามีภรรยาอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข สามารถนำไปปฏิบัติและแก้ปัญหาที่จะเกิดขึ้นในสังคมได้

๒) หน่วยงานทางด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต ควรชี้ให้เห็นโทษของการล่องละเมิดศีลข้อสาม ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้ครอบครัวแตกแยกและ ชี้ให้เห็นอนิสงส์ของศีลที่จะทำให้มีความสุข เพื่อคุณภาพชีวิตของบุคคลในสังคมได้

๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทราบถึง ผลของการล่องละเมิดในศีลข้อที่สามว่ามีโทษทำให้ตนเองได้รับความเดือดร้อน ครอบครัวได้รับความเดือดร้อนและสังคมได้รับความเดือดร้อนและตรงกันข้ามเมื่อ มีการรักษาศีลแล้วจะได้รับอนิสงส์ คือ ตนเองมีความสุข ครอบครัวมีความสุขและตลอดจนสังคมมีความสุขอีกด้วย

ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอแนะในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

๑ ศึกษาวิเคราะห์ความเป็นมาของการบัญญัติศีลข้ออื่นๆ ในพระพุทธศาสนาเถรวาท ที่นำไปประยุกต์ใช้ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมปัจจุบัน

๒ ศึกษาวิเคราะห์ลักษณะการล่องละเมิดศีลที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิต และการพัฒนาของภิกษุสงฆ์ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

๓ ศึกษาผลดีและผลเสีย ของการล่องละเมิดศีล ในพุทธศาสนาในหลายแง่หลายมุมนำไปประยุกต์ใช้กับสังคมปัจจุบัน

บรรณานุกรม

๑. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, ๒๕๓๕.

๒. ข้อมูลทุติยภูมิ

ก. หนังสือทั่วไป

กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. สมเด็จพระมหาสมณเจ้า. **เบญจศีลและเบญจธรรม**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

โกวิท ตั้งตรงจิตร. **พุทธศาสนสถานนำชีวิตให้รุ่งเรือง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัทสถาปนิกส์ จำกัด, ๒๕๕๑.

คณะกรรมการฝ่ายจัดพิมพ์หนังสือที่ระลึก ในคณะกรรมการอำนวยการ “งานเฉลิมฉลองครบรอบ ๑๐๐ ปี วันคล้ายวันพระราชสมภพสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี” **รวมธรรมะ**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด มหาชน, ๒๕๔๓.

คณะกรรมการแผนกตำรา มหาจุฬาราชวิทยาลัย. **มังคลัตถปิณี แปล เล่ม ๑**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

_____. **มังคลัตถปิณี แปล เล่ม ๒**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. **เบญจศีล เบญจธรรม อุโบสถศีล อุปสมบทวิธี ฉบับมาตรฐาน**.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๓๘.

_____. **อานิสงส์ ๑๐๘ กัณฑ์ฉบับเพิ่มเติมใหม่**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๓๘.

จรรยา สมน้อย. **เบญจศีลเบญจธรรมและอุโบสถศีล**. กรุงเทพมหานคร : หจก.มณฑลการพิมพ์,

๒๕๔๐.

จักรพล พิมพ์การ. **พจนานุกรมพุทธศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, ๒๕๕๑.

จุฬา จิรชิวะ. **ย้อนรอยกรรม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์กึ่งดลัค, ๒๕๕๓.

ดั่งตถณ. **เสียดาย...คนตายไม่ได้อ่าน**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ดีเอ็มจี, ๒๕๕๓.

ธ. ธรรมรักษ์. **ทำบุญเป็นรายตลอดชาติ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บารมีธรรม, ๒๕๕๓.

ธ. ธรรมศรี. **อานิสงส์ ๑๐๘ กัณฑ์ ฉบับเพิ่มเติมใหม่**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. ม.ป.พ.

ธีร โสภณ. ความลับที่ยังไม่เคยบอกใคร. พิมพ์ครั้งที่๒.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จักร์บียอนด์บุ๊คส์,
๒๕๕๓.

นิตดา หงส์วิวัฒน์. คำตรัสของพระพุทธเจ้าเหตุแห่งคำตรัส. พิมพ์ครั้งที่๔. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์แสงแดดเพื่อนเด็ก, ๒๕๔๙.

บารมี. สูดยอดโอวาทคติธรรมคำสอนของพระอาจารย์ชื่อดัง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
ไพลินบุ๊คเน็ต จำกัด, ๒๕๔๙.

ปลื้ม โชติขจร. คำบรรยายกฎหมายคณะสงฆ์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

พระธรรมโกศาจารย์. พจนานุกรมธรรมฉบับพุทธทาส. กรุงเทพมหานคร : สถาบันสันติธรรม,
๒๕๕๔.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ. กรุงเทพมหานคร: โรง
พิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๘.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๗,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๑.

พระพรหมโมลี (วิลาส ญาณวโร). กรรมที่ปณี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, ๒๕๓๗.

พุทธทาสภิกขุ. ตามรอยพระอรหันต์, พิมพ์ครั้งที่ ๘. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ,
๒๕๔๘.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. มงคลคุดที่ปณี (ปฐโม ภาค). กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ริว จิตสัมผัส. ทำไมชีวิตต้องติดกรรม ๒ ตอนก่อนกรรมทำแห่ง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
พลสยามอินเตอร์บุ๊คส์, ๒๕๕๓.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕.

วศิน อินทสระ. พระพุทธโอวาทก่อนปรินิพพาน. กรุงเทพมหานคร : บริษัทศรี
เอทมีเดียสตูดิโอ จำกัด, ๒๕๕๓.

วรรณสิทธิ์ ไวกยะเสวี. คู่มือการศึกษาพระพุทธศาสนาพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
หจก.ทิพย์สุทธี จำกัด, ๒๕๔๙.

สมบุรณ์ ดาสนธิ. กว่าจะเป็นพระพุทธเจ้า. นนทบุรี : โรงพิมพ์จักร์บียอนด์, ๒๕๕๔.

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. วิธีสร้างบุญบารมี.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์สวยจำกัด, ๒๕๕๔.

สมเด็จพระวันรัตน์. ศิลของพระและสมณวิสัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมสภา. มปป.

ข. วิทยานิพนธ์

พระมหาปัญญา ชยปญฺโญ (คาบพลหาร). “กามสมุจิจาจรากับปัญหาจริยธรรมในสังคมปัจจุบัน”.

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๖.

พระมหาวสันตการณพิรุณ ปญฺญาวโร (วงศ์กา). “การศึกษาวิเคราะห์เรื่องเมถุนธรรมในพระวินัยปิฎก”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๕.

พระสมุทฺธ ถาวรธมฺโม (ทาทอง). “การศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมเรื่องการทำแท้ง : ทรรศนะพุทธปรัชญาเถรวาทกับกฎหมายการทำแท้ง”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๕.

วัฒนา มูลเมืองแสน. “แนวคิดทางพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับศีลห้าข้อกามสมุจิจาจรเพื่อการแก้ปัญหาการกระทำผิดทางเพศในสังคมปัจจุบัน”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓.

ค. บทความในวารสาร

สนิท ไชยวงศ์คต. พุทธจักร โลกร่มเย็นดับเข็ญได้ด้วยศาสนาศีลห้าพาโลกสู่สันติ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๓.ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๔.

————. พุทธจักร โลกร่มเย็นดับเข็ญได้ด้วยศาสนาศีลห้าพาโลกสู่สันติ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๓.ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๖.

————. พุทธจักร โลกร่มเย็นดับเข็ญได้ด้วยศาสนาศีลห้าพาโลกสู่สันติ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๓.ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๘.

————. พุทธจักร โลกร่มเย็นดับเข็ญได้ด้วยศาสนาศีลห้าพาโลกสู่สันติ. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๕๓. ปีที่ ๖๔, ฉบับที่ ๕.

ง. บทความออนไลน์

พระมหาสมบุญ วุฒิกโร. พุทธจริยศาสตร์กับปัญหาโสเภณี. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

[http://www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.\[4 มี.ค.๒๕๕๕\].](http://www.mcu.ac.th/sitc/articlecontent_desc.[4 มี.ค.๒๕๕๕].)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ : นายเจษฎาวัลย์ ปลงใจ
 เกิด : ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๕
 สถานที่เกิด : ๑๓๒ หมู่ ๑ ต.แม่จั่ว อ.เด่นชัย จ.แพร่
 การศึกษา : พ.ศ. ๒๕๖๖ สอบได้ได้นักธรรมชั้นเอก
 พ.ศ. ๒๕๖๗ สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนวิจิตรธรรมมานุสรณ์สูงเม่น
 พ.ศ. ๒๕๖๙ สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์
 พ.ศ. ๒๕๖๑ สำเร็จประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูลำปาง
 พ.ศ. ๒๕๖๗ สำเร็จปริญญาตรี ครุศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
 ประสบการณ์ : พ.ศ. ๒๕๖๓ รับราชการครู โรงเรียนบ้านผาคันวิทยา อ.ลอง จ.แพร่
 พ.ศ. ๒๕๖๔ รักษาการในตำแหน่งครูใหญ่โรงเรียนบ้านผาคอ อ.ลอง
 พ.ศ. ๒๕๖๖ รักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่โรงเรียนบ้านแก่งหลวง อ.ลอง
 พ.ศ. ๒๕๖๗ วิชาการสำนักงานกลุ่มโรงเรียนบ้านปิน อ.ลอง
 พ.ศ. ๒๕๖๐ อาจารย์ ๒ ระดับ ๓ โรงเรียนบ้านป่าไผ่ อ.เด่นชัย
 พ.ศ. ๒๕๖๑ ครูนิเทศ และจรรยา อ.เด่นชัย
 พ.ศ. ๒๕๕๕ อาจารย์ ๓ ระดับ ๘ โรงเรียนบ้านสวนหลวง อ.เด่นชัย
 พ.ศ. ๒๕๕๐ ปัจจุบันครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านสวนหลวง
 อ.เด่นชัย จ.แพร่

ผลงานทางวิชาการ : แผนปฏิบัติการสอนภาษาถิ่นนา ระดับมัธยมศึกษา

รายงานวิจัยพัฒนาผลการเรียนรู้ของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น อ.เด่นชัย

หน้าที่ : ครูผู้สอนโรงเรียนบ้านสวนหลวง

: ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียนเด่นชัยพัฒนา

: ครูนิเทศ จรรยา อ.เด่นชัย และบริหารงานวิชาการ โรงเรียน

ปีที่เข้าศึกษา : ๒๕๕๓

ปีที่สำเร็จการศึกษา : ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๕

ที่อยู่ปัจจุบัน : ๑๓๒ หมู่ที่ ๑ ตำบลแม่จั่ว อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่